

ΚΡΗΤΙΚΑ 9/46

N. KAZANTZAKH

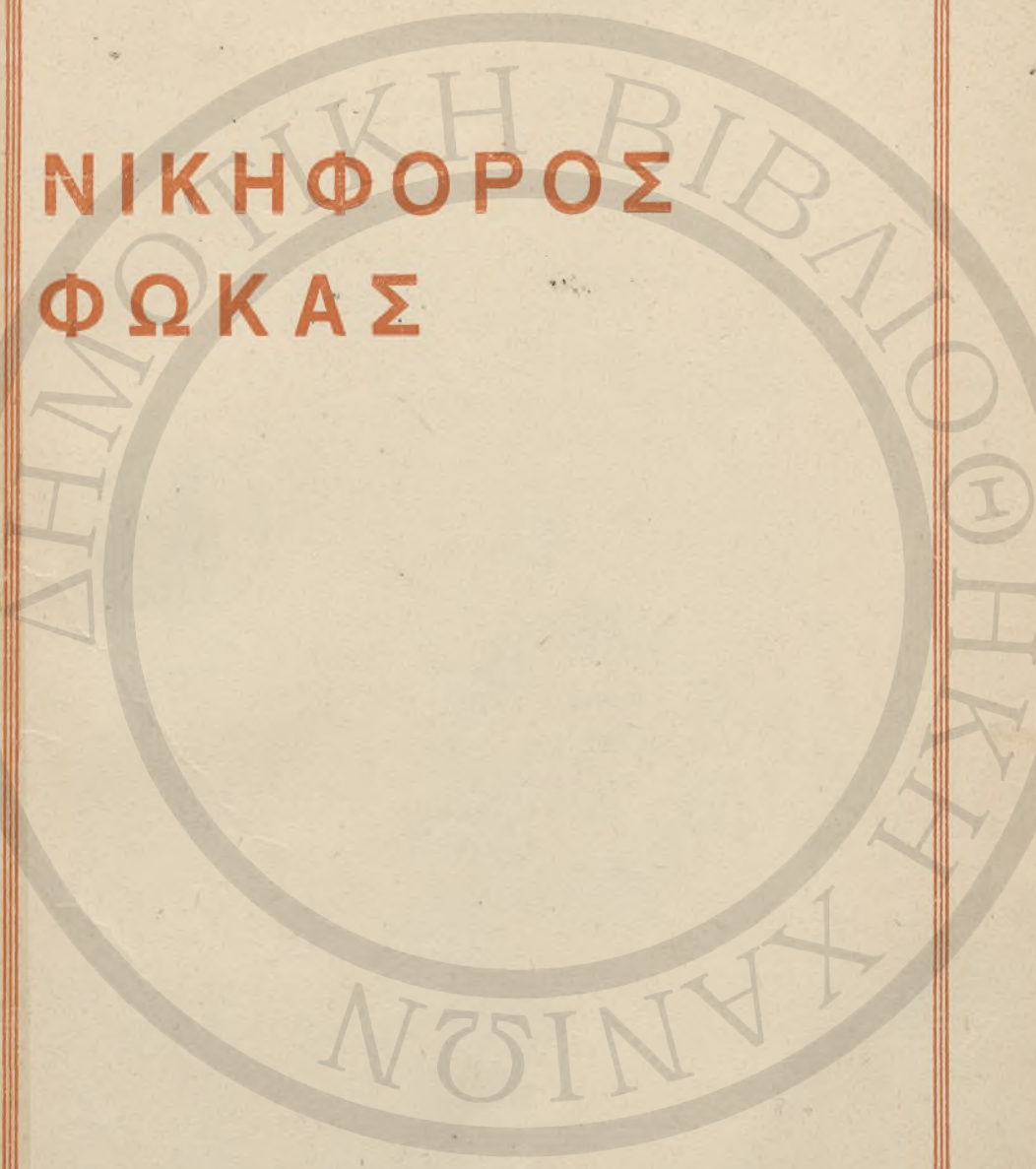
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

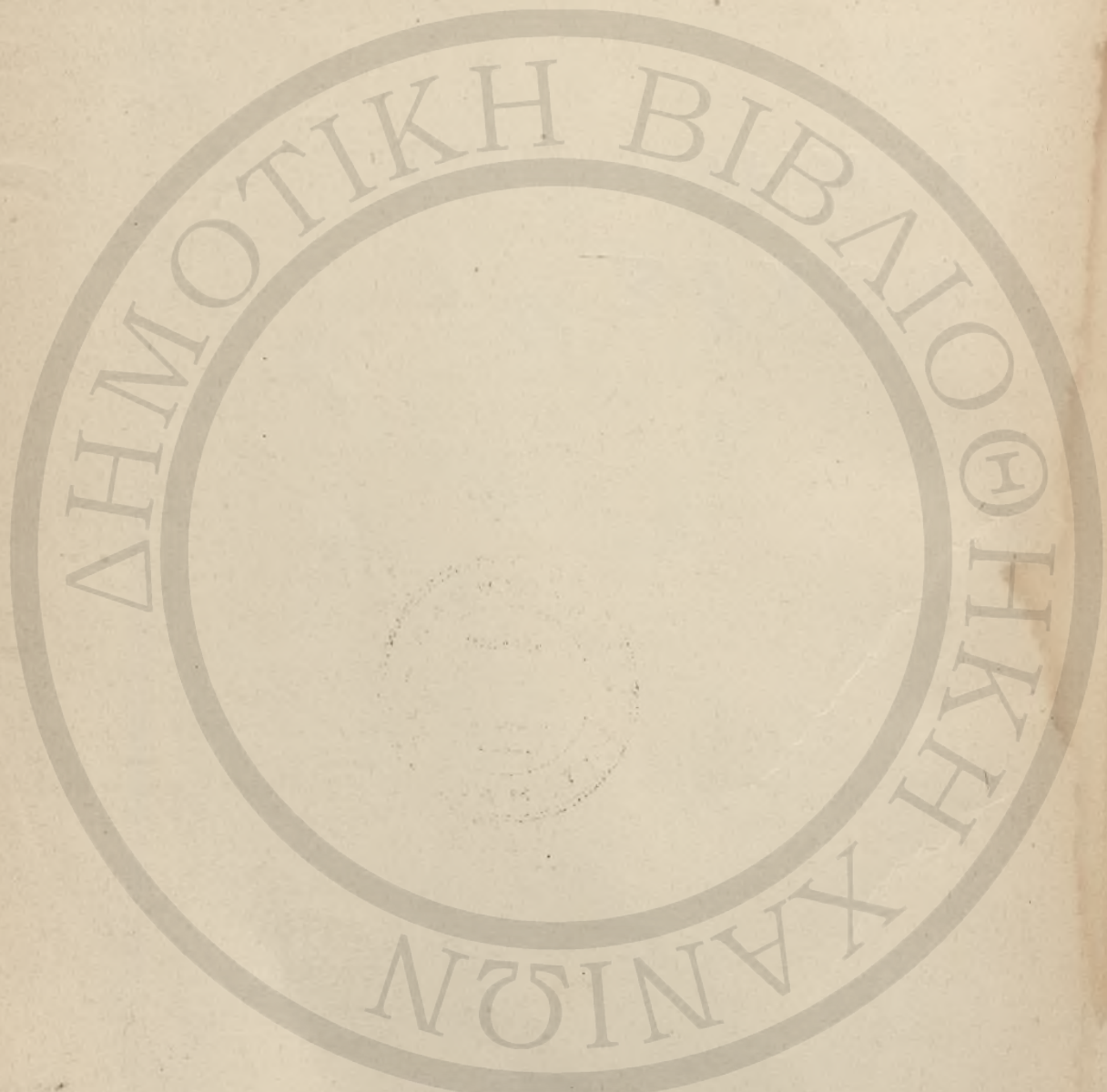

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
ΦΩΚΑΣ

ТУП. «ПРОМБЕУБ»

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 - ΧΑΝΙΩΝ -
 Αύξ. αριθ. 39508 α'
 Χρονολ. Εισαγ. 8/7/71
 Ειδικότης ΝΕΟΛΑ. Θεατρο
 Αριθ. 889.2 ΚΑΖ

ΕΓΡΑΨΕ:
N. KAZANTZAKHS

ΑΘΗΝΑ
 1927

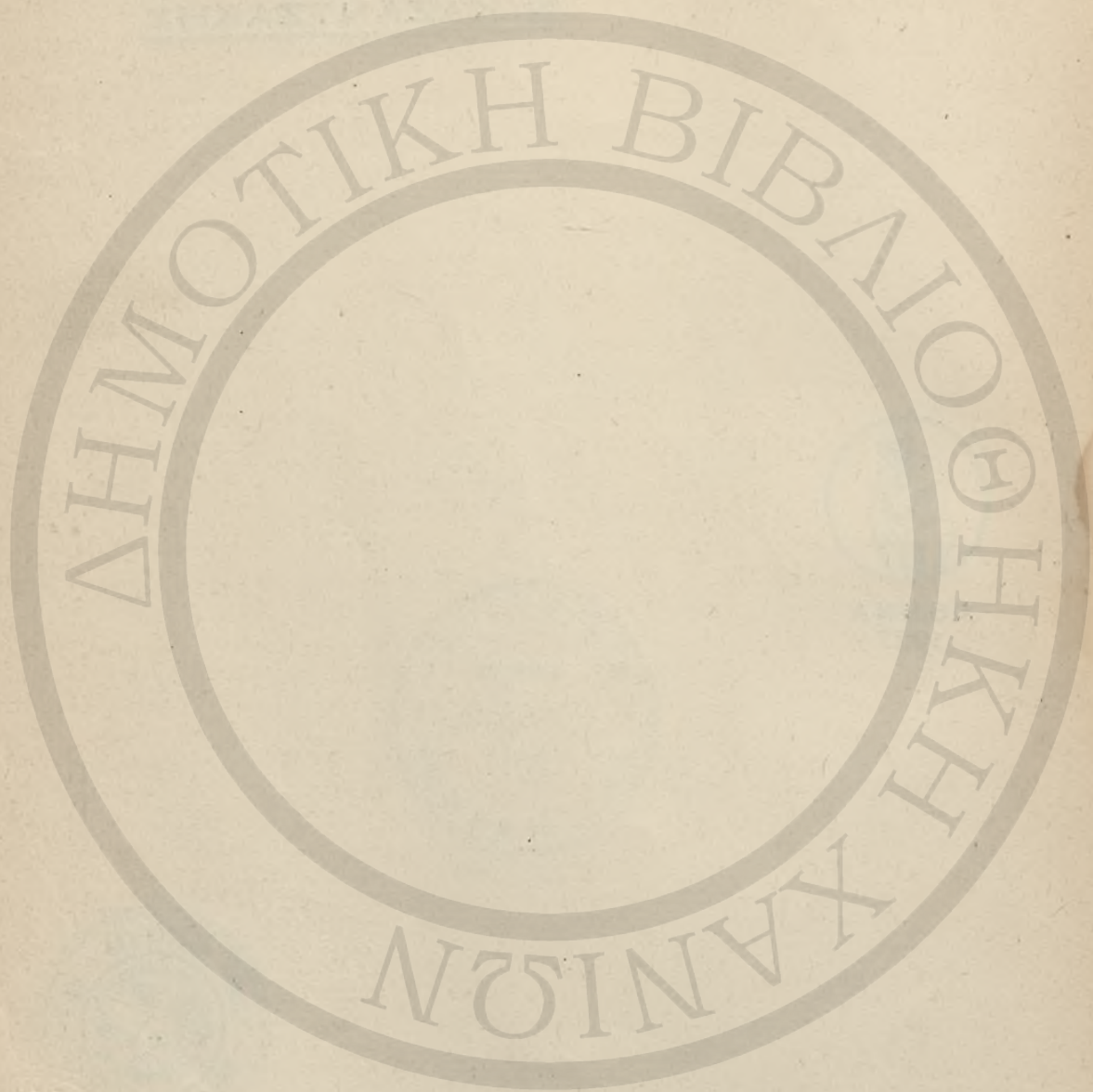

18 ΔΕΚ. 1966

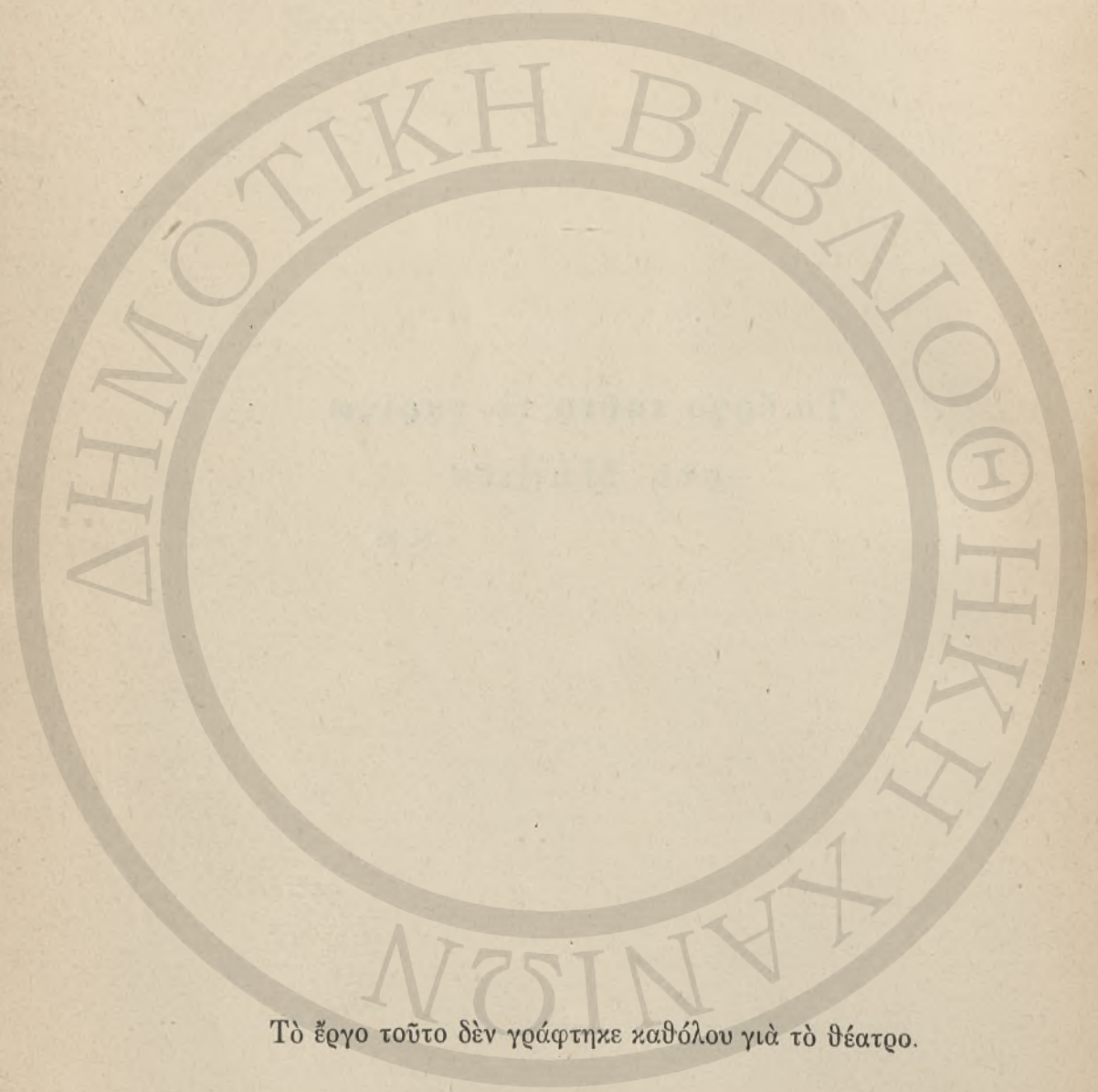
ΕΞΕΔΩΚΕ:
“ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ,”

889.2
KAZ

Τὸ ἔργο τοῦτο τὸ χαρίζω
στὴ Μυδία

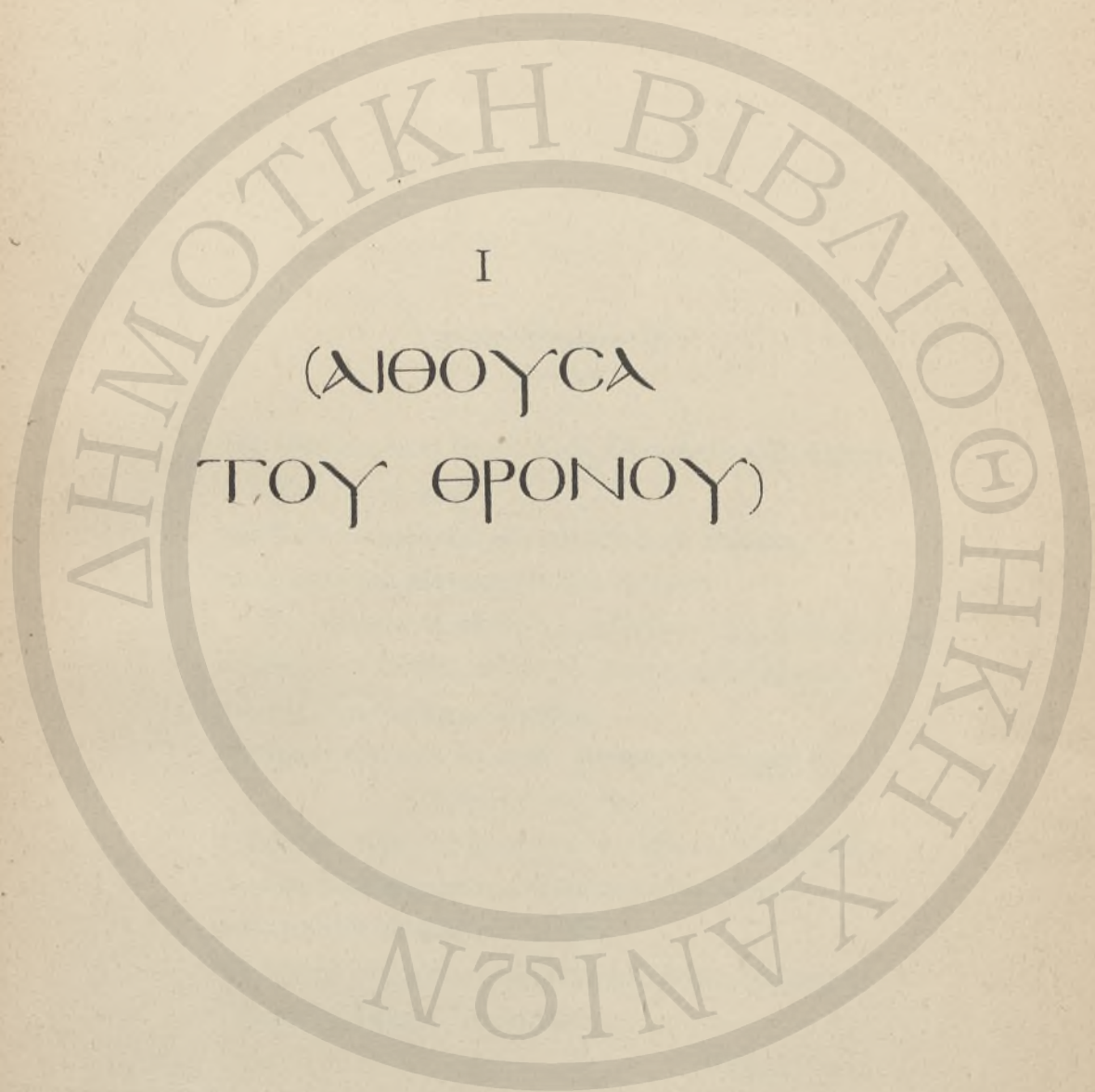
N. K.

Τὸ ἔργο τοῦτο δὲν γράφηκε καθόλου γιὰ τὸ θέατρο.

I

(ΑΙΘΟΥΣΑ
ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ)

ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΗΣ

εὐνοῦχος

Τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλιᾶ τῆς Οἰκουμένης, Νικηφόρου,
—πολλὰ τὰ ἔτη του!—

τρισέβαστη προστάζει σας συνήθεια, ὦ Σκλάβες,
νὰ προσκυνᾶτε πίστομα τὸν ἅγιον ἴσκιο!

Νὰ χαίρεται κι αὐτός, νὰ χαίρεται κ' ἡ γῆς θωρόντας
τὶς χῶρες νὰ πατάει πὺν μὲ τὸ σκέπος τοῦ Χριστοῦ
καὶ τῆς Ἀειπάρθενης Μαρίας,
λευτέρωσε ἀπ' τῶν ἄπιστων Ἀγαρηῶν τὰ χέρια!

(Χτυπάει τὸ σήμαντρο)

κι ὦρα τὴν ὦρα, ὡς ἥλιος πὺν ἀνατέλνει, θὰ προβάλει
τὸ μέγα θόλο φέγγοντας. Τὰ μάτια χαμηλώστε,
μὴ θαμπωθῆ τὸ φῶς σας κι ὅλες,
στὴ γῆς τὸ μέτωπο χτυπώντας τρεῖς βολές, βοήσετε:
«Ἅγιος! Ἅγιος! Ἅγιος!».

(Φεύγει)

ΧΟΡΟΣ

Η ΡΟΥΣΑ

Κρέμασε τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σκουτάρι
στὴν πόρτα του,
στὴν πόρτα του, τὴν προύντζινη, καὶ νύχτα μέρα
διαλάησαν πεζοὶ καὶ καβαλάροι,
μὲ βούκινα καὶ μὲ νταούλια,
διαλάησαν ἀπ' τὸ Μπαγδάτι πέρα,
ὡς τῶν Μπαλκάνικων βουνῶν τὰ χιονισμένα καραούλια :
« Σηκώνω πόλεμο στοὺς Ρούσους !
"Ὅσοι πιστοί, ἀκλουθᾶτε μου ! Ὁ Χριστὸς νικᾷ » .
Καὶ ξάπλωσε, ὡς ἐλάτια στοὺς γκρεμοὺς,
τ' ἀρσενικά,
κι ὡς στάχια θέρισε χεροβολιᾶς τοὺς γέρικους λαιμοὺς
κι ἀρμάθιασε τὶς κοπελιᾶς
κρεμανταλιᾶς σὰν ψάγια
καὶ μᾶς ξεπούλησε στῆς Πόλης μέσα
τὰ βουερά παζάρια !
Καὶ δούλα
πήραν ἐμένα, ἐμένα, τὴν Ὀλέσα,
τὴ Βασιλοπούλα !

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ (πλάθοντας μὲ κερὶ τὸ ὁμοίωμα τοῦ Νικηφόρου)

Ἄλλάχ ! Θεὲ τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάνας μου,

πὸν ἀγνίζει πάντα τὸ σπαθί σου ἀπὸ νιόσφαχτον ἄντρα
Ἄλλάχ, Θεὲ τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάνας μου,
σὰ λιόντας πέσε πὸν πεινᾶ
στῆ μολεμένη τούτη μάντρα!
Καὶ βίγλισε δεξὰ καὶ βίγλισε ζερβὰ
κι ἀδράχνοντάς τον ἀπ' τὸ μεσονέφρι
σπάσ' του τῆ ραχοκοκαλιά!
Νά τον! ἀναμεσὸς στὰ γόνατά μου τὸν κρατῶ
σφιχτὰ νὰ μὴν ξεφύγει!
Κ' ἡ κόκκινη κλωστή τυλίγει,
σὰν αἷμα ἀνθρώπινο, πηχτό,
τὰ φρύδια του, τὰ στήθια, τὸ μερί.
Μὲ τῆ βαθειά μου ἀνάσα ἀνελιγῶνω τὸ κερὶ
καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ δέκα μου δαχτύλια
πὸν κλώθουν, καὶ πεινοῦν σὰ φλόγες—ὦ ἅγια λύσσα!—
νά τος, ἀναπηδάει μὲ τὸ μικρὸ καὶ πονηρὸ του μάτι,
τῆ μύτη του τῆ γερακάτη
καὶ μὲ τὰ χεῖλια τὰ τραγίσα!
Καὶ καμπουριάζει κοντοπίθαρος,
κοιτάχτε τον! σὰν τὸν τζουτζὲ κουφὸς κι ἀλοϊθωρὸς!
ᾠ ἄγριες δυνάμες τοῦ σογιοῦ μου, ἐλάτε ἀσκέρι,
βοήθεια ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ χωμάτου!
Νά, τὴν καρδιὰ τρυπῶ του μὲ μαχαῖρι
καὶ δυὸ βελόνια τοῦ καρφῶνω στὰ φεγγιά του
καὶ τὸ ἀντροφόνο τοῦ συντριβῶ χέρι
καὶ σκούζοντας ἀπάνου του φυσῶ τὸ ξόρκι τοῦ θανάτου!

Τὶ τὸ Χαλέπι,
τὸ Χαλέπι, ὅπου τὸ ἅγιο φῶς πρωτόδα,
ἢ γῆς χαιρόταν νὰ τὸ βλέπει,
ὅλο τζαμιὰ καὶ ρόδα,
καταμεσίς στὴν ἔρημο ἀπλωμένο!
Σὰν ξωτικά πουλιὰ μὲ ὄρες μακρειές, τὸ δεῖλι,
γύρα ἀπ' τοῦ σεραγιοῦ τὶς λίμνες παίζαν τὰ χαρέμια
καὶ χρυσοχάμουρες φοράδες,
τὶς γελαστὲς προσμένοντας Κυράδες,
χλιμίντραγαν μὲ τ' ἀσημένια γκέμια
καὶ μὲ ἀργυρὸ φεγγάρι ἀπὰ στὸ στήθος χαμαῖ!
Κ' ἡ νύχτα ἀπὸ τὸ πλήθιο γιασεμὶ
λιγοθυμοῦσε,
κι ὁ πελαργὸς, καθούμενος στὸ πιὸ ἀψηλὸ τζαμί,
τὰ κάτασπρα φτερὰ χτυποῦσε,
καὶ πίσου ἀπ' τὰ πυκνὰ διχτάτα,
στοῦ σαντουριοῦ τὰ τέλια,
σὰν τὸ νερὸν ἀνάβρυσαν, καὶ δροσίζαν τὰ νιάτα,
τὰ γυναικίσια γέλοια!
"Αχ! "Αχ! καὶ τώρα τὸ Χαλέπι
πῶς ξεπατώθηκε ἔριζα καὶ γίνη χῶμα!
Παχὴς καπνὸς στρουφίζοντας τὸ σκέπει
καὶ κλειστή τὸ γλυκό, κελαδιστό, τῆς Ἀραπῆς τὸ στόμα!
Γιατί, μὲ σιδερένιο ἀλέτρι,
βαριὰ πατώντας τὴν παλάμη ἐτοῦτος,
ὀργώνει τὸ ἅγιο τῶν προγόνων ψυχομέτρι

καὶ καίγοντας τὸ ἀμύθητό μου πλοῦτος,
σπέρνει στὰ σπίτια τῶν πατέρων μου, τὰ λιόκαλα,
διπλόφουχτα τὸ ἀλάτι καὶ τὰ κόκαλα.
Μὰ θές δὲ θές. Ἀλλάχ, θ' ἀκούσεις
τοῦ ἀδρού Σαρακηνοῦ μου σπλάχνου τὴν κραυγὴ
καὶ μὲ διπλὸ πελέκι ἐγδικητῆς θαρθεῖς νὰ κρούσεις
τὴ γῆ!

Ἡ ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Ἐγώ, ἡ Βουλγάρρα,
ἀπ' τοῦ ἄσπρου ἀλόγου σου τὰ αίματαρὰ μαλλιὰ
θὰ κρεμαστῶ, στρινιάζοντας σὰν τὴν κατάρα:
Γιὰ ποῦ κινᾶς, πολύχρονέ μου Βασιλιά;
Γιὰ ποῦ, ἂν δὲν θέλει ὁ Θεός, καλέ μου κανακάρη;
Αἶ, μωρὴ γῆς, πῶς τὸν βάστᾶς καὶ δὲν τὸν καταπίνεις!
Κ' ἦλιε, ποῦ σέπεις τοὺς καρπούς,
τῶν σκουλικιῶν πατέρα, χάρη
τί τοῦ κρατᾶς κι ἀπάνου του δὲ χύνεις
φολιδωτὴ τὴ λέπρα, μὲ στριφτοὺς ἀπλοκαμούς,
ἀγιάτρεφτα νὰ τοῦ σαπίσεις
τὰ κόκαλα καὶ τοὺς ἄρμούς;
Καὶ τούμπανο φοφίμι σ' ἔρμο αὐλάκι,
νὰ σὲ πετάξουν, Βασιλιά, κι Ἀνατολῆς καὶ Δύσης
νὰ σοῦ ριχτοῦν χρυσόμυγες καὶ νὰ σὲ φᾶν κοράκοι!
Γιατί, σὰν πρόβαλες, ὦ Χάρε Καβαλάρη,
στὸ εἰρηνικὸ χωριό μου,

μήτε τὸν ἄντρα πὸν ἔσφαξες στὸ μαλακὸ χορτάρι,
μήτε τὸ νέο πὸν μοῦκαψες νοικοκεριό μου,
μήτε τὸ νιόνυφο θρηνηῶ παστό μου,
πὸν τὸν μολέψαν ἀραδίς,
μὰ κλαίω μιὰ κούνια πὸν κουνούσα ἀποβραδίς,
καὶ μέσα της τὸν πρῶτο γιό μου !
Καὶ τώρα νά, τὸ στόμα μου κολώντας στὸ βαθὺ
στόμα τῆς γῆς, φωνάζω : « Ἄνάθεμά σε,
ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, γιατί δὲ γεννάσαι
σπαθί ! »

Ἡ ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Ἐγώ, ἡ Κρητικιά,
κρατῶ ψηλὰ τὸ φλάμπουρό του καὶ γυμνή,
σὰ μαχαιριοῦ λαμπίδα,
τοὺς ἄντρες του βιγλῶ καὶ μυστικιά
στὸ σπλάγχο μου κρατῶ τὴν πιὸ μεγάλη ἐλπίδα !
Ἄσιγαστα μέσ' στὰ τσαντήρια του τὰ πόδια μου χορεύουν,
μὰ ἔχω τὰ μάτια μου ἀψηλά, τὸ δάκρυο ν' ἀφανίζουν
κι ἀθόλωτα, στηλὰ νὰ ξαγναντεύουν
τὴ μάνα μου,
στὰ ξακουστὰ τοῦ Χάντακα μουράγια
τὴν ξομπλιαστή ν' ἀνοιεῖ μιλάγια
καὶ τὰ μακρὰ της τὰ μαλλιά σὰ φλόγες ν' ἀνεμίζουν
Ἄχ ! νά, πετάει τὴ ζώνη
καὶ τὸ λαμπρὸ ἀραβίτικο κορμί,

γυμνό, σὰν τὸ σπαθί, ξεθηκαρώνει !
Κι ὀλόγυμνη χορεύοντας γιὰ νὰ πιαστεῖ ἡ κατάρρα
ρίχνει τὸ ξόρκι τὸ βαρὺ !
Τρέμει, ὡς τὸ γιαλό, τῶν ἄπιστων ἢ φάρα
κι ἀλαλιασμένη διασκορπίζει.
Καὶ μόνο ἐτοῦτος, ἄσειστος, τὸ ἄδρὸ δοξάρι ἀσκώνει
καὶ τὸ λαμὸ τῆς μάνας μου θερίζει.
Μὰ τὴν ψυχὴ της, σὰν κραυγὴ, γρικῶ στὸ μαῦρο ἀέρα :
— «Θυγατέρα,
νὰ τρέχεις, νὰ πηδᾷς, γιατί σὲ θρέφω γιὰ κυνήγι.
Σὲ θέλω ὡς τὸ γοργὸ τὸ λαγωνιάρη
ποῦ ἐνεδρεύοντας σιωπᾷ
κι ὡς τὸ λιγνὸ δοξάρι,
ποῦ ἀναδιπλώνεται καὶ τρίζει, μὰ δὲ σπᾷ ! »
Ναί, τὴν ψυχὴ σου πίνω, μάνα, καὶ θεριεύω,
Κι ἄχνα δὲ βγάζω, Βασιλιά, τὸ λάβαρο κρατώντας,
μὰ τὸ σαλεύω,
στοὺς δεκατέσσερους ἀνέμους τοῦ χαμοῦ καὶ τ' ἀνεμίζω
μέσ' σὲ βαθειὰ σιγή,
κι ἀπόψε ὡς σκύλα ὀσμίζοντάς σε, λαχταρίζω
σφαγὴ !

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΑ

Ἐγώ, στοῦ γάμου του τῆ νύχτα, ὡς σβῆσαν
οἱ νυφικὲς λαμπάδες
κ' οἱ θύρες οἱ βαρεῖές, στὸ Ἱερὸ Παλάτι, ἐκλείσαν

μέσ' στὰ χρουσὰ κουβούκλια τὶς κεράδες,
τὸν εἶδα, σὰν κουρσάρου μαύρη φούστα,
ψηλά, στὰ σιδερένια ἀρπάγια του ν' ἀδράχνει τὴν Αὐγουστα
καὶ τὸ κατώφλι γελαστὸς νὰ δρασκελάει τοῦ γάμου!
Κι ὄλονυχτὶς ὀρθός, ὁ πορτοφύλακας ἀπόξω
στεκόταν καβαλάρης,
μὲ τανυστὸ πὰ στὸ βυζί του τόξο
τῶν πονηρῶν δαιμόνων κυνηγάρης.
Κι ἐγώ, χάμου
στὴ γῆς, τὸ ἀχνὸ κολώντας στόμα
λαχανιασμένη ξαγρυπνοῦσα,
καὶ φρίσσοντας τὰ πόδια μου ἔνιωθα, τὰ στήθια, τὰ μαλ-
στὸ ζεστὸν αἷμα τοῦ κυροῦ μου ἀκόμα [λιά μου,
πὼς τὰ βουτοῦσα.
Καὶ τῆς πατρίδας μου ὅλης, τῆς Ἀσίας, τὴν ἅγια στάχτη
ζεστή, μέσ' στὴ μικρὴ μου ἐτούτη φούχτα πὼς κρατοῦσα.
Κ' ἔσκουζα μὲ ἄγριον ἄχτι
σφιχτὰ ἀγκαλιάζοντας τοῦ Παλατιοῦ του τὴν κολόνα:
« Ἄδειος νᾶναι ὁ σπόρος του,
ἄκαρπο τὸ δεντρό του,
καταραμένη ἡ ρίζα του, στὸν αἰῶνα ! »

Η ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Αἶ Κυπριώτισα, πὲς καὶ σὺ τὸ λόγο τὸ δικό σου!
Ρίξε καὶ σὺ, σὰν πέτρα, τὴ φωνή σου ἀπάνου του, ἴσα!
Σηκώσου
καὶ ζέψε τὴν ψυχὴ σου στὴν κατάρα καὶ στὴ λύσσα!

Η ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ

Ἄχ! δὲν μπορῶ!

Τί μὲ συγκλύζουν οἱ βαθειὲς πηγὲς ποῦ μέσα μου ἀνα-
Κι ἀποθυμοῦν ἓνα μωρὸ [βροῦν τὸ γάλα!
οἱ φλέβες τῶν βυζιῶν ποῦ φούσκωσαν καὶ στάζουν
τὴν ἅγια στάλα!

Οἱ εὐνοῦχοι, τὰ κονίσματα, καὶ τὸ λιβάνι, μαραγκιάζουν
τ' ἀπάρθενά μου ροδοκάλια:

καὶ τὸ νησί μου λαχταρῶ, τὰ ἱερὰ ἀκρογιάλια
καὶ τὴ θεὰ τὴ Ροδαφνοῦσα
καὶ μέσα στὶς ἐλιές,

χεροπιασμένους στὸ χορὸ λεβεντονιοὺς καὶ κοπελιές
μὲ τὰ μαλλιά τὰ ροῦσα!

Σιωπῶ, γιατί στὰ στήθη μου κατάρα
δὲ νοιώθω, Κρητικιά, συμπάθησέ με·
μὰ σὰν τὸ βασιλιά κ' ἐγὼ πλαντῶ καὶ τυραννιέμαι
ἀπ' τὴ λαχτάρα!

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Σὰ φλόγες, σκλάβες, σηκωθῆτε
καὶ σὰ σπαθιά!

Τὰ μεγάλα τῆς μάνας μου τὰ ξόρκια
μοῦ θερίζουν τὴν καρδιά!

Ἄλλάχ! Σὰ θάνατο στὰ στήθη μου σὲ νοιώθω καὶ στὰ
καὶ σὰ γαμπρό! [χείλια

Κι ἄγριο φυσᾶς χορὸ
μέσα στὰ δέκα μου δαχτύλια.

Τὸ κέρινο κορμί του κόφτετο καὶ πάρτε
ποιὰ τὸ πόδι, ποιὰ τὸ χέρι,
κ' ἐγὼ τοῦ παίρνω τὸ κεφάλι,
μὲ τὸ μαχαίρι!

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Κυριώτισα, τί τὸν λυπᾶσαι ; Κόψε,
μετάλαβε καὶ σὺ τὸ σῶμα του τὸ θροφανό :
Γάμος τρανὸς θὰ γίνει ἀπόψε !

Η ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ

Σωπᾶτε ! Ἄνοιοῦν οἱ θύρες, μύρισε τὸ ἀγέρι...
Ζυγώνει ἢ Αὐγούστα Θεοφανώ !

Η ΡΟΥΣΑ

Νά οἱ φρουροὶ τῆς σιωπῆς, οἱ γέροι,
μὲ τὰ σεντέφίνα ραβδιὰ βουβοὶ τὴν προβοδᾶνε,
καὶ πίσου της, σὰν τὴν ὄρᾶ τοῦ παγωνιοῦ,
χιλιόχρωμα ριπιδωτὰ τὴν ἀκλουθᾶνε
τὰ λαμπερὰ στολίδια τοῦ μεγάλου χαρεμιοῦ :
Κοιτώνισες, ζωστές, εὐνοῦχοι, σκλάβοι καὶ σπαθάροι.
Καὶ τὸ ἀκριβὸ ροδόσταμο, ὡς δροσοῦλα ραίνει σε,
Θεοφανώ, κι ὡς ἀηδόνια οἱ κράχτες κατεχάροι,
τὸ Θεὸ δοξολογοῦν, ὅπου σὲ γένησε !

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Χαιρετίστε τὴν ἅγια σπίθα πού θὰ κάψει
τὸ Ἱερὸ Παλάτι !
Τὸ λιγερὸ δαμασκηνὸ σπαθὶ
πού στὸ πλατὺ βασιλικὸ κρεβάτι,

γυμνὸ τὴν ὥρα προσδοκᾷ καὶ τὴ στιγμῇ,
ν' ἀστράψει!

Η ΚΡΗΤΙΚΙΑ

ὦ ξόβεργο κι ἀφιόνι καὶ σπαθί,
κρυφὰ χαμογελᾷς μου
καὶ νοιώθω αἱμάτου νιόσπαρτου σταλαγματιᾶς νὰ δροσε-
τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς μου! [ρεύουν

ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΗΣ

Σελτὴ μου Αὐγούστα, ὦ φλάμπουρο τῆς Οἰκουμένης
ἱερό, τὰ τόξα τῶν φρυδιῶν μὲ ὀργὴ μὴ σμίγεις!

Αὐγούστα, φουρτουδιάζει πάλι τῶν ματιῶν σου
τὸ πέλαγο κ' ἡ γῆς βουλιάζει, σὰ γαλέρα.

Μάταια προστάξεις νὰ μαδοῦν καὶ νὰ σοῦ φέρουν,
μέσ' σὲ ἀργυρᾶ, βαθιὰ πανέρια, τὰ περβόλια:

καὶ μάταια κάτου ἀπ' τὰ διχτάτα σου βογγοῦν,
νὰ τοὺς ἀκοῦς καὶ ν' ἀλαφρώνεις, πλήθιοι σκλάβοι,
σπαρνῶντας στὸ στριφτὸ μαστίγι τοῦ βαράγγου.

Τὰ κυνηγάρικα γεράκια μῆνες ἄνεργα
μέσ' στὰ κλουβιά τους τὰ κρατᾷς καὶ τὰ παγώνια
τ' ἀρσενικά, Κερά, σὲ ἀποζητοῦν νὰ παίξετε!—

Πές, τί παιχνίδι θές, Κερά μου ν' ἀλαφρώσεις;

ὦχ! τὸ σγουρὸ τὸ ρόδο τῶν χειλιῶν σου, ὡς ἥλιος
νὰ τὸ ἀνοιγα! Τί, τρέμω, ἂν σὲ συντύχει ὁ ρήγας
θλιμένη, ἐμὲ βαριά θὰ μαστιγώσει πάλι!

ὦχ! ποῦ νὰ βρῶ, νὰ κυνηγήσω τὸ πολύχρωμο,
σπάνιο πουλί, τὸ γέλοιο, καὶ στὰ γόνατά σου,

τ' ἄσπρα, Κερά, νὰ τὸ ἀπιθώσω μερωμένο !

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Τὸν κόσμον γύρισες, Πρωτοσπαθάρη, κ' εἶδαν
πολλὰ τὰ μάτια σου : λιμάνια, πολιτεῖες,
ῥοαῖες γυναῖκες κ' ἐκκλησιές, μὰ τὴν ψυχὴ,
τὸ μέγα πέλαο, λέω ποτέ σου δὲν ἐδιάβης !

ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΗΣ

Βασίλισσα, μὲ τὸ ἄχραντο κεφάλι γνέψε,
τοὺς τρεῖς ἀράπηδες τζουτζέδες νὰ καλέσω.
Μαζεύεις μὲ θυμὸ τὰ γαῖτανόφρουδά σου
τις βάρβαρες χαρές, Ἑλληνισα, ἀποδιώχνεις.
Μὰ γιὰ στερνὴ κρατάω λαμπρὸ παιχνίδι γνέψε,
κι ὀρκίζουμαι, τὴν ἔγνοια σου θὰ τὴν ξορκίσω !
Σιωπᾶς. Ἄσάλεφτο τῆς ὄψης σου τὸ φίλντισι
καὶ μυστικές, ἀχάραγες πηγές τὰ μάτια σου.
Ἄκουσε, ὦ Μάνα καὶ Κερά τῆς Οἰκουμένης :
Γιὰ χάρη σου δυὸ χρόνους πάσκιζα ν' ἀρμόσω
σὲ νοητερὸ χορὸ, σκυλιὰ ντυμένα μὲ ὄλων
τῶν λαῶν τῆς γῆς ποὺ ὀρίζεις τὶς στολές. Καὶ τώρα
μπρὸς στὴν Κερά τοὺς λαχταροῦν ν' ἀντζοπηθήσουν.
Ὁ φίλος μας ὁ Βούλγαρος, χοντρὸ ἀρκουδόσκυλο,
μὲ τὶς προβειές, τὴν ξουρισμένη κούτρα, σκλάβου
βαρειὰ στὴ μέση του ζωσμένος ἀλυσίδα.
Καὶ δίπλα του ὁ Βαράγγος, τὸ ἀψηλὸ μαντρόσκυλο,
σὰν τὸ ταυρί, μὲ κάσκα σιδερὴ στὴν τρούλα
καὶ μὲ διπλὸ μπαλτά, γυαλιστερό, στὸν ὄμο.

Ξοπίσου, ὀρθοποδίζει σούζος, ὁ παμπόνηρος
ὁ λαγωνιάρης, μὲ τὴν ἄσπρη τζελεμπία,
τὸ πράσινο σαρίκι καὶ τὸ ἀχνό, σπαθόκερο
καταμεσὶς φεγγάρι—ὁ Ἐμίρης τῶν Ἀράβων.
Καὶ παρδαλοὶ συνακλουθοῦν γοργὰ χορεύοντας,
οἱ Πετσενέγοι κ' οἱ Περσάνοι μὲ τὶς μίτρες τους,
οἱ Ἀρμένηδες, οἱ Ροῦσοι, οἱ Φράγχοι κ' οἱ Χαζάροι
κι ἀπ' τοὺς μαύρους λόγγους οἱ βάρβαροι Ἀλαμάνοι!

(Ἔρχεται ὁ Μιχαὴλ ὁ Πραιπόσιτος).

Τὴν πάναγνη ὄψη σου ἀποστρέφεις, Θεοφανώ!
Δὲ σοῦ ταιριάζουν βάρβαρες γιορτές, Σπαρτιάτισσα.
Ἄχ! τί νὰ σοφιστῶ παιχνίδι, νὰ σὲ φράνω!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Πρωτοσπαθάρη, μόνο τὸ λαμπρὸ παιχνίδι
τοῦ θανάτου στὴν ἀψηλὴ μου πρέπει φύση!
Ἀποτραβήξου! Κι ὅλες σεῖς, οἱ σκλάβες, γρήγορα
στά ὀλόχρουσα ψηφιδωτὰ ν' ἀφανιστῆτε!
Μιχαὴλ Πραιπόσιτε, σηκώσου ὀρθὸς καὶ μίλα!

ΜΙΧΑΗΛ

Φιλῶ τὰ πόδια τὰ τρισάγια σου κ' ἡ χάρις
τοῦ Θεοῦ, σὰν ἐκκλησιὰ ἀψηλὴ νὰ σὲ σκεπάζει!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὸν πρόφτασες;

ΜΙΧΑΗΛ

Τὸν πρόφτασα καβάλα σὲ ἄσπρη
φαρί, πρὸς τῆς Πηγῆς νὰ ὀρμάει τὸ Μοναστήρι,
τὸ σῶμα κ' αἷμα τοῦ Χριστοῦ νὰ μεταλάβει.

Λαμπρὸ στραφτάλιζε τὸ πρόσωπό του, ὡς πέτρα
πού καθαρὰ νερὰ πελάγου τὴ συγκλύζουν.

Καὶ τὰ χοντρά του κολασμένα χεῖλια, σάλευαν
ἀχνά, σὲ θεῖο χαμόγελο συνεπαρμένα.

Καὶ μιὰ κραυγή, σὰν τὴν ὀχιά, στὸ νοῦ μου ἀσκώθηκε :

«Μέγας τὸν κυβερνάει Θεός, κι ὅλο τὸ μέτωπο,
τὰ χέρια, τὰ μεριά του καὶ τὰ πόδιά φέγγει!»

Πεξεύει, ὀδεύει μέσ' στὴν Ἐκκλησιὰ καὶ χάνεται·
κ' ἐγὼ μέσ' στῆς αὐλῆς τὰ μνήματα προσμένοντας,
τοῦ ὀλοθρεμοῦ του μυστικὰ τὸ δίχτυ ἀρμόζω.

Μὰ μοῦγκρος ξαφνικὰ τὸν ὄγλο ἀναχεντρώνει.

Χοιμῶ καὶ στὴ μασσιὰ τὸ βασιλιὰ ἀγναντέβω
χλωμό, νὰ τὸν παρακρατοῦν ἀπ' τὶς μασκάλες,
μὴν πέσει, κ' ἔτρεμε τὸ κατωσάγουνό του!

Γοργό, σὰν τὴ φωτιά, τὸ θάμα διαλαλήθηκε :

Ἵως ἄνοιγε τὸ στόμα του νὰ μεταλάβει,
μιὰ στάλα ἀπ' τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ στὸ χέρι του ἔπεσε
καὶ τοῦ ἄνοιξε πληγή, μεμιᾶς, σὰν τὸ τσεκούρι!

Μουγκρίζει ὡς ταῦρος κι ὁ ναὸς ἐσειίστηκε ὅλος.

«Νὰ φύγω! βόγγησε, νὰ φύγω!» καὶ σκυφτός,
μὲ φρίκη κρύβοντας τὸ πληγιασμένο χέρι,
ριγώντας, τὸ λαὸ μὲ ὀργὴ παραμερίζει.

Κι ἀνέβη ἀνταραμένος στὸ ἄλογο κι ἀπάνου
στὴν ὄψη του ἢ φτερούγα τοῦ θανάτου ἀπλώθη.

Λάμπαν τὰ δόντια καὶ τ' ἀσπράδια τῶν ματιῶν του
στρουφίζαν κι ἄφριζε βιγλίζοντας ὀμπρός του—

σὲ ἀθώρητο, βαρὺν ὄχτρον θάρρειες κι ὀρμοῦσε!
Κ' ἢ συνοδεία βουβή, πεζοῦρα, καβαλάροι,
μέσ' στὸ δριμὺ χιονιὰ γοργὰ τὸν ἀκλοῦθοῦσε!
Ευπόλυτος, λαχάνιαζα ξοπίσου τρέχοντας
ἀγνώριστος, μέσ' στοῦ ἀσκητῆ τὸ τρύπιο ράσο.
Δίπλα μου, οἱ φίλοι μας οἱ δήμαρχοι, πιλάλα,
κεντρῶναν πράσινους καὶ βένετους, σὰ σφῆκες:
«Τί τὸν φυλάτε; Ὅμπρός! ὁ θεῖος ἀγέρας πιά
τραβήχτη ἀπάνουθέ του! Ἄσκώστε τῆ φωνή,
παιδιά, καὶ ρίχτε πέτρες στὸ μιαρὸ κεφάλι!»
Ἄχ! ἄχ! κοπάδιαζαν, ἀγκομαχῶντας ὄλοι.
Μὰ ὡς προύτζινα τειχιά οἱ βαράγγοι ἀνοίγουν δρόμο,
ποδοπατῶντας τὸ λαό, γιὰ νὰ περάσει.
Κι αὐτός, τὸ φτεριστήρι στὸ ἄλογο βυθοῦσε,
Κερά...

ΘΕΟΦΑΝΩ Καὶ ξέφυγε! Ἄ δὲν ἔνοιωθες, εὐνοῦχε,
στὸ μαραμένο τὸ κορμί σου τὴν πνοή μου!
Σκυφτὴ στὴν Πόλη, ὀλημερὶς τὴν ἀμολοῦσα!

ΜΙΧΑΗΛ

Ἄδάμαστη στὴ σάρκα καὶ στὸ νοῦ μου ἡ φλόγα σου!
Κι ὡς φτάναμε στὸ ἀρτοποιεῖο, μπροστά του ὀρμώντας,
ψηλὰ τὴν καλογερική μου ἀσκῶνω βέργα.
Ευπάστη τὸ ἄτι τοῦ Φωκᾶ καὶ χλιμιντρῶντας
τινάξει τὸ λαμπρὸ λαιμὸ κ' αἱματωμένο
βαριά στὶς χιονισμένες πέτρες μὲ ξαπλώνει.
«Ἄρνητὴ τοῦ Χριστοῦ μας, ρέκαξα, δὲ σέβεσαι

τὸ ἀγγελικό μου σχῆμα; Ἄνάθεμα στὴν Πόλη
ποῦ Σατανᾶς μὲ κέρατα τὴν ἀφεντεύει!»

Μανιάζει ὁ Βασιλιάς καὶ τὸ χροσὸ τοῦ ἀσκώνει
μασίγι. Μὰ ἡ πομπὴ ταράζεται ὅλη κι ἄγρια
βογγώντας ὁ λαὸς χοιμάει καὶ μὲ κυκλώνει.

Κ' οἱ μαγλαβίτες κ' οἱ βαράγγοι, ὄρμουν καὶ ζώνουν
τὸ Βασιλιά, μὲ τοὺς διπλοὺς μπαλτάδες, ὄρθιους.

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἄγαπημένε εὐνοῦχε, φτάσε πιά στὴν πράξη
καὶ μὴν ἄργεῖς!

ΜΙΧΑΗΛ

Κραυγὴ σηκώθη ἐλευτερίας

μέσ' στὸ λαό!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Νὰ τὴν ἀκούσω!

ΜΙΧΑΗΛ

Ἡ Μαργαρώ,

θὰ τὴν θυμᾶται ἡ χάρη σου, ποῦ χτὲς τὸ βράδυ
κρυφὰ τὴν ἀρμηνοῦσε, ξάφνου ἀνατινάζεται
κι ἀπ' τὴ στεγὴ τοῦ φτωχικοῦ τῆς σφεντονάει
πέτρα βαρεῖα στοῦ Βασιλιᾶ τὴν ἄγια κάρα:

«Σφαγὴ, κλαγκάζοντας, σφαγὴ στὸ Νικηφόρο»!

Κ' ἡ πέτρα τὴν κορώνα ρίχνοντας στὴ λάσπη,
τὸ μέτωπο τοῦ Βασιλιᾶ ἀυλακώνει μ' αἵματα.

Ἡ πλέμπα ἀνάσανε, θαρρεῖς καὶ τὴ γενναία
τὴν πράξη πρόσμενε ν' ἀντρεῖψει, καὶ χαλάζι
πέφτουν οἱ πέτρες στὴν πομπὴ καὶ τ' ἀναθέματα.

Σταμάτησαν οἱ ρογιαστοί, σωπαίνουν, κι ὅλοι
βιγλοῦν πρὸς τὸν Ἀφέντη, διάτα ἀκαρτερόντας.

Μ' αὐτός, δαγκώνοντας τὰ χεῖλη, γνέφει τ' ἄρματα
νὰ χαμηλώσουν, γρούζοντας μονάχα : « Πᾶμε ! »

Πῆραν εὐτὺς γοργὰ τὸ δρόμο, πιλαλώντας,
κι ἀπ' τ' ἀργαστήρια μερμηγκιές, κι ἀπὸ τὰ σπίτια,
παιδιά, γυναῖκες, βγαίνουν καταπόδι, σκούζοντας :
« Τσιγκούνη, κλέφτη, τύραννε, φονιά, αἰμοβόρε ! »

Τῆς δόξας του τὰ ζύγια ἀνάποδα γυρίσαν
κ' ἢ κάτου γῆς ἀνοίχτηκε νὰ τότε φάει !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κι ὁ Τσιμισκῆς ; Τὸ μέγα λόγο πές, μὴν τρέμεις !

ΜΙΧΑΗΛ

Ἐανθὸς στεκόταν καβαλάρης στὴν κορμάτη του
τὴν ἀστρομέτωπη φοράδα, σὰν Ἄη Γιώργης,
ποῦ κινᾷ ἀπ' τὸ θεριὸ τῆς βρύσης νὰ γλυτώσει
τὴν ἔμνοστη ποῦ τὸν νειρέφτηκε κοπέλα !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Δὲ σοῦ ρωτῶ τὴν ὁμορφιά του, μὰ τὴν πράξη !

ΜΙΧΑΗΛ

Μὲ τὸ ζερβό του χέρι ζυγιαστὰ κρατοῦσε
τὰ χρυσόλουρα· τὸ ἄλλο, τὸ δεξό του, χάδευε
τὴν μαργαρόπλουμη λαβὴ τοῦ δαμασκένιου
σπαθιοῦ, ποῦ καταδέχτηκες νὰ τοῦ χαρίσεις !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Χτύπα !

ΜΙΧΑΗΛ Κερά, διπλὴ φτερνιστηριὰ τοῦ ἀλόγου
βαράει κι ὀρμάει μὲ ὀργὴ κατὰ τὸ Νικηφόρο.

Πισωδρομῶ μὲ βιάς, μὴ μὲ πατήσουν τ' ἄλογα...

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μὴ σταματᾶς! Στὰ μάτια κοιτάξέ με, σκλάβε!

Πλαντάζω, στὴν κορφή πατώντας τῆς ἐλπίδας.

ΜΙΧΑΗΛ (ἀφουγκράζεται)

Τὸν νοιώθω νὰ ζυγώνει! Τρέμω... Νά, καβάλα
μονάχα αὐτός, τὴν προύτζινη διαβαίνει πύλη...

Πεξεύουν οἱ κατάφρακτοι... Ἄκου, τ' ἄτια σκάβουν
τῆ γῆς καὶ γλιμντροῦν. Τὰ βούκινα λαλοῦν
καὶ γιόμοσαν οἱ αὐλὲς σπαθιά κι ἀπελατίκια!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μὴ σταματᾶς! Ὁ Τσιμισκῆς;

ΜΙΧΑΗΛ

Στοῦ Νικηφόρου

τὸ πλάγι, ὀρθός, τὸ στῆθος θέτει μετερίζι

κι ἄγρια στηλώνοντας τὴν πλέμπα κράζει: «Πίσου»!

Κι ὅλοι σκορπίσαν μονομιᾶς κ' οἱ δρόμοι ἀδειάσαν!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Νὰ φύγεις!

ΜΙΧΑΗΛ

Ἄσε με, ἀφέντρα, ἀκόμα. Τί ἔχω

τὸ πιὸ ἀκριβὸ νὰ πῶ μαντάτο! Τὴν Ἀντιόχεια...

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὴν Ἀντιόχεια! τὸ λόγο ζύγιαστον καλὰ
πριχοῦ τὸν ρίξεις!

ΜΙΧΑΗΛ

Νά, τὴν πήραμε!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἄ! δὲ θέλω

νὰ τὸ πιστέψω! Μὴν τὸ ξαναπεῖς, δὲ θέλω!

ΜΙΧΑΗΛ

Ποιὸ κάστρο δύνεται ν' ἀντισταθῆ σὲ τούτη
τὴν τρυφερὴ παλάμη; Ὁ Βούρτσης, στὴν κρυφὴ σου
τὴν προσταγὴ πιστός, ἀψήφησε τοῦ ρήγα
τὸ θέλημα καὶ μιὰ νυχτιὰ τὸ μέγα κάστρο,
μὲ τῆς ψυχῆς σου τὴν ὁρμὴ, ξεθεμελιώνει!
Νά, τώρα ὁ μυστικὸς μαντάτοράς μας ἔφτασε
λαχανιαστὸς καὶ σὲ ἄλογο ἀστραπὴ ξοπίσου του
χοιμᾶ ὁ Βούρτσης, τὸ τρομερὸ κρατῶντας μήνυμα,
ἀναμεσὸς στὰ δόντια του, σὰν τὸ ξιφάρι!
Τὸ ἱερὸ Παλάτι σου ὦρα τὴν ὦρα θὰ βουίξει
κι ὁ σταυραητὸς τῆς νίκης πὰ στὶς πολεμιστρὲς
τὶς μαυροκίτρινες φτεροῦγες θ' ἀνεμίσει!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὰ σπλάχνα μου σὰν κόρακα φτερὰ χτυποῦνε. . .

ΜΙΧΑΗΛ

Ξεδιάλυνε ὁ χρησμός! Παρμός, λέει, τῆς Ἀντιόχειας
καὶ χαλασμὸς τοῦ Νικηφόρου!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ναί, τὴ ρίξαμε
τὴν πολιτεία του, πάει κι αὐτὴ καὶ ξεπατώνεται!
Τὰ πάντα στὴ βουλή μου στριμωγμένα ὀδεύουν.
Γραφτό, πλατὺ τὸ δρόμο σου ἄνοιξα: Ἔμπα!
Καὶ στοὺς Δημάρχους μίλησες;

ΜΙΧΑΗΛ

Δασκάλειψά τους
θὰ τοῦ λαλήσουν ἄφοβα, τί, ξέρουν πάνου τους
ἢ χάρη σου, ὡς τῆς Παναγιᾶς, τοὺς διαφεντέβει!
Κερά. . .

ΘΕΟΦΑΝΩ Μακρυνὰ μὲ σέβας στάσου! Νά τον, ἔφτασε!

Ποῦ νὰ κρυφτῶ; Δὲ θέλω ἢ μισητὴ ματιά του
τὴ λαμπερή μου σάρκα νὰ μολέψει! Ἄ! πίσου
σὸ θρόνο του, σὰν τὴν ὄχιά νὰ τὸν λοχέβω!

(Ἔρχεται ὁ Νικηφόρος κ' οἱ Κράχτες.

Πέφτει πίστομα ὁ Χορὸς κρᾶζοντας :)

—« Ἄγιος! Ἄγιος! Ἄγιος! »

Α' ΚΡΑΧΤΗΣ

Πολλὰ τὰ ἔτη σου, Νικηφόρε!
Δεσπότη τῶν Ρωμαίων, καλῶς μᾶς ἤρθες!
Σὰν ἥλιος ποὺ σκορπᾷ τὰ νυχτερνὰ δαιμονικά,
ἀνάτειλες καὶ μᾶς σκεπάζεις!
Παρηγορᾷς τὴ γῆς κὶ ὀλημερνὶς τὰ πωρικά
τῆς ἀρετῆς οὐρμάζεις!

Β' ΚΡΑΧΤΗΣ

Πολλὰ τὰ ἔτη σου, Νικηφόρε!
Θεοπρόβλητε Δεσπότη, ἐσὺ κρατᾷς στὰ φρένα σου
τῆς γῆς τὴν τάξη, μερωμένη!
Καὶ τὰ ξερὰ βασιλικά ραβδιὰ πετοῦν βλαστοὺς κὶ ἀνθίζουν
θαματοργὰ τὰ χέρια σου ὡς τ' ἀγγίζουν
καὶ σκέπουνε τὴν Οἰκουμένη!

Κ' ΟΙ ΔΥΟ

Ἄναμεισὸς στὰ χέρια τους ποὺ λάμπουν σὰ σπαθιὰ
οἱ τέσσεροι Ἄρχαγγέλοι
τὴν ἅγια κεφαλὴ σου νὰ κρατοῦν, σὰν ἑξαφτέρουγο

μέσ' στὰ φτερά τους τυλιγμένη!

ΧΟΡΟΣ

«Ἄγιος! Ἄγιος! Ἄγιος!»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Νὰ φύγετε ὅλοι! Κράχτες, κλείστε πιά τὸ στόμα!

Ποῦναι ὁ Μιχαήλ;

ΜΙΧΑΗΛ

Στὰ ἱερά σου πόδια, Κύριε! Πρόσταξε!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μιχαήλ, προστάζω νὰ μοῦ φέρουν οἱ βαράγγοι
στὸ πρόσωπό μου ἀγνάντια, εὐτὸς τοὺς δυὸ Δημάρχους!

Τὸ χέρι τοῦτο ἀκόμα ἀσκώνεται καὶ πέφτει
βαρὺ, στὸν ποὺ τολμάει νὰ μ' ἀντισκόψει ἐμένα!

Ποῖος μίλησε; Σαρακηνὴ γητεύτρα, μάθε
θὰ σοῦ συντρίψω τὰ σαγόνια! Κάποιος γέλασε!

Σκύλες, ξεριζώσα τὰ δόντια καὶ τὰ νύχια σας
καὶ νά, στὸ σιδερὸ κλουβὶ πηδᾶτε ἀπόψε
χαρούμενες, τί ὀσμίζετε ἀπάνου μου αἷμα!

Μὰ ζεῖ καὶ βασιλεύει ὁ Νικηφόρος! Κι ὅλη
σκλάβα πατῶ τὴν Οἰκουμένη, ἐσᾶς πατώντας!

Μὰ ἀπ' τὸ ὕψος μου ξεπέφτω, τὸ ἄχραντο μολέβω
χέρι, χτυπώντας σκλάβες. Μέσ' στὸ γυναικίτη,
παρακαλῶ σας, ἀδερφές μου, τραβηχτήτε!

(Φεύγει ὁ χορὸς).

Ἔλεος! Ἔλεος! Στὸ θρόνο σου θρονιαστής πάλι,
Κριτή, καὶ μὲ βιγλίζεις, ἄγρια στὰ χοντρά σου

δαχτύλια, σὰν τσεκούρι τὸ Βαγγέλιο σφίγγοντας.

Νά, μείναμε μονάχοι οἱ δύο μας καὶ τὸ δίκιο μου
κατάστηθα σοῦ σφεντονῶ ! Ναί, ναί, στὸ λέω,
τὸ κρῖμα ζώνει τὰ νεφρά μου καὶ μολεύτηκε
στὸν ἔστρο τὸ μισρὸ τῆς σάρκας, ἢ ψυχῆ μου.

Τὴν ἁμαρτία τὴ γεύουμαι, μὰ τὴν πλερώνω !

Χρόνια δὲν ἔβαλα στὸ στόμα κρέας, μήτε
κρασί. Χοντρὸ τυλίγει ράσο τὸ κορμί μου,
τὸ ξέρεις, κάτου ἀπ' τὴν πορφύρα, καὶ μὲ τρώει.

Μερονυχτὶς σκυφτὸς στῆς Ἐκκλησιᾶς τὶς πλάκες
στηθοδέρονουμαι ὡς ὁ Δαυὶδ καὶ σοῦ φωνάζω :

«Κύριε, Κύριε, χτυπῶ τὴ θύρα σου, ἀνοιξέ μου !

Ἕγχο δὲ χαίρουμαι, μὰ πάντα μέσ' στοὺς ἥλιους
καὶ στὶς βροχές, κρατῶ ψηλὰ τὸ λάβαρό σου,
κι ἀκρίτης στέκουμαι στὴν πιὸ ἀκρινὴ σου βίγλα !

Ποὶὸς σήκωσε ποτὲ νὰ σὲ χτυπήσει χέρι,
κ' ἐγὼ δὲν ἀρματώθηκα ; Ποὶὸς σοῦπε λόγο
βαρὺ καὶ δὲν τοῦ θέρισα τὸ ἀδρὸ λαρύγγι ;
Ὁ σκύλος σου εἶμαι ὁ λαγωνιάρης, Κυνηγέ,
καὶ νηστικὸς ἐγὼ σοῦ κουβαλάω τ' ἀγρίμια.

Κι ἀντίμεμα τὶ σοῦ ζητῶ ; Μιὰ φοινικιά
στὴν ἔρημο τοῦ ἀγῶνα μου νὰ ξαποστάσω.

Τὴν ἅγια, Κύριε, σοῦ ζητῶ μικρὴ γυναῖκα μου !

Ἕλεος ! Τί γνέφεις σμίγοντας τὰ δύο σου φρύδια ;

Εἶμαι ἄνθρωπος, σκουλίκι τοῦ χωμάτου, κ' εἶναι

γιομάτη ἢ πῆλινη καρδιά μου γῆς καὶ δάκρυο !
Ἄχ! ἄσε νὰ τὴ χαίρουμαι καὶ μὴ μουγκρίζεις!
Γαλήνεψε! Γενοῦ καλὸς καὶ σὺ, σὰν ἄνθρωπος!
Ἄπόψε στὴ θεικὴ σου ὁδεύοντας μετᾶληψη,
σὲ ἱερὴ συνεπαρμένος γλύκα, ἔστοχαζόμενον :
«Θ' ἀνοίξω τοῦ σταριοῦ τὶς ἀποθήκες διάπλατες,
νὰ χορτάσει ὁ λαὸς μου. Θὰ εἰρηνέψω μὲ ὅλα
τοῦ κόσμου τὰ ρηγάτα, νὰ σταθῆ πιά τὸ αἷμα !
Σὲ ὅλους συχώρεση θὰ δώσω τοὺς ὀχτροὺς μου!
Παιδὶ θὰ ξαναγίνω μὲ ἀπαλὴ τὴ σάρκα,
ὄλος παιχνίδι συγκατάβαση καὶ ἀθωότη!»
Μὰ ἐσὺ ἀπ' τὸ δισκοπότηρο ἄγριος χοχλακᾶς
καὶ ὀρμᾶς μὲ μάνητα καὶ μοῦ χτυπᾶς τὴ χέρα!
Κύριε, μὲ μπόλιασες φαρμάκι καὶ ὄλοι ἐλύσαν
οἱ ἄρμοί μου καὶ διψᾷ ξητραχεμένη ἡ γλῶσσα μου
κ' ἡ πέτσα μου ὅλη φούσκωσε καὶ ξελεπίζει.
Ἡ λέπρα στὸ αἷμα μου λὲς τὸ ἀκνάτο, κουφοβράζει !
Ἦ στόμα τοῦ Θεοῦ, ἀχόρταγο ὡς τοῦ χωμάτου,
τί θὲς ἀκόμα;

ΘΕΟΦΑΝΩ Τὴ ζωὴ σου!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Τὴ ζωὴ μου!

Ποιὸς μίλησε; φωνὲς καὶ γέλοια πάλι ἀχοῦν
μέσ' στὸν ἀγέρα! Πνίγουμαι! Ἄχ ξανὰ τὰ γράμματα,
καρφώθηκαν στὸ θρόνο μου, ἄλικα, σὰ βούλα
βασιλική:

«Τὸ κρεῖμα θάνατο γεννᾷ!»

Αἶ κατέβα καὶ σκότωσέ με, ν' ἀλαφρώσεις!
Ναί, κατέβα καὶ σκότωσέ με! κι ἂν δὲν ἔχεις
σπαθὶ, νά, πάρε τὸ σπαθὶ μου!

(πετάει στὸ ψηφιδωτὸ κόνισμα τοῦ Χριστοῦ τὸ
σπαθὶ του καὶ εὐτὸς πέφτει κάτω, κλαίοντας).

ΘΕΟΦΑΝΩ

Νικηφόρε!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

"Αχ! "Αχ! γλυκότατε καρπὲ τῆς ἁμαρτίας!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μετάνοιωσες;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Πιὸ δυνατά! Δὲν καλακούω.

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μετάνοιωσες;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ποτὲ δὲ μετανοιώνω! Μὰ ἓνα,—
τὴν ψυχὴ μου, στοχάζομαι. Γι' αὐτὴν παλεύω!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ντροπὴ σου! τρέμεις!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τοὺς ἀνθρώπους πάντα νίκησα
μὰ ἀπόψε, στὴ μετάληψη, ὡς φωτιὰ τὸ σῶμα
τοῦ Χριστοῦ. .

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ὡς γύρναες λιοκαμένος ἀπ' τὴν Κρήτη
κι ὀρθὴ πὰ στὸν Ἰππόδρομο τὸ μάτι σουπαιξα,
βαθιὰ λαχτάρισες τὸ κρῖμα καὶ δὲ λόγιασες,
ἤρωα, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μὰ τὸ δικό μου!
Μὰ γέρασες. .

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δὲ γέρασα! Μὰ συλλογοῦμαι
τὸ Θεό!

ΘΕΟΦΑΝΩ Τὸ αἷμα σου ὄντας χόχλαζε καὶ πέταες
ἀπ' τὴν πορφύρα τὰ παιδιὰ μου κι ἀπ' τὴ μέση
σὰ λιόντας μὲ ἄδραχνες, ξαστόχαες τὸ Θεό σου!
Κι ὁ ἀγριεμένος Πατριάρχης ὄντας, φοβερίζοντας,
σοῦ φώναξε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα! «Βασιλιά,
ποιά, τὴν Παράδεισο ἢ τὴ Θεοφανώ; Ἄποκρίσου!»
Σύ, ἀτρόμητος φουχτώνοντας τὸ δίκόπο σου
σπαθί: «Τὴ Θεοφανώ!» βαριά τοῦ ἀπηλογήθης.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄνάθεμα τὴ μέρα ποῦ μὲ γένναε. Ἄνάθεμα
τὴν ὁμορφιά καὶ τὴ γυναῖκα!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Δὲ σοῦ ἀρέσουν!

Πιὰ τὸν ὥραϊο καρπὸ ἀψηφοῦν τὰ γερατειά σου!
Μὰ λάμπει αὐτὸς ψηλά, σὰν ἄθλος, κι ἀπαντέχει
τὸ νιό, τὸν ξέρεις, πὺ μονάχος τὰραβίτικα
φουσάτα διαγουμάει, καὶ τέσσερεις φοράδες
σὰν παίζει, ἀραδαρὶς πηδάει καὶ πάντα πρῶτος
καυκίεται στὸ κρασί, στὴ μάχη καὶ στὸν ἔρωτα!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Σὲ ἀνόσιο φονικὸ μὲ σπρώχνεις. Μὰ δὲ θέλω!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Δὲν μπορεῖς! Τὰ ἥπατά σου μαραγκιάζει ἢ νήστεια!
Νογῶ σε ὀλονυχτὶς γονατιστὸ στὴν ψάθα
νὰ κλαῖς καὶ μῆνες ἔχεις ν' ἀνεβῆς τὴν κλίνη μου.
Καὶ τώρα πὺ ἀπολνοῦσεν ὁ σπερνὸς κ' ἡ πλέμπα
σὲ πετροβόλαε, τὸ σπαθί, σὰν τὴν ὄρα

τοῦ σκύλου, ἀναμεσὸς στὰ πόδια σου κρατοῦσες!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Φτάνει τὸ ἄθῳο ποὺ χύθηκε αἷμα στὸν Ἰππόδρομο,
προχτές. Δὲν τὴ λυπᾶσαι τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου;
Κύριε, γιόμοσεν ὁ κάτασπρος χιτώνας μου αἷμα
καὶ μάταια κουρταλῶ τὴ θύρα σου, Νυμφίε!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ὡς τώρα δὲν κρατοῦσες δίσκο διακονιάρη,
μὰ σπούσες μὲ μπαλτὰ τὴ θύρα τῆς Παράδεισος.
Καβάλα σὰν τὸν ἄρχοντα τὸ Χάρο, πέρναες
κρεμώντας τὶς ψυχὲς στοῦ μαύρου σου τὴ σέλα!
Κ' ἐγὼ μὲ τὸ ἀπαλό, τὸ νιόλουστο κορμί μου
λαχτάρουν τὸ τραχὺ καὶ λιοψημένο σῶμα
ποὺ ὁ πηλὸς ἄδρὰ τὸ κρούστωνε κι ὁ λύθρος.
Μὰ τώρα...

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Γιόμοσαν τὰ μάτια σου ἀπ' τὸ νιό,
τὸν καβαλάρη! Κύριε, Κύριε, μὴ, λυπήσου με!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Παραμιλᾶς!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Θὰ τὸν ἀδράξω ἀπ' τὰ σγουρά του,
νὰ τὸν συντριψῶ κατὰ γῆς. Γιατὶ σοῦ ἀρέσει!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Οἱ δυνατοὶ μοῦ ἀρέσουν. Κάτου ἀπ' τὶς βαρειές μου
δαλματικές, ποὺ μὲ κρατοῦν σὲ ἱερὴ γαλήνη,
ἀναπηδάει τὸ σῶμα μου τρικυμισμένο
καὶ λεύτερο διαλέει τὸν ἄξιον ἄντρα!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δαίμονα,

στὸ φοβερὸ σημάδι τοῦ σταυροῦ ξορκίζω σε!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Θαρρεῖς θὰ σβύσω στὸν ἀέρα, ὡς τὰ τελώνια
τοῦ λουτροῦ ποὺ χορεύουν μέσ' στὰ συναξάρια σου;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Θὰ τὸν σκοτώσω κι ὅλη θὰ γενῆς δική μου!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Χίλιους θὰ βάλεις ρογιαστοὺς νὰ τὸν σκοτώσουν!

Μὰ θέλω ἐγὼ μπροστάσου, ζωντανό, κατάματα,
σὰ δύνεσαι, νὰ τὸν κοιτᾶς καὶ νὰ μὴν τρέμεις!

Σὲ θέλω μὲ τὸ θάνατο νὰ παίζεις, δίχως,
ὀργή! Ψηλὰ τὸ μέτωπό σου, Βασιλιά μου!

Στὸ θρόνο ἀνέβα κι ἄσειστα τὸν κόσμο κρίνε,
συγκαταβαίνοντας πραγὸς στὸ ἀνάξιο πλῆθος.

Δίφορα νιάτα τὸ κορμί σου ξαναιώνουν
κ' ἢ δάφνη ξαναθίζει στὰ ψαρὰ μαλλιά σου.

Ποιὸς εἶναι ὁ πιὸ μεγάλος κίντυνος; Γιὰ χούγιαξε
κατάστηθά του, ὡς τῶχεις πάντα σου συνήθεια!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Φυσᾶς ἀπάνουθέ μου τὴν πνοή σου, Αὐγούστα!

Κι ὡς χελανδιοῦ μαίστρα, τὴν καρδιά μου ἀσκώνεις.

Μιχαήλ!—Γερά, σὰν Ἀρχαγγέλου δένουν πάλι
τὰ γόνα μου—Μιχαήλ, φανῆκαν οἱ Δημάρχοι;

Εἶμ' ἔτοιμος νὰ σκύψω στὰ παράπονά τους
καὶ νὰ μοιράσω, ἀναμεσὸς λαοῦ καὶ μένα,

τὸ δίκιο, ἀδέκαστα τὴ ζυγαριὰ κρατώντας.
Κι ἀνακαλῶ—Μιχαήλ, νὰ στείλεις μαντατόρους
νὰ τοῦ τὸ ποῦν—ἀνακαλῶ τὴν προσταγὴ μου:
Ἄπ' τὰ σήμερα ὁ Τσιμισκῆς τὴ χάρη ἅς ἔχει,
σὰν ὅλους τοὺς ἀρχόντους, στὸ παλάτι ν' ἄρχεται
νὰ προσκυνάει κι αὐτὸς τὸν ἥσχιο τοῦ Κυρίου.
Γιατὶ βουλήθηκα νὰ λάμψει ἀπόψε σὲ ὅλη
τὴ γῆς, ἡ γαληνὴ μορφὴ τῆς δυνάμει μου!

ΜΙΧΑΗΛ

Οἱ Δήμαρχοι!

Τὸν Αὐγουστον ὑμνήσετε!

Ο ΒΕΝΕΤΟΣ

Πολλὰ νᾶν' τὰ ἔτη σου, Δεσπότη τῶν Ρωμαίων!
Διπλὴ φτερούγα,
ποὺ σὰ Δικέφαλος κλωσσᾷς Ἄνατολὴ καὶ Δύση!
Ἦ τρισεγάλῃ ρούγα,
ἀπὸ τὴ γῆς στὸν Οὐρανό, στρωμένη μὲ πορφύρα!
Σὺ νικᾷς!

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Τὴν προσευκὴ μου ἐπάκουσε, Σωτῆρα!
Τὰ χρόνια κόβει μου καὶ γράφει τα στὸ Νικηφόρο!
Γιατί, ὦ Δεσπότη μου, μὲ κρίση
τὴ ζυγαριὰ ἀποπάνω μου κρατώντας ἴση,
στὸν πόλεμο, σὴν Ἐκκλησιά, στὸ φόρο,
μὲ ἀγροικᾷς!

ΜΙΧΑΗΛ

Καὶ τὴν Αὐγούστα !

Ο ΒΕΝΕΤΟΣ

Πολλὰ νᾶν' τὰ ἔτη σου, Αὐγούστα Θεοφανώ !
Ἄνάπαψη στὸ Νικητή,
πηγὴ στὸ διψασμένο,
Μάνα στὸ χῶμα τὸ ἀρφανό !

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Πολλὰ νᾶν' τὰ ἔτη σου, Αὐγούστα Θεοφανώ !
Κορμὶ ἀρχαγγέλινο,
λαμπρὴ Πανσέληνο,
δίπλα στὸν ἥλιο τὸν ἀρσενικό !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δημᾶρχοι τῶν Πρασίνων καὶ τῶν Βένετων,
στὰ πέλαγά μου σκλάβοι καὶ στὴ γῆ !
Ἄνὲ σαλέψω τὸ βαρὺ μου τὸ κεφάλι,
μὲ ὄργη τὰ φρούδια σμίγοντας,
θ' ἀμολήσω ἀπὸ τὴ μιὰ τῆς Πόλης ἄκραν ὡς τὴν ἄλλη,
σφαγὴ !
Γιατὶ μοῦ μόλεψε ὁ λαὸς ἀπόψε τὴν κορώνα,
γιατὶ τὸ σεβαστὸ κεφάλι τοῦ Δυνάστη
καὶ τὴ δεξιά μου αὐτὴ τὴν ἀντροφόνα,
δὲν ἔσεβάστη !
Κι ἀπ' τὴν ἅγια βασιλικιά μου
μορφή, τὸ ἱερὸ τινάχτηκε αἷμα χάμου

κι ἀχνίζοντας ἐγδίκηση βουᾶ!

Μὰ ὡς τίγρισα αἰμοβόρα ἄλυσοδένω τὴν καρδιά
νὰ μὴ χοιμήσει!

Σηκώσου ἀπάνου, Δήμαρχε τῶν Πράσινων,
κι ὀμπρός μου ἄς ἀναβρῦσει,
σὰ σὲ πατέρα, τοῦ λαοῦ μου τὸ παράπονο!

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Φοβοῦμαι νὰ μιλήσω!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Πιὸ δυνατά.

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Φοβοῦμαι νὰ μιλήσω! Τὴν ὀργή σου
μὲ τρόπο ἀναλογίζουμαι.

Πὼς τὴ ζωή μου, Βασιλιά, θὰ σεβαστῆς ὀρκίσου!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τ' ὀρκίζουμαι!

Μὰ μίλα πιὸ σιγά. Κουφὸς δὲν εἶμαι!

Μὴν ξαστοχᾶς τὴν ταπεινή σου κλήρα·
μὲ σέβας ἀπηλόησου—τί τὴν τάξη

τῆς γῆς στὰ χέρια μου κρατάω, σὰν γκέμι.

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Βασιλιά, πιά ὁ λαὸς σου δὲν μπορεῖ νὰ σὲ βαστάξει!

τὸν ρήμαξαν ἢ πεῖνα κ' οἱ πολέμοι!

᾽Ὡς πότε, Βασιλιά, στὴν προύντζινη τοῦ Παλατιοῦ σου θύρα
τοῦ πολέμου τὴ σπάθα θὰ κρεμᾶς καὶ τὸ σκουτάρι;

Καὶ στοὺς ἀνέμους θ' ἀμολᾶς τὰ λάβαρά σου

μὲ τὸ «Ἐν τούτῳ νίκα!»;
Πότε ὁ Ρωμαῖος εἰρηνικὰ καθούμενος στὸ ἱερὸ πατάρι
τοῦ χαμηλοῦ σπιτιοῦ του,
θὰ χαίρεται τοῦ σίτινου ψωμιοῦ τὴ γλύκα
κι ὡς τὰ βαθιὰ του γερατειὰ θὰ φραίνεται
τὰ πρῶτα λόγια τοῦ ἀγγοῦ του;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Αἶ σκλάβε, δὲ ρωτοῦν ποτὲ τὸ βασιλιά!

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Ἡ ἀνάγκη, Κύριε, σὲ ρωτᾷ!
Κατὰ ψόφου μὲ ζάλωσες μὲ φόρους
καὶ σὲ πολέμους αἰμοβόρους
χύνεται τὸ αἷμα μου κρουνιά!
Τὸ φλογομάτιο τῆς μάχης ἄτι
δὲ θέλω πιά νὰ καβαλῶ!
Τῆς μάνητάς μου, νά, ξεσπάει τὸ νέφαλο!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δὲ σὲ ρωτῶ, κιότη!
Μὰ μοναχός μου ἀπ' τὸν Ἰντιάνικο γιαλό,
ὡς στὶς κολόνες τοῦ Ἡρακλῆ
τανύζω τὸ Δικέφαλο!

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Ἄς εἶναι βλογημένη ἡ χάρη
τῆς Παναγιᾶς τῆς Ὁδηγήτρας!
Μάταια περμάζωξες φουσάτα κάθε φύτρας
καὶ μάταια ξεμυγίστικαν, σὰ σμάρι,

οἱ ἀητοὶ σου οἱ νικηφόροι!
Τῆς Παναγιᾶς μονάχα τὸ μαφόρι,
σύντας ἐβράχη στὸ γιαλὸ ξυπνάει τ' ἀγερικὰ
κι ἀσκώνει τὶς φουρτοῦνες
κι ὡς τὰ ξερὰ τοῦ χινοπώρου φύλλα
τῶν ἄπιστων σκορπάει μονόξυλα καὶ σκοῦνες
κι ὡς νὰ βραδιάσει, γιόμοσε ὁ γιαλὸς κορμιὰ καὶ ξύλα.
Μὰ νά, ξανά τους ὄλοι,
σὰν ποταμὸς συντάζονται κι ὀρμούν οἱ Ροῦσοι
νὰ κατακλύσουνε τὴν Πόλη —
καὶ φταῖς ἐσύ!
Γιατὶ νάρθοῦν τοὺς ζήτησες
θεληματάρους, ρογιαστοὺς κ' οἱ πλοῦσοι
τοὺς θάμπωσαν Ἰππὸδρομοὶ μας κ' οἱ χροусοὶ
τῶν Ἐκκλησιῶν μας τρουῖλλοι κ' οἱ γυναῖκες μας,
οἱ ἀνατολίτισες!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Σπαθί, καλὸ σπαθί, μὴν παρακούσεις!

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Πεινῶ καὶ δὲν κρατιέμαι! Θὲς δὲ θὲς,
τὸ δίκιο μου θ' ἀκούσεις!
Σφιγτὰ κρατάει μανταλωμένο τὸ σιτάρι
στὰ σπίτια του, ὁ ἀδερφός σου, ὁ Λέων,
καὶ τὸ πουλάει σπειρί, σπειρί
σὰ νᾶτανε μαργαριτάρι!
Μὴ μοῦ ζαρώνεις τὰ πυκνά σου φρούδια!

Λιμασμένη, ὡς ζητιάνα, μὲ ξεσκλίδια
στὸ ξεπεσμένο ἀφεντικὸ κορμί της, σείνει
πρὸς σὲ τὰ χέρια της ἢ Ἀλήθεια
ζητώντας λεημοσύνη!

Μὰ διώχνουν την οἱ ρογιαστοὶ σου ἀπ' τὸ Παλάτι,
τοῦ θρόνου σου ποτὲ νὰ μὴν πατήσει
τὸ μέγα σκαλοπάτι!

Μὰ νά, ἀπ' τὰ λιμασμένα δορμάει πλατιά μου στήθια
κι ὀμπρὸς σου πιά δὲ στέκει ταπεινά·
μὰ ἀνέλπιδη, ἀκατάλυτη τὰ χέρια σεῖ
βογγώντας: «Βασιλιά, ὁ Λαὸς πεινᾷ
καὶ φταῖς ἐσύ!»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἔχεις ἀκόμα τίποτα νὰ πῆς;

ΠΡΑΣΙΝΟΣ

Ἔχω. Δὲν εἶσαι δίκαιος, λέω!

Προχτὲς στὸ σπίτι μου παλατιανὸς βαράγγος
ἔχοιμάει, καὶ μὲ λαβώνει μὲ σουγγί,
ἐμένα τὸ Ρωμαῖο,
κι ἀρπάζει μου ὁ μαγαρισμένος φράγγος
τὴ θυγατέρα μου καὶ τὸ πουγγί.

Στὸ θρόνό σου θρηνώντας ἦρθα, δικαιοκρίτη!
Μὰ ἐσύ, γελώντας, τέτοια μοῦ ἀπολοήθης λόγια:
«Γενναῖος, θυμοῦμαι, φάνηκε στὴν Κρήτη.
Τί; μιὰ γυναῖκα;
Τέτοιου βαράγγου ἀξίζουν δέκα!»

Αἶ Βασιλιά, πέρα κι ἐγὼ πετῶ τὰ μοιρολόγια,
καὶ νά,
τοῦτο τὸ λόγο μόνο
στὸν ἀψηλὸ σοῦ ρίχνω θρόνο:
«Τὸ κρίμα θάνατο γεννᾶ!»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Σκοτώστε τον! Πιὰ δὲν κρατιέμαι!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Παρακαλῶ σε, Κύριε, ὀρκίστης!

Νὰ τὸν ἀφίσουν πρόσταξε. Ζητῶ το χάρη.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄφιστε τον! Τῆς πίστης
καὶ τοῦ θυμοῦ, ποτὲ δὲν μπόρεσα, συμπάθησέ με,
Βασίλισσα, νὰ βάλω χαλινάρι!
Μὰ νά, γαληνεμένος, ὡς ταιριάζει στὸ ὕψος
τοῦ Βασιλιᾶ, καθίζω στὸν ἱερό μου θρόνο.
Σὺ Δήμαρχε τῶν Βένετων, σηκώσου τώρα
καὶ μίλα. Πάντα μου τοὺς Βένετους, ἀπ' ὄλες
τις φατρίες, ἀγάπησά τους πιὸ πολύ.
Γιὰ χάρη σας ἀγῶνες σὲ ὅλη μου τὴ χώρα
διαλάλησα, χρουσὴ βροχὴ πὰ στὰ κεφάλια σας
τὰ πέρπυρα σκορπίζοντας καὶ τὸ φλουρί.
Καὶ τὸ βαρὺ μυαλὸ τῶν ζώων, βαθιὰ τ' ὀργώνει,
καρπίζοντάς το, ἢ εὐγνωμοσύνη. Λόγο
πὲς ἓνα τρουφερό, καὶ σύ, πιστέ μου γέρο.
Ποτέ μου ἀνάγκη ἐγὼ τὸ λόγο σου δὲν εἶχα,

μὰ τὸν ζητῶ γιὰ τὸ δικό σου τὸ συμφέρο.
Λεύτερα μίλα! Ἄσκώσου! Δὲ θ' ἀγγίξω τρίχα
τοῦ κεφαλιοῦ σου, ὀρκίζουμαι, γιὰτὶ παραῶ
τὸν ἑαυτό μου κρίνω, τὴν ἀλήθεια πᾶσα
κατάματα νὰ δῶ καὶ νὰ βαστάξω!

ΒΕΝΕΤΟΣ

Ἄπ' τὸ βυθὸ τοῦ παιδομοῦ ποῖος μὲ φωνάζει;
Στὸ μέγα χέρι τοῦ θανάτου,
ποῦ μὲ στριφολαιμιάζει,
ζητιάνοι σοζυγιοῦν μὲ βασιλιάδες
καὶ σὰ σφεντόνα σὲ ὄλους ρίχνω τὴν ἀλήθεια,
καὶ δὲ μὲ νοιάζει!
Αἶ Βασιλιά, τὰ θεῖα σημάδια ἐσὺ δὲν τάδες;
Σεισμοὶ σοῦ γκρέμισαν τὴν Πόλη κάτω
κι ἀνοίχτηκαν οἱ τάφοι
κι ἄστρα καινούργια φάνηκαν στὸν οὐρανό,
στὸ σταύρωμα τῆς μέρας.
Καὶ ξάφνου χύθηκαν ἀφίνοντας
ξοπίσου τους μεγάλη ὄρα κι ὁ ἀγέρας
πλαντάει στὸ θειάφι!
Κι ἀνοιοῦν τῶν οὐρανῶν οἱ καταρράχτες·
οἱ στράτες βούλιαξαν κ' οἱ σπόροι
σαπίσαν μέσ' στ' αὐλάκια.
Καὶ διαλαλοῦν οἱ κράχτες
τὸ πῶς γεννοῦν οἱ νύφες τέρατα·
πότε μωρὸ δικέφαλο, ἀποσπόρι,

πότε βοδάκια
καὶ πότε παγανὸ μὲ κέρατα!
Τρεκλίζει ἢ γῆς στὰ πόδια της, σὰ νὰ τὴν ἔκρουσε
τῆς ἁμαρτίας τὸ κρασί·
κι ὄλοι, καλοί, κακοί, κατὰ γκρεμοῦ πηγαίνουμε
καὶ φταῖς ἐσύ!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Καρδιά, βασιλικὴ καρδιά μου, μὴν ξεπέσεις!
Παρακαλῶ σε, Δήμαρχε, ξακλούθα!

ΒΕΝΕΤΟΣ

Ὅρκίσου, τὴ ζωὴ μου δὲ θ' ἀγγίξεις!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δὲν ὀρκίζουμαι! Φτάνει πιά!
Γιατὶ ἀναίδεια γεννάει στὸ πλῆθος
ἢ πομονὴ κ' ἢ συγκατάβαση τοῦ Βασιλιᾶ!
Χαθῆτε ἀπ' τοῦ προσώπου τὴ λάψη!
Μὰ πρῶτα θέλω ὁ λόγος μου καὶ μένα,
στὰ σκοτεινὰ κεφάλια σας ν' ἀστράψει.
Σκλάβοι, σκοπὸ δὲν ἔθεσα στὴν ἄγρια τὴν ψυχὴ μου,
τὶς ἄπατες νὰ μάχουμαι κοιλιές σας νὰ χορταίνω
καὶ σὲ ντροπὲς εἰρηνικὲς νὰ πέφτετε γελώντας.
Κι ὄντας σωροὺς σᾶς φέρνω στὸν Ἰππόδρομο
τὰ κοῦρσα τῶν βαρβάρων
νὰ χαχανίζετε κοπρολαλώντας!
Γιατὶ ἔμαι Βασιλιάς, Δεσπότης τῶν Ρωμαίων!
Δὲν εἶμαι τσέλιγγας ἐγὼ σὲ ὄκνᾶ κοπάδια

γιδοπρόβατα !

Εἶμαι ὁ ἥσκιος τοῦ Θεοῦ στή γῆς τὴν ἄδεια
καὶ χρέος μου σὲ λίοβατα
βουνὰ καὶ μέσ' στὰ χιόνια,
τοὺς ἄπιστους μερονηγίς νὰ μάχουμαι καὶ νὰ σκοτώνω !
Πεινᾶτε, κλαῖτε, πεθαίνετε ; Κ' ἐγὼ χρόνια
πεινῶ, θρηγῶ καὶ θανατώνουμαι !

Στέκουμαι ὀρθός, Βίγλα τῆς γῆς, καὶ τρέμω.
Κάτου ἀπ' τὸ στέμμα, ἀσκητικὸ κουκλώνουμαι ραξίνι
καὶ τρίγινω κατάσαρκα μὲ φλέγει ράσο.
Καὶ πὰ στὸν ὄμο μου κρατῶ τὴν Ἀνώτατη Εὐθύνη !

Πηγαίνετε καὶ διαλαλῆστε στό λαό μου :

» Εἶμαι σκληρὸς καὶ δίκαιος. Δὲ θολώνουν τὸ μυαλό μου
οἱ κλάψες τοῦ λαοῦ γιὰ τῆς καρδιᾶς μου.
Γιατί, πιὸ πέρα ἀπ' τὴ χαρὰ καρφώνω τό σκοπό μου.
Κρατῶ ψηλά, σὰ φλόγα, τὸ κεφάλι μου στὸν ὄμο.
Εἶμαι ἡ ρομφαία τοῦ θεοῦ καὶ ἀκονισμένη
τραβῶ μπροστὰ ν' ἀνοίξω δρόμο,
καὶ ὅποιος δὲ μ' ἀκλουθᾶει, πεθαίνει ! »

ΜΙΧΑΗΛ

Ὁ Πρωτομάστορας !

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ

Ἀφέντη Βασιλιά μου,
τοῦ Βουκολέοντα ἀπόψε τέλειωσα τὸ κάστρο
καὶ σὲ ἀσημένιο δίσκο φέρνω τὰ κλειδιά του.
Τρανὸ σηκώνεται, ἄπαρτο, καὶ μήτε ὁ χάρος

μέ ἀντρείαν ἢ πονηριά μπορεῖ νά τὸ πατήσει !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κύριε, ἡ βαρειά καρδιά σου ἄς ἀνασάνει ! Βίγλες
πιστὲς στοὺς πύργους σου θὰ διώχνουν κάθε κίντυνο.
Καὶ πιά δὲ θὰ σὲ ψάχνουν ἤσκιοι στὸν ἀέρα.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κερά, μοῦ λαγαρίσαν πιά τὰ φρένα, μάθε,
σκορπίσαν τὰ φαντάσματα καὶ νοιώθω ἀνθρώπους,
μέ κόκκαλα καὶ μέ ψαχνά, νὰ μοῦ ἀντιστέκονται.
Μὰ σὰν τὸ προύντζινο λιοντάρι ποὺ παλεύει
τὸν ταῦρο στὰ ριζὰ τοῦ νέου μου Κάστρου, ξέρω
καταπονῶ κ' ἐγὼ τὸν ἀνθρώπο. Ὅμως δίκιο
τῆς τύχης νὰ στενέψω, ὅσο μπορῶ, τὸ ἀλῶνι !
Κι ἀδρὰ φουχτώνω τὰ κλειδιά, σὰ νοικοκύρης !

ΦΩΝΗ

« Βασιλιά !. »

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ποιὸς φώναξε ; ὦ !

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Πιαστήτε στὸ χορό !

Τράβα τον, σύ, Βουλγάρα χήρα
Δώστε τὰ χέρια, στριμωχτήτε γύρα,
τρογύρα του !

Τὸν ξαναπιάνει τὸ κακό,
δὲν τὸν ἀφίνει ἢ μοίρα του !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ποῖος γέλασε ;
Θὰ κόψω τὸ λαρύγγι του καὶ τὸ γλωσσίδι !
Ἐσύ 'σουν, Κρητικιά ;
Τί σοῦρνεσαι μὲ τὴν κοιλιά,
σουρίζοντας σὰ φεῖδι ;
Καὶ σὺ Βουλγάρρα,
τί μούλωχτὰ μαζεύεσαι, σὰ σκύλα δαγκανιάρρα ;
Βοήθεια ! Ἄνάφτε τὶς λαμπάδες !
"Ὅλες οἱ χῶρες ὅπου κούρσεψα καὶ μνήματα
τὶς ἔσπειρα κι ἄλατι,
πῆραν κορμὶ καὶ τὸ ἀψηλό μου πάτησαν Παλάτι
καὶ μὲ βιγλοῦν, σὰν κρύματα !

Η ΦΩΝΗ

«Βασιλιά».

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἔβγα στὸ φῶς, στήθος μὲ στήθος
γιὰ νὰ παλέψουμε σὰν ἄντρες !
Τί γελάς, Θεοφανώ ;
Αἶ φρουροὶ τῆς σιωπῆς, σηκώστε τὰ ραβδιά σας !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μὲ ποιὸν παραμιλοῦσες, Κύριε ;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δὲν ἄκουσες φωνὴ ἀπ' τὸ βαθὺ τῆς γῆς
τὸν οὐρανίσκο ;
Κάποιος μοῦ φώναξε !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὰ σιδερά μονάχα ἀκούσαμε κλειδιά στὸ δίσκο,
ὡς τάρριξες, γ' ἀντιδονοῦν!

Η ΦΩΝΗ

«Βασιλιά»!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἦ! νά με, Κύριε! Τί με θέλεις, Πρόσταξέ με!
Σάν τὸν τυφλὸ ποὺ ἀκούει φωνὴ σὲ ψάχνω ὁλοῦθε!
Ἄ! νά μοροῦσα ἀπ' τοῦ χιτώνα σου τὴν ἄκρα,
σάν τὸ μωρὸ ποὺ βόγγει, νά πιαστῶ, πατέρα!
Καὶ δίκιο νᾶχω ἐλεημοσύνη θὰ φωνάξω!
Τί ἀπ' τὰ ὕψη σου ἢ πιὸ λαμπρὴ ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου,
στὴ γῆ ὅμοια βόσκει μὲ τὸ κρίμα καὶ πορεύεται.
Χτυπᾶς βαριά, μὲ δίκιοπο σπαθί, τὰ πάντα
κ' οἱ ἀγγέλοι ὀμπρός σου τρέμουν, τί νογοῦνται ξάφνου
τ' ἄσπρα κι ἀνέγγιχτα φτερά τους ὅλο λάσπη.
Κύριε, νά, πάρε τὰ κλειδιά στὴν ἀνίλει σου
παλάμη. Ἄνυπεράπιστος, γυμνός, μονάχα
μαζύ σου δύνεται ὁ ἄνθρωπος νά πολεμήσει!

ΠΛΗΘΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ

Ἐσὺ νικᾶς! Ἐσὺ νικᾶς!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Σωπάστε! Κατεβάστε τὰ χέρια! Πέρα,
μακρὺ μου τραβηχτήτε!

Βούρτση, πῶς παράτησες
τὰ φουσάτα μου στὴν Ἀντιόχεια κ' ἤρθε; Μίλα!

Πατᾶς τὴν προσταγή μου!

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Πῆρα τὴν Ἀντιόχεια!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄ α!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Βούρτση, γύρε κατὰ μὲ τὸ πρόσωπό σου!

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Σὰν τὴν Ὑπέρομαχο τοῦ Γένους Στρατηλάτισα,
στὸν κουρνιαχτὸ τῆς μάχης ἔλαμπες μπροστά μας,
Κερά, καβάλα σὲ ἄσπρον ἄτι. Καὶ σὰ φλάμπουρο
σφαγῆς μᾶς ρίπιζαν ψηλά, γοργά, τὰ πλοῦσα σου
μαλλιά πού οἱ τέσσερεις ἀνέμοι τ' ἀνεμίζαν.

Καὶ μιὰ βαρειὰ νυχτιά, στὸν ὕπνο ἐφάνταξές μου
μὲ δυὸ κοντάρια πορφυρὰ στὰ χέρια σου ἔτοιμη,
καὶ τὰ σμιχτά σου φρούδια σὰν ἀπὸ ἄγρια βιάση
τριχύμιζαν. Μὲ τὸ δεξό, λαμπρό σου πόδι,
μὲ σκούνηξες στὸ στρῶμα κ' εἶπες μόνο «Σήκω!»

Κ' ἐγώ, σὰ βόδι ὀκνό, πού τὸ βαράει βουκέντρα,
τινάχτηκα καὶ τὰ φουσάτα ξεσηλιώνω.

«Ὅμπρός, παιδιά, τοὺς κράζω, ἡ Παναγιὰ στὸν ὕπνο μου
κατέβη ἀρματωμένη! Σηκωθῆτε!»! Κι ὅλοι
τινάχτηκαν φωνάζοντας: «Καλὸ σημάδι!»

Μέσ' στὸ χιονιά, μεσάνυχτα, τὸ ὀρθὸ ριζόκαστρο
μουγγά, μὲ τὰ σπαθιά στὰ δόντια, ἀνηφοροῦμε.

Καὶ στὰ μασγάλια, ὡς φτάσαμε, τὶς βάρδιες σφάζουμε
καὶ πέφτουμε βουβοὶ στὴν ὑπνωμένη πόλη.

Μὰ ξάφνου, οἱ σκύλοι γαύγισαν, τὰ παραθύρια
κ' οἱ ρούγες ἀραπάδες γιόμοσαν, ἐλάμψαν
σπαθιά κ' οἱ μιναρέδες σείστηκαν βογγώντας.
Βιγλίσαμε μπροστὰ καὶ πίσου, μειριζί
νὰ πιάσουμε μὰ ὀλοῦθε ἀράπηδες μᾶς ζῶναν.
«Βούρτση, μοῦ φώναξε ὁ Ἄβαλάντης, νὰ τὰ χαίρῃσαι
»τὰ ὄνειρατά σου καὶ τὴν ψεύτρα σου Θεοτόκο!»
Λόγο δὲν τοῦδωκα, μὰ ἀσκώνοντας τὸ χέρι,
τὸ μέγα γνέφω εὐτύς σημάδι τοῦ Θανάτου.
Μὲ μᾶς μαζώχτηκαν σφιχτὰ τρογύρα μου ὄλοι τους,
ὄρθοί, τὸ μέγα θάνατο νὰ ὑποδεχτοῦμε!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μιχαήλ Βούρτση, προστάζω νὰ σωπαίνεις! Κάτου
τὰ χέρια! Ἐμένα κοίτα!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κύριε, μὴν ὀργίζῃσαι!

Βούρτση, μὴ σταματᾶς! Στὴ νίκη πιά νὰ φτάσεις!

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Ἡ αὐγὴ προβαίνοντας ἀπ' τ' ἀψηλὰ μουράγια,
μᾶς βρῆκε στῆς ἀπελπισιᾶς τὴν ἄκραν, ἔτοιμους.
Μὰ ξάφνου, βουὴ χαρᾶς στὰ στήθια μας πλαταίνει:
Ἵορθὴ στὶς πολεμίστρες φάνηκες, Αὐγούστα,
καὶ τὰ ρουθούνια σου ἔπαιξαν σὰ λαγωνίκας,
καὶ λάμψαν, στῆς αὐγῆς τὸ φῶς, τὰ ἱερά σου στήθη,
Κερά, σὰν προύντζινα πολεμικὰ σκουτάρια.
Κι ὡς στράφης καὶ μᾶς κοίταξες, ἡ θεία μανία
σὰ σίφουνας ἐρωτικὸς μᾶς συνεπῆρε

καὶ γύρα μας δυνάμες ἀρχαγγέλων πήδηξαν.
Τὸ αἷμα χογλάζοντας, μὲ κόκκινο ζουνάρι
τρεῖς δίπλες ζώνει τὴν Ἀντιόχεια καὶ τὴν πνίγει.
Σὰν κομποσκοῖνι δένουμε γυναῖκες, ἄντρες
κι ἄραμπαδιὲς μακρυὲς τὰ κοῦρσα κουβαλοῦμε :
πόρτες, σπαθιά, φλουριά, τουρμάχοι, ἐμίρηδες,
κυλιοῦνται ὀμπρὸς στὰ πόδια σου νὰ τὰ πατήσεις,
Ἄφέντη, κ' ἢ Ἀραπιὰ συθέμελη νὰ σκούξει.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ

Ἐσὺ νικᾷς! Ἐσὺ νικᾷς!

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Καὶ στὴ βασιλική σου χάρη, ὦ Στρατηγίνα,
σὰ μέγα πόταμο ξεχειλιστό, σοῦ φέρνουμε
τῆς Ἀραπιᾶς τὸ βιός: μεταξωτά, παγόνια,
μυρωδικά, πετράδια, σκλάβες καὶ πιθάρια
τὴν καφουρά καὶ τὸ σουρμὰ καὶ τὰ λειψίδια.
Ἐσὺ νικᾷς, ἐσύ, Κερά μας Μεγαλόχαρη!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μὴ ζυγώνεις στὸ θρόνο, Βούρτση! Τὴ δεξιά μου
μὲ βιάς κρατῶ, μὴ σὲ συντριψεῖ, παραβάτη!
Αἶ, μὴν κρυφογελᾷς! χρησμοὺς καὶ καλογέρους
ἐγὼ δὲν τρέμω, μὰ κρατοῦσα τὴν Ἀντιόχεια
στερνὴν ὀπώρα γιὰ τὴ δίψα τὴ δική μου.
Ἄνοιχτε! Ἄνοιχτε!
Παραμερίστε ἀπ' τὶς θύρες!
Ἄναφτε τὶς λαμπάδες!

Ποιὸς στέκεται στὸ ἱερὸ κατώφλι;

ΜΙΧΑΗΛ

Ὁ Μέγας σου Δομέστικος, ὁ Τσιμισκῆς.

Μὲ πρόσταξες τὶς θύρες νὰ τοῦ ἀνοίξω, Κύριε!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Νὰ φύγεις! Μὲ τὰ χέρια ἐτοῦτα τὰ φεγγιά σου
θὰ βγάλω καὶ θὰ κόψω σύριζα τὰ ὠραῖα
σγουρά σου, μέσ' σὲ ὄγροῦ Μοναστηριοῦ στασίδι.

Ἄ! βιάστηκες, Καλέ, νάρθεις, ν' ἀναγαλιάσεις,
πὼς ἔπεσε τὸ Κάστρο κι ὁ χρησμός ξαστέρωσε,
καὶ νά, θὰ σωριαστῶ κ' ἐγὼ στῆ γῆς μαζύ του.

Μὰ ὀλόρθη στέκεται ἡ ψυχὴ κι ὀρίζει. Στὸ ἄθλιο
τοῦτο στῆθος μου ὁ ὀχτρὸς λοχεύει κι ὄχι ἀπόξω!
Κι ἀνίλεα, μὲ τὴ φτέρνα μου, θὰ τὸν συντριψῶ!
Θεοφανώ, τ' ἅγια χεῖλια σου σαλεύουν. .

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κύριε,

λέω πὼς μοῦ ἀρέσουν ὅσοι, ἀκίνητοι καθούμενοι
στὴν πέτρα τῆς ὑπομονῆς, νικοῦν σιωπώντας.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Θέλω νὰ σκούξω ἐγὼ, νὰ μὴν πιγῶ! Τὸν σέβουμαι,
ναί, τὸ Θεό, καὶ προσκυνῶ τὴ δύναμή του.

Μὰ θέλω νὰ μοῦ σέβεται κι αὐτὸς τὸ γέρικο
κεφάλι μου. Ἄνθρωπος λογιέμαι κι ὄχι ζούδιο
τῆς γῆς, νὰ μὲ πατάει! Ψυχὴ, φωνή, μοῦ ἐχάρισε
γιὰ νὰ νογῶ τὸ δίκιο μου, νὰ τοῦ τὸ λέω.

Γιατὶ ἴμαι Βασιλιάς καὶ πάω μπροστά, μπροστάρης!

Μὴν ἴποτραβιέσαι, Βούρτη! Δὲ γλυτώνεις! Θάρεις,
ψηλὸς θὰ σοῦστηνα καμάρες νὰ περάσεις,
μέσ' σὲ μυρτιές, κ' οἱ νιὲς θὰ σ' ἔραιναν μὲ ἀνθόνερο!
Μὰ λαγαρὰ τὸ μάτι τῆς δίκαιης ὀργῆς μου
σὲ κρίνει. Κ' εἶτε ἀπὸ δική σου ἀποκοτιὰ
κινήθης, εἶτε μιλημένος ἀπὸ τοῦτον,
σκληρὰ καὶ δίκαια τὴν ψυχὴ σου θὰ ζυγιάσω!

Καὶ σεῖς, πιστοὶ Βαράγγοι, πίσου στὴ Χρυσόπολη,
προστάζω, ρίχτε τὴν ὀχιά, νὰ τῆς συντρίψω
ταχιά τὴν κεφαλὴ μὲ σιδερένια φτέρνα.
Μόνο ὁ Θεὸς μπορεῖ μαζί μου τὸ σπαθὶ
νὰ παίζει καὶ τὴ ζωὴ ποὺ μοῦδωκε νὰ πάρει!

(Φεύγουν ὅλοι.

Ὁ Νικηφόρος κρατᾷ τὴ Θεοφανὼ νὰ μὴ φύγει.)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κερά μου Θεοφανώ, μὴν πᾶς μαζί τους! Μεῖνε.
Πῶς λάμπει ὡς τὸ σεντέφι τὸ κορμί σου ἀπόψε!
Τὰ πάντα στὸ σκοτάδι βούλιαξαν : οἱ ἀγγέλοι
μὲ τὰ σπαθιά τους κι ὁ Χριστὸς μὲ τὰ σμιχτά του
τὰ φρύδια στ' ἀψηλὰ ψηφιδωτὰ κι ἀμάλαγη
στὴ νύχτα ἐσὺ ἀπομένεις θεοτικὰ λαμπίζοντας.
Μὲ τὸ ἀπαλό σου χέρι κλειῶ τ' αὐτιά, τὸ μοῦγκρος
καὶ τὸ ἀναφυλλητὸ τῆς γῆς νὰ μὴν ἀκούω.
Γιατὶ ἀνεβαίνει ἡ πίκρα ὡς τὸ λαιμὸ καὶ μάχεται
νὰ μὲ πνίξει. Σὰν πόταμο ἀπὸ λάσπη κ' αἷμα
πηχτό, διαβαίνω τὴ ζωὴ, μὲ τὸ κεφάλι

ψηλά, πὰ στὸν ἀγνὸν ἀέρα, μὴν πλαντάξω !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἔνας ὄχτρος ἔπομένει, Νικηφόρε. Νά τον !
Σήκω καὶ ζῶσε τὸ λαμπρὸ σπαθὶ καὶ χτύπα !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄχ, γιὰ τ' ἀνώτατα πειράζεις τὴν καρδιά μου !
Τὸν ἄνθρωπο τὸν νίκησα, μὰ τὸ Θεό. . . .

ΘΕΟΦΑΝΩ

Θεὸ τὸ ὅ,τι δὲ φτάνει ἡ δύναμή μας λέμε !
Ἵντας στὴν κλίνη σου μὲ κράταες, γιὰ θυμήσου
τί ξεφωνοῦσες κ' ἔσκουζες τὴν πρώτη νύχτα. . .

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

«Εἶμαι Θεός» ! ἐφώναζα. Θολώνει ὁ νοῦς μου. . .
Ναί, ἡ γλύκα ξεπερνάει τὸ σύνορο τοῦ ἀνθρώπου !
Νὰ μὲ γκρεμίσουν ἀπ' τὸ θρόνο ποὺ τὰ μάτια μου
στοὺς χῶμα νὰ χυθοῦν, τὰ δόντια, τὰ μυαλά μου, —
μέσ' ἀπ' τὴ λάσπη κι ἀπ' τὸ αἷμα μου θὰ σκούζω :
«Δόξα σοι ὁ Θεός» ! τί θὰ θυμοῦμαι τὸ κορμί σου !
ἽΩ, ἀνάβει πάλι στὰ νεφρά μου ἡ πρώτη νύχτα !
Ποιὸς ἀνοιξε τὴ θύρα τῆς κρυφῆς Παστάδας ;
Γλυκὰ μέσ' στὴ γωνιά, τὸ ἱερὸ κλινάρι γνέφει !
Ἔλα ! κι ὁ Θεὸς ἄς ξεστρατήσει νὰ περάσω !
ἽΩ ὦ !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἀγγελοκρούστης πάλι καὶ σπαρνᾶς στοὺς ἦσκιους !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ὑψώθη στὸ κατώφλι !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Σὰν ἄντρας μίλησέ του. Ὅμπρός ! Σὰν ἴσος μὲ ἴσο !
Τί προσδοκᾷς ; Μὲ τὸ σπαθὶ σου, τῆς Παράδεισος
τῆ θύρα σύντριψέ την, ἦρωα, ἀλλιῶς δὲν μπαίνεις !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Παρακαλῶ σε, μέριασε καὶ μὴν ἀνοίγεις
τὰ ὀλόμαυρα φτερὰ νὰ μοῦ χοιμήξεις. Εἶσαι
παιγνίδι τῶν ματιῶν καὶ θὰ φυσήξω ἀπάνου σου,
ὁ ζωντανὸς ἐγὼ, καὶ θὰ σκορπίσεις πέρα,
σὰ φάντασμα ἀδειανό, στοὺς τέσσερεις ἀνέμους !
Μὲ τὸ σπαθὶ τὴν πῆρα ἐγὼ καὶ δὲν τὴ δίνω !
Τί δὲ μιλᾷς ; Μεγάλο ἐγὼ θὰ ρίξω λόγο
καὶ σκότωσέ με ! . . . Δοῦλε, μέσα στὶς μπαλκάνικες
χιονιῆς καὶ μέσ' στ' ἀράπικα λιοπύρια σάπιστα
τὴ σάρκα μου, γιὰ νὰ δουλεύω τὸν Κύριό σου !
Ἄγρυπνος, ἄλουστος καὶ νήστης, πάνου στὸ ἄλογο
τὶς ἄγιες φύλαγα ἄκρες τῆς χριστιανοσύνης !
Μὰ τοῦ Θεοῦ τὸ μάτι μὲ βιγλίζει ἀνίλειο,
θολό, καὶ σὰ μυλόπετρα βαρεῖα μὲ ἀλέθει.
Ἀπόστασα ! Δὲ ζητιανεύω πιά τὸ δίκιο μου,
τὸ παίρνω. Σκλάβε, κάμε τόπο νὰ περάσω !

ΦΩΝΗ

« Ἐβγα ὄξω, Βασιλιά !

Ὁ Βασιλιάς τῶν βασιλιάδων σὲ καλεῖ ».

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄχ! Δὲν μπορῶ! τὸ θέλω, μὰ ἓνα ἀχνὸ παράπονο
στὴ μέση-μέση τῆς καρδιάς ξεσπάει καὶ κλαίει.
Κύριε, ἡ καρδιά μου λαχταράει, χοιμάει καὶ πιάνεται
ἀπὸ τὴν πέτρα τὴ ζεστὴ κι ἀπ' τὸ ἀνθισμένο
κλαρὶ σὰν τὸ σκουλίκι, καὶ θρηνάει κι ἀρνιέται
τὴ λάσπη τούτη καὶ τὴ γῆς νὰ παρατήσει!

Η ΦΩΝΗ

«Ἐβγα ὄξω, Βασιλιά!

Ὁ Βασιλιάς τῶν Βασιλιάδων σὲ καλεῖ!»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Εὐκόλα ἐγὼ ψυχὴ δὲν παραδίνω, πές του!
Κι ἂν θέλει, ἄς κατεβεῖ ἀπὸ τὰ ὕψη του στῆς γῆς
τὸ χωματένιο ἄλώνι, μὲ σπαθὶ ζωσμένος
κι αὐτὸς καὶ μὲ κορμὶ ἀπὸ λάσπη, ὡς τὸ δικό μου!

(Ὁ Νικηφόρος βλέπει νὰ κατεβαίνει ὁ Χριστός, ὄλο πληγές,
ὅπως στὴν Ἀποκαθήλωση στὰ ψηφιδωτὰ τῆς Ἀγιᾶ Σοφιάς).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Νικηφόρε.

Νικηφόρε, δὲ μὲ λυπᾶσαι;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἦ ω!

(Μὲ δέος φεύγει, ὁρμώντας στὸ ναὸ τῆς Ἀγιᾶ Σοφιάς).

II
(ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κύριε, Κύριε! μὲ τὰ γερά τὰ μπράτσα μου σὲ ζώνω,
τὶ ἔχω διπλά καὶ τριδίπλα νεφρά, σὰν τὸ κοράκι
κι ὀρθός, ἀπὸ τοὺς πέντε δρόμους,
σὲ περμαζώνω!

Σύ, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μου, ἡ ἐλπίδα καὶ τὸ καύκημά μου,
Κύριε, ποὺ ἐπάτας τὰ βουναὶ κι ἀχνίζαν, κι ὡς μαστίγι
σαλάγαες τὴ βροντή,—πνιμένος στὸ αἷμα,
κοίτεσαι χάμου!

Ἄνάμεσα στὰ γόνα σου σὲ ἀπάντεχα νὰ σφίγγεις
τὴ γῆ

κι αὐτὴ σὰν τὴ νιοδάμαστη ν' ἀφρίζει φοραδίνα
καὶ σύ 'σαι ἀλάκαιρος πληγὴ

καὶ τρέμεις ἀπ' τὸ φόβο καὶ τὴν πεῖνα!

Κατέβα, Κύριε, καὶ ξαπλώσου

στοῦ ρημαγμένου μου σπιτιοῦ τὰ χόρτα,

ὡς ν' ἀνεσύρω κρῦο νερό,

νὰ πλύνω τὰ ποδάρια σου, τὰ χέρια, τὸ λαιμό σου!

Καὶ μὲ κυπαρισσόξυλα τὸ τζάκι μου θ' ἀνάψω

νὰ ζεσταθεῖς καὶ νὰ μυρίσεις

καὶ τὸ παλιὸ ποὺ φύλαγα κρασί, νὰ πιοῦμε σὲ τραπέζια

θριαμβευτικά,
στήν υγείά σου,
μέσ' σὲ χοντρά, χρυσόλουβα κρανία
βαρβαρικά,—
ἀντίμαχο θὰ σ' τὸ ποτίσω τώρα, αἷμα νὰ ρίξουν
τὰ μάγουλά σου!
Τὰ χέρια σου σαλέψαν, ἄχ! ἀνοιεῖς σιγὰ τὰ μάτια!
Πὲς ἓνα λόγο, Κύριε! Ἐγὼ μαι ὁ δοῦλος ὁ πιστός σου,
πὺ ἀπίθωσα τὴ ζήση μου ὑποπόδιο τῶν ποδιῶ σου
κ' ἔπεφτα πὰ στοὺς ἄπιστους, γιὰ χάρη σου, σὰ χάλαζα,
καὶ κάρφωνα στὰ κάστρα τους ψηλὰ τὸ φλάμπουρό σου
καὶ μέσ' στ' ἀλώνια τῆς σφαγῆς γιὰ σέ, Χριστέ, χορεύοντας,
ἀλάλαζα!
Μέθησες! σκούζαν οἱ ξαδιάντροποι. Μέθησες πάλι!
Μὰ ἐγὼ, πὺ ἔνοιωθα μέσ' στήν καρδιά μου,
τὴ γῆς ἀλάκαιρη κρατοῦσα
σὰ στῆθος γυναικὸς μέσ' στὴ φουχτιά μου!
Κι ἀπόψε, πὺ βροχὴ στὸ ἱερό μου τὸ κεφάλι
τίς πέτρες σφεντονοῦσε ἀπάνω μου τὸ πλῆθος,
ἐγὼ γαλήνιος ἐπερνοῦσα,
τὶ στοχαζόμεν : «Στὴ βαρειά μου ἀνάγκη
θὰ σκούξω, ν' ἀναβρῦσει καβαλάρης μπρὸς μου,
σὲ μαῦρον ἄτι, μὲ τὸν ἥλιο πὰ στὸ στῆθος
καὶ τ' ἄστρα μαργαρίτες στὸ χρυσό του σκαραμάγγι,
ὁ Θεός μου!»
Κύριε! Κύριε!

Εἶμουν τὸ νεῦρο τῆς ἐγδίκησης καὶ τῆς ὑπομονῆς
κι ὡς τὸ θαυματουργὸ τὸ κόνισμα,
ποῦ ξαφνικὰ χτυπάει τὸ εἰκονοστάσι,
κι ὅλοι μὲ μιᾶς ἀναπηδοῦν τρεμάμενοι, —
ὅμοια κατάχαμα πεσμένοις ἐμαστίγωνα τῆ γῆς !

Κ' ἔσκουζα : Θᾶρθαι ! Θᾶρθαι ! Θᾶρθαι.

Κ' εὐτὸς καπνὸς θὰ πνίξει

τὰ κάστρα, τὰ σεράγια σὰς καὶ τὰ περβόλια

κι ἀχόρταγη φωτιά θὰ σᾶς στρουφίξει

τὰ γιαταγάνια σὰς καὶ τὰ βραχιόλια !

Νά, πῶς, βαριά

καυκίονα στα πέρατα τοῦ κόσμου !

Οὐρλιασε τώρα ἀπ' τὴ χαρὰ σου,

καταραμένη Μπαρμπαριά !

Τὶ νά, σακάτης βρέθη ὁ παντοδύναμος Θεός μου !

Κύριε, δὲ μὲ γνωρίζεις ; Ἄνοιξε τὴν ἀγκαλιά σου
καὶ ζῶσε με !

Τὸ στόμα σου ἄνοιξε καὶ πὲς ἓνα γενναῖο λόγο !

ΧΡΙΣΤΟΣ

Σῶσε με !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἐγώ, Κύριε; Μὰ ἐσὺ ἴσαι παντοδύναμος !

Ἐγώ ἴμαι τὸ ἄχερο στὴ λάσπη βυθισμένο

τῆς ἀκροποταμιᾶς

καὶ φούσκωσες κι ὡς πέρασες ἀπάνου μου

μὲ συνεπῆρες μονομιᾶς

καὶ σὰ γαλέρα ἀρμένιζα τρικάρτη
μὲ νίκης σύσμιχτη βοή,
τὶ ὄλοῦθε γύρα μου ἔνοιωθα τὰ μπράτσα σου
καὶ τὴ μεγάλη ἀναπνοή!
Καὶ τώρα ἐσὺ μοῦ κράζεις: Σῶσε με!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Σῶσε με!

Δὲν εἶμαι παντοδύναμος. Εἶμαι ἡ μικρὴ καὶ λίγη
τῆς φλόγας λόγχη καὶ χοιμῶ νὰ τρυπήσω τὴ νύχτα.

Μὰ ἀκατάλυτη βόγγει αὐτὴ κι ἀπλώνεται
σὰν πέλαο καὶ μὲ πνίγει!

Ἄνάβω τὴν καρδιάν, ἀστέρι!

Μὰ ἀπ' τὴ νύστα οἱ πολεμιστάδες μου βαριὰ
τὰ μάτια τους σφαλίζουν

κι ὡς τοὺς φυσήξει ἀνάλαφρο τὸ ἀγέρι,
τὰ πλήθια ποὺ ἄναψα στὸ διάβα μου κεριὰ
σβουοῦν καὶ καπνίζουν!

Μὲ τρόμο καὶ μὲ ἀνένδοτον ἀγώνα,

τὰ χέρια μου τὴ νύχτα χερακῶνουν—χερακῶνουν
μὰ ἓνα κεφάλι ἐγὼ τῆς κόβω

καὶ δέκα εὐτὺς φυτρῶνουν.

Ἄπόστασε τὸ χέρι μου, παράλυτο!

Σῶσε με! Μόνο ἐσὺ πιστὸς μοῦ μένεις, Νικηφόρε,
φλεγόμενος, στὸ μαῦρο πέλαο, τὸ ἀκατάλυτο!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τί ἤρθες νὰ κάμεις στὴν τραχειά μας τούτη γῆς,

μὲ τέτοιο σῶμα ; Παράτα,
λέω, τὸν ἀγῶνα, ρίξε τάρματα !
Φεύγα νὰ μὴ σὲ δοῦν τ' ἀντρεία μου τὰ φουσατά
καὶ κόψεις τὰ ἥπατά τους !
Τί τὸ κακὸ πληθαίνει κ' οἱ βαρβάροι μερμηγκιάζουν
κι ἀπλοκαμοῦν ὀλοῦθε, σὰ χταπόδια.
Τῶν γυναικῶν τους οἱ κοιλιές σποριάζουν,
ὡσὰν τὰ ρόδια,
κι ἀρίφνητα γενοβολοῦνε τ' ἀραπόπουλα !
Μὴν κλαίς ! Τὰ λόγια μου ἄτσαλα σὲ κροῦνε, μὰ ἀνανοήσου,
Κύριε, τὸν πλήθιο μου τὸν πόνο !
Ἄλλιῶς σὲ πρόσμενα ! καὶ τώρα ξέπεσα
κ' ἐγὼ μαζί σου !
Τί προσδοκᾷς ; Νὰ φύγεις πρὶ νὰ φτάσει !
Γιατί ὁ Θεὸς τῶν ἀραπάδων εἶναι δυνατός, σὰ βούβαλος
μὲ κέρατα σπαθάτα
καὶ δόντια σὰ σουβλιὰ
καὶ μὲ διπλὰ καπούλια, τρίχα καὶ λαρδί γιομάτα.
Κι ἂν ὀσμισεῖ τὸ γαῖμα σου, θάρθει καὶ θὰ σοῦ σπάσει
τὴ ραχοκοκαλιά !
Νά, τὶ Θεὸς μοῦ ταίριαζεν ἐμένα !
Πόλεμο θέλω ! Τ' ἄλογα σελώστε !
Ἄχολοήστε τὰ βούκινα καὶ τὶς φαρδιῆς
βασιλικῆς παντιέρες, δίχως πιά σταυρό,
ψηλὰ ἀνεμίσετε, ὡς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου !
Ἄ ! τέτοιος μαραζάρης ὁ Θεός μου !

Τανύσου καὶ τὰ νύχια τρόχα, ἀητέ μου σαρκοβόρε !
Τίναξε ἀπάνουθέ σου τὸ ζυγὸ
καὶ τὴν ἐλπίδα !
Τὶ γιὰ δικοῦ σου πιά ἐκστρατεύεις, Νικηφόρε !
Κύριε, Κύριε, ποῦ πᾶς ; Θ' ἀνοίξουν πάλι
οἱ βαρειές σου πληγές.
'Αστράψαν ξαφνικὰ τὰ μάτια σου κι ἀνεντρανίσαν,
κ' οἱ φλέβες φούσκωσαν οἱ ριζιμιές
ἀπὸ τὸ ἱερό σου τὸ κεφάλι,
ὧς τ' ἀντικνήμια κάτου !

ΧΡΙΣΤΟΣ

Νοιώθω ξοπίσου μου τὸ χνῶτο τοῦ θανάτου !
Μὴ μὲ κρατᾶς ! 'Αντρείψες τὴν καρδιά μου,
ὦ ἐσὺ ἀκατάλυτη πνοή τοῦ ἀνθρώπου !
'Ομπρός ! ὀλοῖσα !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ποιὸς φώναξε ; Ποτέ μου
τέτοια δὲ γροίκησα φωνὴ πολέμου,
παληκαρία !
Πιά δὲ χωρᾶς μέσ' στὴν καρδιά
τοῦ ἀνθρώπου, Κύριε ! Στὴν ὠραία τὴν Πύλη ὀρθός,
πότε βρουχᾶσαι ὡς πυρκαγιὰ
καὶ πότε φέγγεις ἤσυχα ὡς τοῦ καντηλιοῦ τὸ φῶς !
Σὰ λαβωμένος μοῦ εἰκαζόσουν ἀλαφρίτης,
μὲ κέρινο σταυρὸ πὰ στὸ γλωμό σου στόμα.
Κ' ὕστερα γέρος γίνηκες πολυχρονίτης,

μὲ ποταμὸ τὰ γένεια, κ' ἔλεα πῶς
ἀπ' τῆ μασχάλη, ἀπὸ τῆ μέση,
τ' ἀγγόνια, τὰ δισέγγονα τότε παρακρατοῦσαν
μὰ αὐτὸς βουλιότανε στῆ γῆς νὰ πέσει,
σὰν ὄριμος καρπός.
Καὶ τώρα πὰ πῶς ἡ καρδιά μου νὰ σὲ ἀδράξει ;
Ἐγίνηκες τὸ πνέμα τοῦ πολέμου
κι ὁ Χάρος στὰ καπούλια σου σκιρτάει
σὰν ἐρωτόπουλο
κι ἀπὸ χρουσὸ λαγήνι
κρασι σὰν αἷμα σὲ κερνάει.
Κ' οἱ ἀσκητὲς ἀπὸ τὰ τέμπλα ὄρμουν κι ἀπὸ τὰ δάσα
καὶ ρίχνοντας τὴν ἀγιαστούρα καὶ τὰ ράσα,
σκουτάρι ἀδράχουν καὶ σπαθὶ
καὶ πιάνουν μετριῖζι !
Καὶ στὸ ἅγιο Δισκοπότηρο αἷμα ἐγίνη τὸ κρασι
καὶ σὰ λαιμὸς σφαμένος ξεχειλίζει.
Κ' οἱ ἅγιες ἀπ' τὰ χρουσὰ τους ξεκολνοῦν
ψηφιδωτὰ κ' ἠλιοκαμένες
ἀπ' τὴν πηγὴ μὲ στάμνες κουβαλοῦν
τὸ κρῦο νερὸ στ' ἀσκέρια
καὶ μὲ χαμόγελο γιατρεύουν τὰ λαβῶματα
καὶ τὰ κρινάτα τους γιομόνουν χέρια
μὲ αἷμα καὶ χῶματα.
Κι ἄλλες, χορεύοντας, βαρᾶν τὸ ντέφι
κι ἀχολογᾶει στὰ στήθια τους τὸ μάργελο φλουρί.

Κι ὀμπρὸς πηγαίνει ἡ Μονοβύζα, ἡ Παναγιά, ἡ Παρθένα,
σὲ μούρτζινο φαρι
κι ὡς λάμπουνε τὰ στήθη της, σεντέφι,
σὰν τὸ ἀναμένο τὸ κλαρι
τριζοβολοῦν, ὄλο ἔρωτα, τῶν ἄγουρων τὰ φρένα.
Ὡ Πόλεμε πατέρα, στήν ὀρμή σου σπάζει
ἡ μήτρα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου
κι ἀπ' τὸ πλατί σου μέτωπο ἔρωτας νιογέννητος τινάζει
τὰ κάτασπρα φτερά του!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Σηκώσου!
Φώναξες, νά με! Τὴ θεϊκὴ μου σπίθα
ποὺ μ' ἔκραζεν ἐντός σου,
ἄγρια παλεύοντας μὲ τὸ σκοτάδι,
χοιμῶ, πιστέ μου,
νά συδαυλίσω ἀπάνου της φυσώντας,
τὸ πνέμα τοῦ πολέμου!
Εἶμαι ὁ Κύριός σου κι ὁ Θεός σου!
Δὲν εἶμαι ἐγὼ γλυκὸς καρπὸς νὰ φραίνω τὸ λαιμό,
μήτε γυναικίειο στόμα!
Μὰ εἶμαι ὁ Κύριος. Γεννήθηκα νὰ πολεμῶ
σῶμα μὲ σῶμα!
Σὰν τὸ κοράλι ἐστάθηκα καταμεσὶς στὴ θάλασσα
κ' ἔβαλα τριδίπλα θεμέλια, ὡς βράχος.
Τρεμάμενα καὶ δίχως πρόσωπο, ὄλα σάλευαν
κ' ἐγὼ μονάχος,

μὲ τὴ σκληρὴ μορφὴ μου ἀκέρια
τετράψηλα τανύζω
τὴ βούλησίν μου καὶ τὰ χέρια—
καὶ τὴ δουλειὰν ἀρχίζω.
Πέρασε ἀνάλαφρο ἀποπάνου μου τὸ κῦμα καὶ λιγύστη
καὶ χάχαρίζοντας μὲ γκρέμισε μὲ μιά.
Μὰ ἐγὼ μὲ ὑποταγὴ καὶ πίστη,
στελιώνοντας θεμέλιο τὴν ψυχὴ,
μὲ ἀγάπη σπέρνοντας τὴν ἀρμυρὴν ἐρμιά,
θεμέλιωνα τὸν κόσμον ἀπ' τὴν ἀρχή.
Σὰ μερμηγκιά ἀπὸ τὰ νεφρά μου,
στὴ ράχη ἀνέβαιναν, στοὺς ὤμους, στὸ κεφάλι,
τὰ παιδιὰ μου!
Κι ὡς ὁ χυμὸς τοῦ δέντρου, ἐτιναζόταν
ἀπὸ τὶς ρίζες στὴν κορφὴ τους ἡ λαλιά μου:
—Στ' ἄρματα, ὀμπρός! Γιὰ θάνατο, γιὰ νίκη!
Μὲ ὑπομονὴν γυμνάστε
τὸ μάτι, σὰν ἀητοῦ νὰ σημαδεύει!
τὸ χέρι σίγουρο, τὸ γόνατο τσελίκι!
ψηλὰ τὸ νοῦ καὶ μὴ φοβᾶστε!
Ὁ γέρος ζεῖ παποὺς καὶ βασιλεύει!
Μὰ νά, θολὸ τὸ κῦμα ἀπάνου μας ξαναχοιμοῦσε
καὶ γκρέμιζε τοὺς κόπους μας καὶ τὸν ἀγώνα
μ' ἓνα βαρί του σεισμοῦ!
Θύμωνε, μὰ καὶ μεῖς θυμώναμε. Ἄξιμέρωτα,
τὸ ἔργο μας πάλι ξεκινοῦσε.

Πείσμα στὸ πείσμα.

Μὲ τὸ μῖσος τὸ κῦμα καὶ μεῖς μὲ τὸν ἔρωτα.

Ποιὸς θὰ νικήσει; Χρόνια ἀρίφνητα περνοῦσαν,
σὰ μιὰ στιγμή.

Καὶ τῆς καρδιάς μου ἀκράτητοι οἱ παλμοί,
ὅλο τὸ πέλαο τρικυμοῦσαν.

Καὶ μιὰ ροδάτη αὐγὴ ποὺ ὅλη ἡ θάλασσα, ὡς πέρα,
σὰ μιὰ φτερούγα γιάλιζε χρυσή,

τὸ ἀδρὸ κεφάλι μου κι ὁ μέγας ὤμος
πάνου ἀπ' τὸ κῦμα πρόβαλαν

σὰν τὸ νησί·

κι ἀνάσανε ὅλη μου ἡ γενεὰ τῆς λευτεριάς
τὸν καθαρὸν ἀέρα.

Κι ἀπὸ τὰ φρένα, πάνοπλος, ἐπήδησε, μεμιάς,
ταμίας τῆς ἀρετῆς, ὁ Νόμος.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Συχώρεσέ με!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Ἢ Προδοσιὰ τὰ μάτια σου θολώνει!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μὴν τὴν ἀφίνεις

τὴν πῆλινη καρδιά μονάχη!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Κράτα τὴ θέση σου, στρατιώτη,

καὶ τὰ στενὰ ποὺ σοῦ μπιστέφτηκα στὴ μάχη,

μὴν τὰ προδίνεις!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ὡς πότε, Κύριε !

ΧΡΙΣΤΟΣ

Μὴ ρωτᾷς !

Τὴ μάταιη πέταξε πορφύρα πιά
καὶ τὴ λαμπρὴ μου φλόγα ντύσου !

Τρεῖς δίπλες σίδερο γὰ ζῶσε τὸ κορμί σου
καὶ σὰ μαῖστρα караβιοῦ ν' ἀνοίξεις τὴν καρδιά,

Ἄκρίτα,

νὰ τὴ γιομόσω ἐγὼ μὲ τὴν πνοή μου.

Λυγίσου,

δοξάρι μου, νὰ ρίξω τὴ σαΐτα !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ὡς πότε ;

ΧΡΙΣΤΟΣ

Αἰῶνια !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Καὶ δὲ νικᾷς ποτέ σου ;

ΧΡΙΣΤΟΣ

Πάντα βαρῆς καὶ μὲ τὸ ἄρπαχτικὸ τοῦ ἀνθρώπου
μυαλὸ καὶ τὴν ἀνήσυχη καὶ ξύγκικη καρδιά,
ὡσάν τὴ ζυγαριὰ τοῦ κερδοσκόπου !

Τὴν ἄθλια σάρκα σου δὲν μπόρεσα νὰ τὴν ἀγιάσω,
ζυμώνοντάς τη μὲ τὸ θεῖο μου τὸ αἷμα ;

Καὶ μάταια πνέω ἀπάνω σου σκυφτός, ὦ λάσπη,
γὰ νὰ σὲ κάμω πνέμα ;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κύριε, δὲν εἶναι δίκιο νὰ μιλᾷς μὲ ὀργή !

Τὸ χρέος μου τῶκαμα. Μὲ τὸ αἷμα τῶν ὀχτρῶν σου
ἐμέθησα τὴ γῆ!

Στὸ ἀμπέλι σου ἀπ' τὸ χαραμέρι ἀργάτης σοῦ δουλεύω·
βραδιάζει πὰ καὶ στὴν μπασιὰ τοῦ δρόμου,
Κύριε, μὴ λὲς πῶς ζητιανεύω:
Ζητῶ τὸ μεροκάματό μου!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Κουράστηκες;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Κουράστηκα. Ἡ πνοή σου πὰ ἄς περάσει
σὲ νεώτερό μου. Μὲ ἄγρυπνη, πὲς του, ἀρετὴ
τὴ μέση του ν' ἀργάσει,
νὰ μὴν τὸν ρίξει τὸ βαρὶ μου τὸ σπαθί·
κι ἂν δύνεται, ἄς μοῦ μοιάσει!
Μὴ φεύγεις, Κύριε! Νᾶσαι τίμιος στὸν ἀργάτη.
Πλήρωσέ με, ὦ Μεσία!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Καὶ τί ζητᾶς, σακάτη;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τί μοῦταξες; αὐτὸ γυρεύω. Τὴν ἀθανασία.

ΧΡΙΣΤΟΣ

Καὶ τίποτ' ἄλλο;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τίποτα ἄλλο! Αὐτὸ μονάχα, τὸ ἕνα,
μπορεῖ νὰ ξεδιψάσει τὴν ψυχὴ μου.
Ὅχι ἡ θάλασσα, κι ὄχι ὁ κόσμος, τὸ ρημάδι
ποὺ μοῦῶδωκες νὰ ὀρίζω! Αὐτὰ δὲ μὲ χωροῦν ἐμένα!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Ἡ ἀθανασία δὲν εἶναι, μάθε το, γυναίκα
νὰ δίνεται στὸ ἀντρίκιο χᾶδι.

Μήτε τὸ δῖγνωμο πουλὶ τῆς Νίκης,
δεξιά, ζερβά, νὰ παῖξει,

ἀνάμεσα σὲ δυὸ στρατούς,

πρὶ νὰ διαλέξει !

Καὶ μήτε ἡ Καλοσύνη, νὰ σπλαχνίζεται καὶ νὰ ζυγώνει
στὰ σταυροδρόμια τοὺς ἀνήμπορους
καὶ νὰ τοὺς περμαζώνει !

Εἶναι ἡ Μελισομάνα, πού ἔνα ἀνοιξιάτικο πρωτὶ
τὰ τρίδιπλα φτερά ξαπλώνει

καὶ μὲ τὰ πλήθια μάτια πρὸς τὸ φῶς,

ἴσα κρατώντας τὴν εὐωδιαστὴ πνοὴ

μεσουρανὶς γοργανεβαίνει

καὶ πίσου της μνηστῆρες —σταφύλι καὶ χορὸς—

ὄρμουῦν, σὲ σίφουνα ἐρωτικὸ συνερπαμένοι,

καὶ πέφτουνε σωρὸς

μέσα στὰ δάσα.

Κ' ἕνας μονάχα ἀνάμεσα στὸ σμάρι,

γαλήνια προχωρώντας, δίχως τὴν ἀνάσα

νὰ σπαταλάει καὶ δίχως βίαση,

σφιχτὰ στὰ δόντια του κρατάει τὴ δύναμή του,

πὺρ σὰν τὸ ἀράθυμο σκαρτίζει ρίφι,

νὰ μὴν τὴ χάσει !

Ἐνα στηλώνοντας ψηλά, —τὴ θεία τὴ νύφη,

πού ἐστάθηκε χνουδάτη, στὸ ὕψιστο, λαμπρὸ
κλινάρι τοῦ γαλάζιου αἰθέρα
καὶ μὲ σιωπὴ ἀπαντέχει τὸ γαμπρό!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κύριε, Κύριε, μὴ μὲ τραβᾶς, τρομάζω!
Δὲν εἶσαι ἐκεῖνος πού περίμενα.
Θάρουν πὼς εἶσαι τὸ λιμάνι κ' ἐκραζά σε
χαρούμενος, μέσ' στὶς φουρτοῦνες. Καὶ νά, ἐσύ 'σαι,
τὰ μακρινὰ πελάη τ' ἀλίμενα, [ὦ Μοίρα,
ἢ μπόρα ἢ ἀσίγαστη κ' ἢ ἀγιάτρευτα
ἢ διψασμένη ἀρμύρα!
Κι ὅπως ὁ λιόντας, πού ἄγρια τὸν φρενιάζει πείνα,
πηδώντας, ἀπ' τὸ σβέροκο ἀρπάζει
κι ἀπάνου τιναχτὰ σηκώνει τὴ λαφίνα
καὶ βρουχιέται, ἤσυχα κοιτώντας πέρα,
ὅμοια μὲ ἀρπάξεις, Κύριε,
καὶ μὲ τινάζεις στὸν ἀγέρα!

ΧΡΙΣΤΟΣ

Θαρεῖς πὼς ἦρθα ἐγὼ στὴ γῆς νὰ φέρω τὴν εἰρήνη;
'Ἦρθα ζωσμένος τὸ σπαθὶ
καὶ ξαπολώντας πόλεμο καὶ πείνα καὶ σφαγὴ!
Πὼς μ' ἔφεραν μὴν πεῖς
τραγούδια ἀγγελικὰ καὶ κρίνοι
μὰ τὰ φτερὰ τὰ προυντζίνα τῆς ἀστραπῆς!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μὴ φεύγεις, Στρατηγέ! Θάρθῶ μαζί σου

καὶ τὰ στενὰ πού μοῦ μπιστεύτηκες δὲ θὰ προδώσω!

Μέσα σὲ ράσο

θὰ γιάνω τὴ βαρειὰν ἀρώστεια τῆς ψυχῆς, — τὸ σῶμα.

Μὲ τὴν εὐκὴ σου

τὸ ἑφταβόδινο τοῦ χορμοῦ σκουτάρι θὰ περάσω

καὶ μὲ τραχὴν, ἀνήφορον ἀγώνα,

μὲ τὸ νοῦ, μὲ τὰ νύχια, μὲ τὰ γόνα,

καὶ μὲ ἀσίγητο ἔρωτοςάλεμα,

θὰ ὑψωθῶ μετουσιώνοντας σὲ αἰώνια γαλήνη,

τὸ πάλεμα.

Γιατὶ πιστεύω, Κύριε, σὲ μεστότερη μιὰν ἄνοιξη,

γιατὶ ἡ ψυχὴ ἀναβράει πρὸς τ' ἀπάνου, ἴσα,

ἔξω νοῦ καὶ τόπου,

καὶ καμιὰ τοῦ πονηροῦ δὲ θὰ μπορέσει λύσα

νὰ πνίξει τὸ ἅγιο χτυποκάρδι

τοῦ ἀνθρώπου!

Στ' ἄρματα! Οἱ βίγλες ἀναφαν

καὶ μέσα μου τὰ βούκινα βαράνε,

Νοιώθω κ' ἐγὼ ξοπίσου μου τὴ βόχα τοῦ θανάτου.

Κι ὡς τὸ ἄτι ἀπὸ καθάριο ἀράπικο αἶμα,

ποῦ ἀναφρουμάει, τοῦ ὀχτροῦ ὀσμιζόμενο τὸ χνῶτο,

καὶ σκάβει βιαστικὰ τὸ χῶμα κάτου,

μὲ τὸ κεφάλι ὀρθό, γιομάτο πνέμα,

καὶ θεῖο γινάτι

χλιμιντρώντας πρὸς τὸν Ἀφέντη —

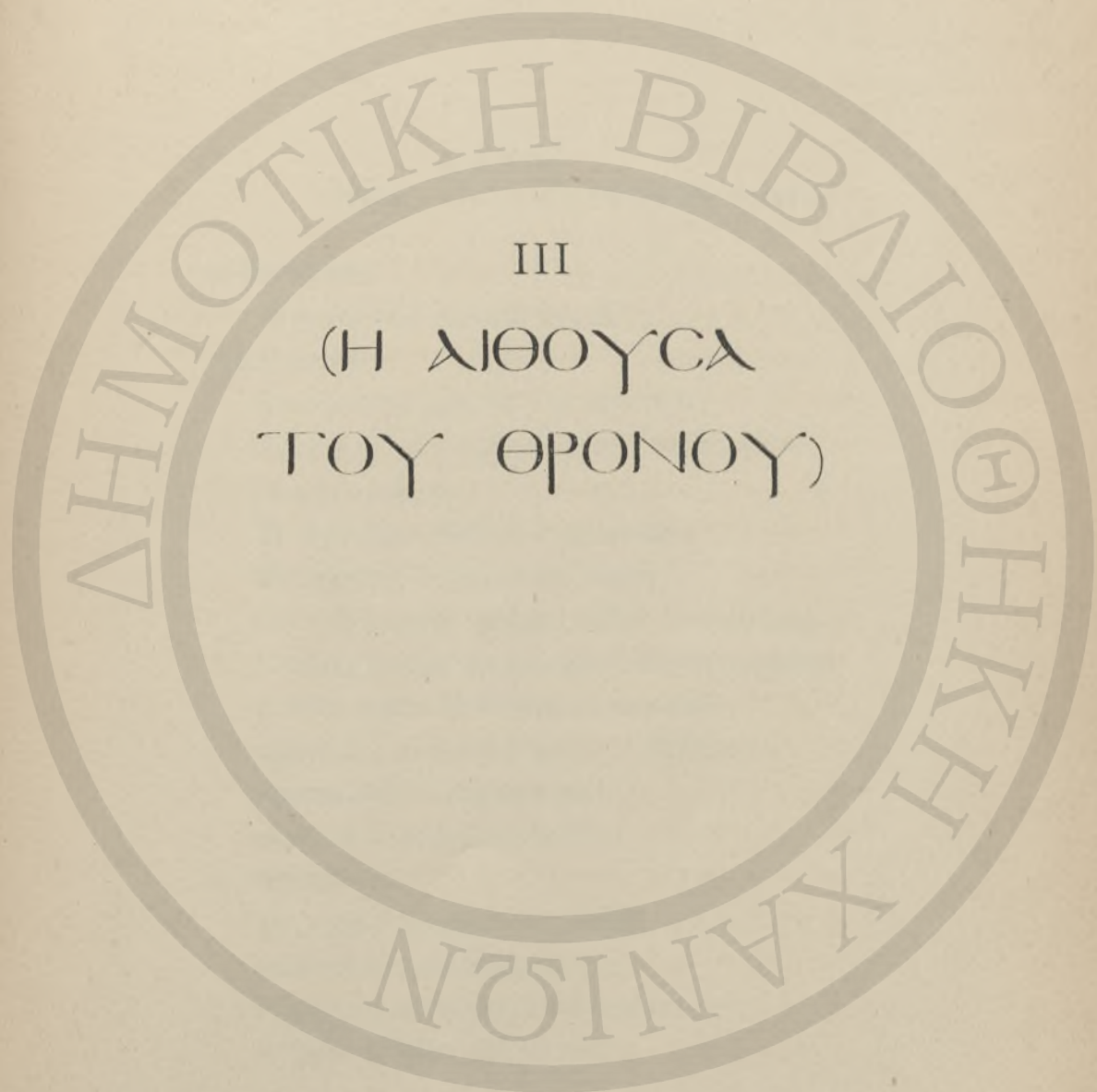
ὁμοια κ' ἐγὼ σ' ἐπικαλοῦμαι,

ὦ Ἀνεβάτη !

Ἄχ ! ὄλο τὸ θάμα βούλιαξε
καὶ τῶπιε ἡ γῆς
καὶ πάλι μένω μοναχὸς στὴν ἔρημην Ἐκκλησιᾶ
καὶ νοιώθω γύρα στὸ λαιμὸ καὶ στὴν καρδιά,
τὸ μαυρομάνικο μαχαίρι τῆς σφαγῆς !
ὦ Ἀνωτάτη Ἐσὺ Εὐθύνη !
Ἐπαιζα μ' ἓνα μῆλο κόκκινο στὰ χέρια μου
καὶ δὲν ἤξερα αὐτὸ πὼς εἶτανε τὸ μῆλο ὁ κόσμος !
Τ' ἄστρα χαιρόμουνα τὰ φλογοβόλα
κ' ἔλεα πὼς εἶναι ξόμπλια τ' οὐρανοῦ, ψηλά μου,
καὶ δὲν ἔνοιωθα πὼς ὄλα,
ὦ θάμα !
σπαρτάριζαν ἐντός μου κ' εἶταν ἡ καρδιά μου
ἕναστρο κλάμα !
Μὰ ὡσὰν τὸ στρατολάτη
ποὺ νυχτωθεῖ μὲ μπόρα στὸ βουνὸ
καὶ ξεστρατίζοντας τὸ σκοτεινὸ
λαθεύει μονοπάτι—
καὶ ξαφνικὰ ἡ ἀστραπή, σὰν τοῦ Θεοῦ ὀδηγήτρια
ματιὰ, τοῦ σχεῖ σὲ δυὸ τῆ νύχτα
καὶ φῶς λαμπρὸ τοῦ χύνει—
ὅμοια ἀπάνου μου ἀπόψε ἐσπάθισες,
Ἄνωτάτη μου Εὐθύνη !

III

(Η ΛΙΘΟΥΣΑ
ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ)

ΧΟΡΟΣ

(Τραβούν τὰ σκοινιά κι ἀνεβάζουν τοὺς συνωμότες)

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Ὁ γυναικίτης γιόμοσε ἄντρες!

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Κρατήστε τὴ χαρὰ νὰ μὴν οὐρλιάζει!

Κουκλώστε μέσ' στὰ μάτια σας τὴν ἀστραλή,
μὴ μᾶς προδώσει!

Ἡ Αὐγούστα Θεοφανὸ προστάζει:

Μὲ τρίδιπλη ἀντροφόνισα σιωπὴ
μέσ' στὸ σκοτάδι τὸ ἔργο πρῶτα νὰ τελειώσει.

Κ' εὐτὺς ἡ χάρη της μεταξωτὰ θὰ μᾶς φορτώσει
κι ὅλες ὁμάδι, ἐλεύτερες, τὸ αἱματερὸ

κρατώντας μέσ' στὰ χέρια μας τσεκούρι,
γιορταστικὸ θὰ σύρουμε χορὸ

πάνου σὲ νιόσκαφο μνημούρι!

Η ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Ἔϊ μάνα! βούλομαι νὰ σκούξω,

χτυπώντας τρεῖς βολές τὴ γῆς,

τὸ στόμα σου ἄνοιξε τὸ διψασμένο,

τὸ ζεστὸ τὸ αἷμα του νὰ πιεῖς!

Σηκώσου άπάνου,—
έγώ, ή θυγατέρα, σ' άνεσταίνω !

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Τι φοβερή νυχτιά !
'Η Πόλη άλάκαιρη σκεπάστηκε
μέ δλάσπρο σάβανο άπό χιόνι :
Οί τροῦλοι, τὸ Αὐγουσταῖον, ή 'Αγιά Σοφιά !

ΒΟΥΡΤΣΗΣ (άνεβαίνοντας) :

'Αφῆστε τὰ σκοινιά !
Κανένας πιά δέν άπομένει κάτου !

Η ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Κι ὁ Τσιμισκῆς ;

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Θάρθει στερνός, τὸ μεσονύχτι !

(Φεύγει νὰ κρυφτεῖ στὸν κοιτώνα)

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

'Αλάχ ! μέ μαῦρον ἄτι,
κατέβα, δρόμο στήν έγδίκηση ν' άνοίξεις,
νὰ μπεῖ καί νὰ πατήσει τὸ Παλάτι !

Η ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ (ἔρχεται)

'Ακόμα λούζεται. "Όλο τὸ Παλάτι άχνίζει !
Κι άκόμα βράζουν οἱ μυρώτρες σὲ λεβέτια
βαθιά, τὰ ξύλα τῆς 'Ιντίας καί τ' άγρια μύρα
τῆς 'Αραπιᾶς καί σὲ σκουτέλια άπό φιλντίσι
γυροῦν τίς λοιφές γιά τὸ λαμπρὸ κορμί της.
'Απ' τὸ λουτρόνα τώρα βγήκαν οἱ χνουδίστρες
κι άχνὸ σουρμά ὁ Μιχαήλ τῆς φέρνει σὲ πυξίδα

χροουσή τ' ἀμυγδαλάτα της νὰ βάρπει μάτια.

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Εὐχαριστῶ σε, Κύριε, πὺ τόσο θανάσιμα
τὴν ἔπλασες ὠραία καὶ τ' ἀλαφένια μάτια της
τόσο βαθιά, πὺ πνίγουν σύψυχη τὴν Πόλη!

Η ΡΟΥΣΑ (ἔρχεται λαχανιασμένη)

Μέσ' στὴν Ἁγιά Σοφιά βογγάει, στὴν Ἁγία Τράπεζα
μπροστά, πεσμένος πίστομα στὸ Σταυρωμένο.
Στὸ παραθύρι γαντζωμένη, ἀφουκραζόμουν
νὰ στηθοδέρνεται καὶ νὰ μουγκρίζει. Σύντρουλος
βογγᾷ ὁ ναὸς κι αὐτὸς ρωτάει κι ἀπηλογιέται
μονάχος· ὕστερα σιωπὴ καὶ ξάφνου κλάματα
ξεσποῦν ἀβάσταχτα, πὺ τὴν καρδιά ραΐζουν.
Σὰ νυχτερίδα σκουντουφλάει μέσ' στὶς κολόνες
ἢ ἀμαρτωλὴ ψυχὴ του καὶ ζητάει νὰ φύγει.
Καὶ μιὰ στιγμή μοῦ φάνταξε ἡ Ἐκκλησιά πὺ σείεται
κι ἀπ' τὸ μεγάλο θόλο σάλεψε ἕνα χέρι
κι ἀκούστηκε, ὅλη ὀργή, θεϊκὴ φωνὴ ἀποπάνου!

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Χαθήκαμε! Ἐανὰ στὴ γῆς θὰ κατεβάσει
μὲ βία τὸ φοβερὸ Θεό του, νὰ τὸν σώσει!
Θὰ φάξει στὰ κουβούκλια μας, θὰ δεῖς, κι ἄλλοί μας!

ΘΕΟΦΑΝΩ (ἔρχεται)

Πατᾶτε στῶν ποδιῶν τὰ νύχια, τὴν ἀνάσα
κρατᾶτε τη καὶ σβῆστε τὶς πολλὲς λαμπάδες!

Ποῦ νᾶναι τώρα;

ΡΟΥΣΑ Δέεται στήν Ἁγιά Σοφιά.
Ἔρως τὸ Θεό του κράζει νὰ κατέβει κάτου,
νὰ τὸν συντράμει. Ὁ θόλος τοῦ ναοῦ ραίξει
ἀπ' τὸν πολὴ τὸ θοῆνο!

ΘΕΟΦΑΝΩ Σκλάβες, πιδὲ μέγας
Θεὸς ἐμᾶς, δεμένος μὲ κορμὶ καὶ νιάτα,
σὴ γῆς ἐτούτη ἐγδικητῆς μᾶς διαφεντεύει!
Σηκώστε τ' ἄρματα ἀπ' τὴν κλίνη του ἀποπάνου!
Σαρακηνή, τὴ ρόδινη ἀλοιφή μου φέρε
καὶ γονατίζοντας, τὰ νύχια τῶν χειρῶν μου
πιτήδεια βάψε. Κ' ἔλα, Κρητικιά, τὰ κόκινα
ρουμπίνια στὸ λαιμό μου τεχνικὰ ν' ἀρμόσεις.
Αἶ Ρούσα, κάτου ἀπ' τὸ προσκέφαλό του ψάξε
καὶ πάρε τὸ κρυφό, φαρμακερὸ ξιφάρι του.
Καὶ μιά, σὴ θύρα νὰ σταθεῖ καὶ νὰ βιγλίζει
στοὺς ἄντρες πές, ἐσύ, νὰ μὴ χτυποῦνε τ' ἄρματα!

(οἱ σκλάβες τὴ στολίζουν)

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Χαμογελᾶς, Κερά μου,
καὶ τὸ χρουσὸ ψηφιδωτὸ παγόνι χάμου
φεγγοβολάει καὶ ζωντανεύει!

ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Ἔς σὲ θωρῶ, τὸ πόδι τὸ λιγνὸ μου ἀκράτητο,
σὰ δοξαριοῦ νευρὰ τινάζεται
κι ἀνάερο χορεύει!

ΜΙΧΑΗΛ

Κερά μου, τρέμω νιόλουστο νὰ καμαρώνω
νὰ τὸ στολίζουν τρίτη πιά βολὰ τὸ σῶμα σου
μὲ τ' ἅγια αἵματερὰ βλατιὰ τῆς πρώτης νύχτας.
Χαρὰ στὸν ἄντρα πού γιὰ σένα θὰ πεθάνει !
Καὶ τρισαχάρὰ στὸ νιὸ πού θ' ἀνεβῆ μαζί σου,
στὰ σκοτεινά, τὸ αἱματομένο σου κλινάρι !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὴ νύχτα αὐτὴ γρικῶ σὰ φύλλο τὴν καρδιά μου,
Μιχαήλ, νὰ τρέμει.

ΜΙΧΑΗΛ

Τί δειλιάς; ἀπόψε ὁ μέγας
ἀφέντης, νοιώθω, ἀπ' τὴ ζωὴ θὰ ξαλαφρώσει !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Δὲν τὸν δειλιάζω αὐτόν, τὸν ἄλλο συλλογοῦμαι !
Τὸ στόμα τὸ αὐστηρὸ καὶ τὴν καρδιά πού ὀρίζει
πάνου ἀπὸ ἀγάπη καὶ χαρὰ καὶ δὲν ξεπέφτει !

ΜΙΧΑΗΛ

Κ' ἐγώ, μὲ τρόμο ἀνανογοῦμαι τὴ ματιὰ του !
Κερά μου, ἀσκώσου καὶ μολόγα στὸν Ἀφέντη
τὰ πάντα· ξύπνα ἀπ' τὸ βαθὴ τῆς μοίρας λήθαργο !
Δεξιά, ξερβά, ποῦ θὲς νὰ ρίξεις ; Τὴν ψυχὴ
λογιαζώ λεύτερη τὴ στρατά νὰ διαλέξει.

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ὁ πιὸ μέγας κίντυνος μὲ συνεπαίρνει !
Τὶ πάντα μου ἔτοιμη τὸ θάνατο ἀπαντέχω :
καὶ τώρα, νοιώθω, πέξεψε καὶ κρούει τὴ θύρα μου !

Μιχαήλ, γιὰ σήκωσε ἀπ' τὸ Θρόνο τὴ Γραφή,
ν' ἀκούσω μιὰ γερὴ ψυχὴ, νάνεντρανίσω !

ΜΙΧΑΗΛ

Τί μὲ προστάζει ἡ βασιλεία σου ; Ποιὰ παμπάλαιη
πεθύμησε κραυγὴ ν' ἀκούσει ;

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τὴν Ἰουδαίθ !

ΜΙΧΑΗΛ

Πῶς σκότωσε ;

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ὅχι ! Πιὰ σὰ σκότωσε τὸν ἄντρα !

Ἄπ' τὰ μαλλιά σὰν ἄρπαξε τὸ ἀδρὸ κεφάλι !

ΜΙΧΑΗΛ (διαβάξει)

Ἐμαζωχτήκαν ὅλες οἱ γυναῖκες τοῦ Ἰσραήλ

γιὰ νὰ τὴν καμαρώσουν κ' ἱερὸ

γιὰ τὸ χατήρι τῆς ἐστήσανε χορὸ.

Κι αὐτὴ στὰ ματωμένα τῆς ἐπῆρε χέρια

θύρσους καὶ τοὺς ἐμοίρασε στῶν γυναικῶν

ποὺ τὴν ἀκλούθαγαν τ' ἀσκέρια

μέσ' στὰ ρουμάνια.

Καὶ πλέξαν ὅλες στὰ λυτά τους τὰ μαλλιά

πυκνὰ μὲ τὴν ἑλιά

στεφάνια !

Καὶ πρώτη ἐτράβαε τὸ χορὸ

ἡ Ἰουδαίθ ἡ χήρα

καὶ πίσου τῆς καὶ γύρα

σκιοτροῦσεν ὁ λαὸς στὸ χῶμα,

ἀρματωμένος στὰ μαλλιά του μὲ λουλούδια

καὶ μὲ τραγούδια τοῦ Θεοῦ στὸ στόμα.

Κ' ἡ Ἰουδαίῃ τὸν ὕμνον ἀρχίναε πρώτη,

καὶ ὄλοι, γυναῖκες καὶ ἄντρες, τραγουδοῦσαν :

«Χορεύετε μὲ τὰ νταούλια

μπρὸς τὸ Θεό μου,

τραγουδᾶτε μὲ τουμπελέκια

τὸν Κύριό μου !

Γιὰ χάρι του, νέο ψαλμὸ σκορπίστε

στοὺς ἀνέμους

καὶ τ' ὄνομά του μὲ τρομάρα ἐπικαλεῖστε !

Γιατί ἔναι αὐτὸς ὁ Κύριος ποὺ συντρίβει

στοὺς πολέμους,

γιατί ἔναι αὐτός, ὁποῦ μὲ διάλεξε

καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ ὄχτροῦ μου μὲ ἀνταμείβει !

Ἦρθεν ὁ Ἄσοῦρ ἀπ' τὰ ὄρη τοῦ βορρᾶ,

ἦρθεν ὁ Ἄσοῦρ μὲ ἀρίφνητους καβάλα καὶ πεζοὺς

κ' ἡ πλήθια δύναμή του φράζει ποταμοὺς

καὶ τ' ἄλογά του ἀποσκεπάζουν τὰ βουνά.

Καυκήθηκε μὲ φλόγες πυρκαγιᾶς ν' ἀλείψει

τὴν ἅγια μου Πατρίδα

καὶ στὶς φλογάτες πέτρες χάμου

τὰ βυζανάρικα παιδιὰ μου

νὰ τὰ συντρίψει !

Καὶ στὶς μεγάλες δημοσιᾶς

τοὺς ἄντρες νὰ πουλήσει

καὶ νὰ ντροπιᾶσει φανερὰ τὶς κορασιᾶς.

Μὰ ὁ Κύριος ὁ Θεός μου τὸν ἐσύντριψε
μ' ἓνα χεράκι θηλυκό.

Τὶ δὲν τὸν ἔσφαξαν τὸ βασιλιά τους παληκάρια,
μήτε γιγάντοι τὸν γκρεμίσαν κάτω ἀπ' τὸ φαρί.

Μὰ τὸ γλυκὸ
κορμάκι τῆς Ἰουδεΐθ, τῆς θυγατέρας Μεραρί,
μὲ τοῦ προσώπου της τὴ χάρη
τὰ συλλοϊκά του ἐκίνησε νὰ πάρει!

Τῆς χήρας γδύθηκε τὰ μαῦρα χρώματα
καὶ ντύθηκε πορφύρα καὶ λινά,
πιτήδεια λούζει τὸ λαμπρὸ κορμί μὲ ἀρώματα,
τὶς ρόδινες πατούσες βάφει μὲ κινὰ
καὶ τὸ φιλντίσι νύχι.

Τὰ μυγδαλάτα μάτια μεγαλώνει μὲ σουρμὰ
καὶ πάει νὰ τὸν συντύχει.

Κι ὡς νὰ τὴ δεῖ, θολώθη τὸ μυαλό του
ἀπ' τὸ μικρὸ σαντάλι

τῶν ροδαστράγαλων ποδιῶν

καὶ τὴν ψυχὴ του ἐτάραξαν τὰ νιολουσμένα κάλλη...»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ (προβαίνοντας ἄξαφνα)

«Κ' εὐτύς, τσεκούρι μέριασε σὲ δυό,
πέρα καὶ πέρα τὸ λαιμό του!»

Γιόμοσε ὁ ἀγέρας νοήματα καὶ θεῖα σημάδια!

Ποῦ νὰ στραφῶ νὰ μὴ σὲ δῶ κρυφὰ νὰ στέξεις,

Κύριε, νὰ μὲ καλεῖς καὶ μὲ θυμὸ νὰ γνέφεις;

Καὶ τώρα νά, στή φούχτα τῆς γυναίκα ἀξαφνα,
μοῦ ἀστράφτει στὸ μυαλὸ προφητικὸ τσεκούρι !
Θεοφανώ. . . .

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἐδῶ ἴμαι, Βασιλιά μου, δὲ διακρίνεις ;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ὅλοι σας πλέτε στὸ θολὸ νερὸ τοῦ ὄνειρου.
Μιὰ πάχνη μᾶς χωρίζει—δοξασμένος νᾶναι
ὁ Κύριος!—καὶ δὲ βλέπω πουθενὰ γιοφύρι !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Παραμιλᾶς, Ἀφέντη. . . Ἀνέβα πὰ στὸ θρόνο
καὶ πρόσταξε, σὰ δούλα σου, τὴν Οἰκουμένη.
Μὴν τὸ ξεχνᾶς, στή φούχτα σου κρατᾶς τὸν κόσμο !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μὴ μὲ πειράζεις, Θεοφανώ. . Δὲν ἀνεβαίνω !
Στὸ χαμηλὸ σκαλὶ θὰ σωριαστῶ, ζητιάνος,
στὴ φούχτα μου μονάχα τὴν καρδιά μου σφίγγοντας.
Ἄχ ! πῶς ξεκρίνω τώρα λαγαρὰ κι ἀκούω !
Τὶ καταδέχτης κ' ἔγειρες ἀπ' τὸ φλεγόμενο
θρονί σου, Κύριε, κι ἄγγιξες τὸ μέτωπό μου !
Μιχαήλ. Πραιπόσιτε !

ΜΙΧΑΗΛ

Δεσπότη πρόσταξέ με !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Βράδιασε πιά ;

ΜΙΧΑΗΛ

Μεσάνυχτα σιμώνουν, Κύριε.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Πιά δὲ μετροῶ, Μιχαήλ, τίς μέρες καὶ τίς νύχτες. . .
Τοῦ χρόνου τὴ σκλαβιὰ τὴ σύντριψα κι ὁ νοῦς μου,
σὰν ψάρι ποῦ μὲ ὄρμη ξαναβυθάει στὸ πέλαο,
βαθιὰ ἀνεσαίνει τοῦ Θεοῦ τὴν παρουσία.
Ποῦ εἶσαι, Μιχαήλ; Δὲ σὲ ξεκρίνω. . .

ΜΙΧΑΗΛ

Ἐδῶ 'μαι, Κύριε,

στὰ πόδια σου τὰ ἱερὰ πεσμένοις.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κράξε νᾶρθουν

στὴν ὄψη μου οἱ Παλατιανοί — σηκώσου ἀπάνου! —
μὲ τίς μεγάλες τους στολές, σὰ νὰ γεννήθηκε
Αὐτοκράτορας νέος τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων.
Καὶ μήνησε τοῦ Λέοντα, τοῦ ἀδερφοῦ μου, νᾶρθει
πρὶν ξημερώσει ν' ἀνεβῆ τὸ μέγα Θρόνο.

ΘΕΟΦΑΝΩ (κρυφὰ στὸ Μιχαήλ)

Στείλε πιστοὺς εὐτὺς βαράγγους τοῦ ἀδερφοῦ του
νὰ ζώσουν γρήγορα τὸ σπίτι! » — Νικηφόρε!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄ! στὸ μαῖστράλι νὰ δοθῶ τῆς ἁγίας χάρις
Καὶ νὰρμενίσω στοῦ Θεοῦ τὸ μέγα πέλαο
καὶ νὰ χαθῶ, σὰν τὸν ἀφρό, στὰ κύματά του!
Ἄχ! ποιά φωνὴ ἀπ' τὰ σωθικὰ τῆς γῆς μὲ κράζει;

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἐγώ, ἡ γυναῖκα σου, σὲ κράζω, ἡ Θεοφανώ!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Βίγλες τῆς ἄγρυπνης ψυχῆς, φωτιὲς ἀνάψτε!

Παρακαλῶ σε, μὴ μ' ἀγγίζεις! Πιὰ δὲν πρέπει.
Φεύγω, Κερά μου. . .

ΘΕΟΦΑΝΩ

Καὶ γιὰ ποῦ, ἂν θέλει ὁ Θεός;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Γιὰ τὸ κελλί μου στὸ "Ἅγιον" Ὄρος. Ἄπ' τὴν κλίνη μου
τὴν κούρβαν ἡδονὴ χωρίζω καὶ παντρεύομαι
τὴ λασπωμένη γῆς μὲ τὰ πολλὰ σκουλίκια!

ΘΕΟΦΑΝΩ

"Ἄχ! τὸ λαμπρὸ μυαλό σου θάμπωσε κι ὁ μέγας
βουλιάζει Νικηφόρος μέσ' στὴ γῆ, ὡς σκαθάρι.
Θυμᾶσαι Βασιλιά. . .

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Μὴ μοῦ ξυπνᾶς τὴ μνήμη!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Θυμᾶσαι ἅπ' τὸ Χάντακα ὡς γυρνοῦσες,
πῶς σέρνονταν μπροστά σου οἱ σκλάβες γυμνοπόδες
καὶ πάνου στὶς ἀράπικες, διπλοξεμένες ρόδες
ἐκλάγκαζαν ὀλόρτες
τοῦ κουσεμένου Κάστρου οἱ σιδερένιες πόρτες!
Κι ὡς ἀνεροῦσες,
ἀστέρευτα χυνόντανε στὴν Πόλη
τὰ φλάμπουρα, τ' ἀλόγατα, τὸ ἀσήμι, τὸ μετάξι.
Κι ὄντας,
ἀνάμεσά τους πρόβαλες στὰ χέρια σου κρατώντας
τὴ νίκη καὶ τὴν τάξη,
σὰν προυντζίνος Θεὸς γελοῦσες
κ' ἐρωτικὴ στραφτάλιζεν ἡ μαύρη σάρκα σου ὄλη!

Κι ἀνοίγοντας — δὲ βάσταξα, — τὸ ὀλόχρουσο
τοῦ Ἰππόδρομου διχτάτο, τὸ θυμᾶσαι,
γοργὰ σοῦ σάλεψα τὸ χέρι μου
καλωσορίζοντάς σε !

Τὸν κύκλο τῆς ντροπῆς, σὰ ζώνη παρθενιαῖς
τὴν πρώτη νύχτα,

τὸν ἔσπασα κ' ἡ βούλησή μου ἐλεύτερη
πρὸς τὴ ζωὴ σου ἀλύχτα !

Καὶ σύντας, πρὸς τὸ ἀπόβραδο,
γυρνοῦσα μὲ τὶς τέσερεις βασιλικές μου μοῦλες,
στὸ Ἱερὸ Παλάτι,

βαθιὰ ἡ καρδιά μου ἐχτύπα

κι ὀρθή, στὸ Θρόνο αὐτόν τοῦ μαραζάρη ἀντρός μου
στάθηκα κ' εἶπα :

« Πατέρα μυστικὲ τῶν δίδυμω ἀδερφῶ

τοῦ Ἔρωτα καὶ τοῦ Θανάτου,

θέλω γυναίκα τοῦ ἥρωα νὰ γενῶ

κι ἄς συντριβῶ ἀπὸ τὸ ἄγριο χᾶδι,

σὰν τὸ παιχνίδι, μέσ' στὴν ἀγκαλιά του,

τὸ πρῶτο βράδι !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄχ ! σήκωσε τὸ χέρι σου καὶ χτύπα, Κύριε !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κι ὄντας οἱ μῆνες πέρασαν καὶ ξάπλωσα

μαζί σου στὸ βαθὺ κλινάρι,

σπιστήκαν τὰ χρουσὰ βλατιὰ

κ' ἔλαμψε ὁ κόρφος μου διχαλωτός,
σὰ φιλντισένιο κυδωνιῶν ζευγάρι
κ' ἡ σκοτεινὴ μορφή σου κι' ἡ ματιά
μὲ μιᾶς ἀντιφεγγίσαν, πάγου τους σὰ νᾶπεσε
τ' ὀλόγιμο φεγγάρι!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κύριε, πῶς νὰ σὲ κράξω; Τί νὰ πῶ ν' ἀκούσεις;
Στὴ ρίζα τοῦ κορμιοῦ τὴ φλόγα τὴν ἀνόσια
τὴ συντηρᾶς καὶ τὴ συμπαίνεις καὶ ποτέ σου
τὸν ἄντρα, ὡς σμίξει μὲ γυναίκα, δὲ σκοτώνεις!
(Τὸ κόνισμα τοῦ Ἀρχάγγελου, στὴ θύρα τοῦ κοιτώνα, βίτσισε)
ᾠ, βίτσισε τὸ κόνισμα κ' ἡ γῆς ραγίστη
καὶ μαῦρες γιόμισε τὸ σπίτι μου φτεροῦγες!
Ἀρχάγγελε Μιχαήλ, μὲ τὰ γερὰ τὰ γόνατα,
καὶ μὲ τὸ μάτι τὸ στηλὸ πού ἀπάνουθὲ μας
βιγλώντας, σταματάει καὶ κρίνει, ἔλεψε τοῦτο
τὸ πλάσμα πού πατάει τὴ γῆς καὶ δὲν τὴ θέλει!
Κι ἄσκωσε τὸ ἄτρεμο σπαθί, πού ὡς ἀστραπὴ
τὴ νύχτα τῆς ζωῆς φωτώντας, τὴν ξορκίζει,
καὶ τὸ Θεὸ ξεχώρισέ τον πιά ἀπ' τὸ χτήνος!
Τὸ ἕνα στὴ γῆς νὰ πέσει νὰ σαπίσει, τὸ ἄλλο
σὰν ἄστρο νὰ ὑψωθεῖ λαμπρὸ καὶ νὰ πλουμίσει
τὴν πλήθια γαληνὴν ἀστροφεγγιὰ τοῦ νοῦ σου!

ΜΙΧΑΗΛ

Βασιλιά, οἱ ἀρχόντοι ἀπόξω περιμένουν!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Νᾶρθουν!

Ἄδερφοί μου, σιμώστε πιὸ κοντά, μὴν τρέμετε !
Νά, τὴ λιοντίσια ἀπάνουθέ μου θὰ πετάξω
προβειά, τὴν ἄγρια αἵματερὴ πορφύρα, κι ἄνθρωπος
κ' ἐγὼ τρέμáμενος θὰ σωριαστῶ μπροστά σας !
Τὸ φοβερὸ τῆς ξομολόγησῆς μυστήριον
τὸ σάπιον ῥόδι τῆς καρδιάς μου ξεκουκκίζει !
Μὴ σκούζετε, ἀδερφές μου σκλάβες ! Λίγο ἀκόμα
κρατήστε μου, παρακαλῶ, τὸ σέβας κι ὄντας
ἀδειάσω τὴν ψυχὴ μου ὀμπρὸς σας κι ἀλαφρώσω,
σὰ σκύλες πάνου μου ἀμολήστε τὶς καρδιές σας !
Γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μου λαχταρίζω,
σὰν τὸ ψωμί, τὸν ξεπεσμό καὶ τὸ μαρτύριο.
Θεοφανά ! Τὴν καρδιά μου στρώνω νὰ πατήσεις !
Ἔω χέρια καὶ λαιμὰ καὶ στήθη ποὺ τ'άσκωνουν
ψηλά, τὰ πνέματα τοῦ πονηροῦ καὶ γνέφουν !
Τὸν ὄρχο μου τὸν πάτησα γιὰ τὸ χατήρι σου
καὶ τὴν καθάρια θόλωσα φωνή, ποὺ ἐντός μου
παντοτινὰ τὸ λόγο ὀδήγαε καὶ τὴν πράξη μου.
Κύριε, σὰν τὸν Δαβὶδ κ' ἐγὼ στὴ γλύκα πιάστηκα
τοῦ μαλακοῦ χορμιοῦ κι ἀπαλησιμόνησά σε !
Μὰ ἐγὼ ψαλμοὺς δὲν εἶχα κι ἄρπα νὰ σταθῶ,
ζητιάνος ραψωδὸς στὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ σου.
Σπαθὶ στὸ χέρι ἐκράτουν κι ἄτσαλος, τραχῆς,
μὲ ἔργα γενναῖα μαχόμεν, Κύριε, νὰ πλερώσω !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Μὲ μάταια λόγια πολεμᾶς τὸν ἕνα λόγο,

τὸ φοβερό, νὰ πνίξεις!

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Βασιλιά, ποτέ του

τὸ κρῖμα δὲ βουλιᾷ μὰ βουᾷ στὴ γῆς, σὰν αἷμα!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἐγώ, τὸν Ρωμανό, τὸν ἅγιο Βασιλιά σας,
τὸν σκότωσα!

Μὴν ξεφωνᾶτε! Ἄπανου μου ὄλο,
σὰν τὸ σταυρό, κρατάω τὸ κρῖμα μου κι ὁδεύω
στὸ τρομερὸ κριτήριο νὰ σταθῶ, σιωπώντας.
Μονάχος μου τὸν κέρασα, μέσ' στὸ χρουσὸ
ποτήρι του, τὸ ἀργὸ φαρμάκι, γιὰ ν' ἀρπάξω
τὰ δυὸ κορμιὰ πὺ φλόγισαν τὰ γερατιά μου:
τὴ Θεοφανῶ καὶ τὸ λαμπρὸ κορμὶ τῆς Πόλης!
Ἄχ! λάφρωσα! Σὰ φύλλο τώρα σειέμαι ἀνάερο
κατακορφὶς στὸ δέντρο τοῦ Θεοῦ κι ἀγγέλοι
χορεύοντας ἀνηφοροῦν δεξιά, ζερβά μου!
Φωνάχτε! τί σιωπᾶτε; Γδύνομαι τὴν ἄνομη
πορφύρα καὶ πετῶ τὰ ὀλόχρουσα καμπάγια
καὶ κατάγῃς πιθώνω τὴ βαρειά κορόνα
τῆς Οἰκουμένης—τὶ κορφὴν ἀνώτερή μου
σημάδεψα, ὡς ἐωσφόρος, ν' ἀνεβῶ καὶ πέφτω.
Πολλὰ εὐτυχῆς μὲ τὴ γυναίκα τούτη ἐστάθηκα
κι ἀμάρτησα τὰ σύνορα τοῦ ἀνθρώπου σπώντας.
Μὰ τώρα ὡς φλάμπουρο τὸ ράσο μου ἀνεμίζει
κ' οἱ πονεμένες πλάτες μερμηδίζουν, νοιώθοντας
πλατειῆς δεξόζερβά τους νὰ ἔξορμοῦν φτεροῦγες.

Ὁ ἄσπρος ἀγέρας γιόμοσε μὲ πύρινα ἄρματα
κι ἀγγέλοι χαρωποὶ ξάργοῦν, γιὰ νὰ μὲ πάρουν.
Ἴσα στηλώνω τὸ κορμί, σφιχτὰ συσμίγω
τὰ πόδια μου, ὡς στρατιώτης, ἤσυχά μιλώντας
μαζί σου, Στρατηγέ μου. Νά με, μὲ τοῦ ράσου,
Κύριε, τὸ ἀνίκητο σκουτάρι, ὁμοῦ ξοπίσου σου!
Μοῦ γνέφεις κ' ἡ θεϊκὴ κερήθρα τῆς Παράδεισου
ἀνοίγει στὴ φτωχὴν ἐργάτισα καρδιά μου!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Κλειῖστε τὶς θύρας, νὰ μὴ φύγει!

Η ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Βασιλιά,

ποῦ πᾶς; Ἀνάπαψη ζητᾶς; Ἀλλοίμονό σου!
Στὴν κεφαλὴ σου ἀπάνου καὶ στὰ χέρια ὁσμίζομαι
ξεστὸ τῆς Κρήτης, τῆς Πατρίδας μου, τὸ γαῖμα.

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΑ

Φονιά, θυμᾶσαι στὸ τζαμί τῆς Μοψουεστίας,
στὸ στρογγυλὸν αὐλόγυρο, χιλιάδες στρίμωξες
ψυχές καὶ σὰν ἀρνιά τὶς ἔσφαξες στὶς πλάκες!
Κι ὄντας ἀπ' τὴν βουβὴν αὐλὴν ἐβγήκες, τὸ αἷμα
χογλάκισε ὡς τὰ γόνα τοῦ ἀγριεμένου ἀλόγου σου.
Καὶ τώρα μοῦ ζητᾶς ἀσκητικὸ στεφάνι!
Μὰ τὸ αἷμα τῆς σφαγῆς συμπνίγει τὸ λαιμό σου!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἀνοίχτε τὴν κατάρρα, νὰ περάσω, σκλάβες!
Ἐσφαξα, ναί, μωρὰ παιδιά, φυλὲς ξεπάστρεψα
ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς, γιὰ νὰ δοξάσω

τὸ Θεό μου. Τὶ μ' εὐκὲς καὶ μ' ἀρετὲς καλόβολες
ὁ σαπημένος τοῦτος κόσμος δὲ γερέβει.
Δὲν εἶμ' ἐγὼ κοράσι τὸ φιλὶ νὰ τρέμω
καὶ νὰ κρατῶ τὴν παρθενιά μου, μαραγκιάζοντας !
Ἐγὼ ἔμαι ἡ Ρωμιοσύνη ἀκέρια, ἡ πολυφίλητη
κι ἀθάνατη, ποὺ δὲ λιγώνουμαι στὸ χάδι.
Στὸ νοῦ μου σμίγω τὰ αἵματα καὶ συγκερνῶ τα
βαράγγοι κι ἀραπάδες μὲ πηδοῦν καὶ νοιώθω
βαθιὰ νὰ σαρκοδένει ἐντός μου ὁ λυτρωτὴς
τῆς Οἴκουμένης. Ἡ καρδιά μου στέκει ὀρθάνοιχτη
στοὺς τέσερεις ἀνέμους, σὰν ἀλώνι ξάγναντο,
ποὺ ἀλάκαιρης τῆς γῆς λιχνίζοντας τοὺς σπόρους,
μὲ βουὴ τὴν καλαμιὰ χωρίζει ἀπὸ τὸ στάρι.
Τὴν πανσπερμία δὲν τὴ δειλιῶ, μήτε τὰ κρίματα !
Μὴν ἀλυχτᾶτε ὀλόγουρα, ἀδερφές μου ! Σύντας
τὴν πᾶσα ἀπὸ ψηλά ζωὴ μου ξαγναντέψω,
καὶ μὲ τὰ δύο μου χέρια τὴ βλογῶ· γιὰ τίποτα
δὲ μετανοιῶνω. Κι ἂν στὴ γῆς γραφτό ἔταν πάλι
νὰ ξαναρχόμουν, θᾶπαιρνα τὴν ἴδια στράτα.

ΘΕΟΦΑΝΩ (κρυφά)

Μὴν τὸν ἀφήσετε νὰ μᾶς ξεφύγει ! Γύρα του
σφιχτὰ πιαστῆτε !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Πέρα σφεντονῶ τὴ ζώνη μου
κι ἄζωστος, πάνοπλος, μὲ τὸ ἅγιο ράσο ὀδεύω. . .
(πέφτει μὴ μικρὴ γραφὴ ἀπὸ τὴ ζώνη του. Σκύβει στὰ κεριά
καὶ τὴ διαβάζει)

*Αα!

*Ανοίχτε τὸ γυναικίτη!

*Ανάψτε τὶς λαμπάδες!

Μὴ φεύγετε! Ὅλοι ἐδῶ, κοντὰ
στὸ ἀκονισμένο μου μαχαίρι!

Μιχαήλ, μοῦ φαίνεται ἂν σ' ἀγγίξω
θὰ γίνεις θρύματα

καὶ δὲν ἀπλώνω ἀπάνου σου τὸ χέρι!

Τῆς ἄγριας μου ψυχῆς καλὰ κρατᾶω τὸ γκέμι
κ' ἤσυχά κραίνω,

ὁ νοῦς μου κ' ἡ φωνὴ χωρὶς νὰ τρέμει:

Μιχαήλ, νὰ θυμηθεῖς σὲ τί ἀγαθὰ

τὰ χέρια τοῦτα σ' ἔχουν βυθισμένο!

Τὴ ζωὴ, τὴν τιμὴ μου, σοῦ μπιστεύτηκα
πλαῖί βάζοντάς σε,

τὴ νύχτα, στὸ βασιλικό μου τὸ κλινάρι
νὰ κοιμᾶσαι!

Καὶ τώρα σοῦ ζητῶ μιὰ χάρη!

Πάρε καὶ διάβασέ το δυνατά.

Νὰ φύγετε ὅλοι! Μόνο ἐσὺ νὰ μείνεις,
Θεοφανώ!

Τί τρέμουν τὰ σαγόνια σου;

Κράτα τὰ γόνα σου γερά

καὶ διάβασέ τα δυνατὰ τὰ λόγια

γιὰ νὰ τ' ἀκούσει κ' ἡ Κερά.

ΜΙΧΑΗΛ (διαβάζει)

«Ψάξε τὸ γυναικίτη, Βασιλιά. .»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Πιὸ δυνατά!

ΜΙΧΑΗΛ

«Ψάξε τὸ γυναικίτη, Βασιλιά!»

Τὸ λάκκο ἀπόψε δυὸ σοῦ σκάβουν στὸ Παλάτι:

ὁ Τοιμισκῆς κ' ἦ. . .»

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Γιὰ σόπα, τὶ σὲ πνίγω!

Ἄ!! βλογητὸ τὸ χέρι, Κύριε, τὸ δεξί σου
ποῦ ὄντας δρασκέλαα τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ μου
νὰ φύγω,

ἀπὸ τῆ μέση μ' ἄδραξες καὶ μὲ γυρίζεις πίσου!

Μακριά, γαλήνη τοῦ κελλιοῦ καὶ ψαλμουδιές!

Κύριε, ἀναμέρισε ἀπὸ μπρὸς μου, γιὰ νὰ παῖξω,
στερνὴ βολά, μὲ τοὺς ἀνθρώπους τὸ σπαθί μου!

Αἷμα βεργώνει τῶν ματιῶν τ' ἀσπράδια! Κοίτα,
κεφάλι μου, μπροστὰ καὶ διάλεγε καὶ χτύπα!

Μιχαήλ, ἐσὺ πιστὸς μονάχα ἀπόμεινέ μου.

Πάρε βαράγγους κι ἄνοιξε τὶς θύρες διάπλατα
τοῦ γυναικίτη. Τὶς λαμπάδες ἄναψε ὅλες,

τὰ στρώματα ξεσήκωσε καὶ ψάξε ὀλοῦθε,

Δὲ θέλω νὰ πεθάνω μὲ χωσιές. Στὸν κάμπο,
στὸ φῶς τὸ μέγα, θάνατε, καλῶς νὰ σ' εὔρω!

Ποῦ εἶσαι, Κύριε; Δὲ σὲ θέλω πιά μὲ κρῖνο

Βαγγελισμοῦ στή χέρα σου, μὰ μὲ τσεκούρι!
Φτάνει τὸ ἔλεος κ' ἢ καλοσύνη! Ὁ κόσμος σάπισε,
ὡς τὶς ρίζες—καινούριο πρέπει νὰ φυτέψεις!
Κι ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ χαθοῦν καὶ πέντε δίκαιοι
καὶ δέκα, μὴν τοὺς λυπηθεῖς! Σὲ θέλω ἀφέντη
σκληρὸ καὶ σπάταλο, νὰ μὴ μετροῦς, μὰ ἀνίλεος
ἀραμπαδιὲς νὰ μᾶς γεννᾷς καὶ νὰ μᾶς πνίγεις!
Κερά μου, σὰν τὸ Δράκο ὁσμίζομαι κ' ἐγὼ
ἀνθρωπινὸ στὸ σπίτι μέσα κρέας!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Θυμῆσου,

Κύριε, χαρὲς ἂν σοῦδωκα ποτὲς καὶ στρέψε
μὲ καλοσύνη κατὰ μὲ τὴ θεία τὴν ὄψη!
Τὰ στήθη μου ἀκουμπῶ στὰ δυνατὰ σου γόνατα.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ρίξε ἀστραπή, Χριστέ, κι ὁδήγα! Ποιὸς μὲ κράζει;
Ναί, Κύριε, ἐγὼ 'μαι, ὁ Νικηφόρος μίλησέ μου!
Φωνὴ μοῦ κράζε ἀπάνουθέ μου: Βόησε!»
Τί νὰ βοήσω; Πιὰ καιρὸς νὰ διαλύσει
τὸ πολύβουο τὸ πανηγύρι
καὶ τὸ στριφτὸ φραγγέλιο νὰ χελιδονίσει,
τρικυμίζοντας τὸν ἀέρα,
στὶς θυγατέρες καὶ στοὺς γιουὺς τῆς σάρκας!
Γεῖα καὶ χαρὰ σου! Ἐσὺ νικᾷς,
'Αναστασώ μου, ἑταίρα!
Μὴ σκούζεις! Ἄλαλιάσου!
Τὶ νοιώθω τὸ Θεὸ σὰν ἀστραπή

νά μου βαράει τὸ στήθος τὸ δασὸ
καὶ γίνουμαι ὄλος νοῦς καὶ μάτι καὶ καμιά σου
ντροπή δὲ μου ξεφεύγει, Ἄναστασώ!
Ζωγράφισες στοῦ Παλατιοῦ τοὺς τοίχους λιτανεῖες
μὲ πορφυρῆ γραφὴν αίματομένη,
γιὰ τοῦ σογιοῦ σου τὴν ἀδιάντροπη θεά,
τὴ Σπαρτιάτισαν Ἑλένη!
Καὶ μέσ' στὰ φρένα τὰ θολά σου
ζωντάνεψες τὶς ζωγραφιὰς μὲ λύσα
καὶ σβυώντας τὶς λαμπάδες ἔσμιγες στὰ σκοτεινὰ
τοὺς ἄντρες μὲ τὰ βάρβαρα κορμιὰ
καὶ τ' ἄπλυτα γένεια τὰ τραγήσια!
Καὶ ξεφωνίζοντας
ὡς στήν αὐγὴ ἐσπαρνᾶτε χάμω,
ὡσάν κουβάρι φίδια ποὺ σοφίλιασαν
στὸν πυρωμένον ἄμμο
κι ἀργὰ ξεγλωσισμένα ἀχοῦν σουρίζοντας.
Μὰ ἐγώ,
μὲ θεῖα λαγαρισμένο μάτι,
τὰ πάντα σημαδεύω
καὶ τίποτα δὲ συχωρῶ!
Γειὰ καὶ χαρά σου!
Λατόμησες τὰ ἱερά μας κυπαρίσια
γιὰ νὰ ζεστάνεις τὰ λουτρά σου.
Γαλέρες καὶ χελάνδια ἀράζουν
σὲ μακρουσμένες ἀμμουδιές,

γιὰ νὰ σοῦ φέρνουν ἀλοιφὲς ἀνόσιες
καὶ κολασμένες μυρωδιές.

Σὰν τί σοῦ λείπει ;

Ἄχνίζεις πάντα νιόλουστη,
ὡσάν τὸν πολυσύχναστο βωμό !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Τίποτα δὲ μοῦ λείπει !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Τίποτα δὲ σοῦ λείπει ;

Οἱ κόκκινες, θαρρῶ, σοῦ λείπουνε κορδέλες στὸ λαιμὸ
καὶ θὰ σοῦ τὶς ἀρμόσω !

Σοῦ λείπει ἓνα χρουσὸ στολίδι,
τὸ βυζομάχαιρο,

ἀναμεσὸς στὸ στήθος σου τὸ παραδείσιο
καὶ θὰ σοῦ τὸ καρφώσω !

Σοῦ λείπουν τὰ μαντρόσκυλα τὸ γαῖμα σου νὰ γλείφουν
κι ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες θὰ τὰ λύσω.

Σοῦ λείπει ὁ Κύριος κι ὁ Θεός μου κι ἀπάνου σου
θὰ σοῦ τὸν ἀμολήσω !

ΜΙΧΑΗΛ

᾽Ω σεβαστέ μου Ἀφέντη, κοίταξα παντοῦ. .

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Κράτα ψηλὰ τὸ νοῦ σου, σήκωσε τὰ μάτια,
Μιχαήλ, κι ἀνέδιασέ με ! Ἐσὺ τραυλίζεις. . Μίλα
πὶὸ δυνατά.

ΜΙΧΑΗΛ

Κύριε, οί γυναῖκες ὅλες ἦσυχαι

κοιμοῦνται στὰ κλινάρια καὶ στὶς θύρες στέκουν
ἀρματωμένοι φυλακάτοροι οἱ βαράγγοι
καὶ γαληνὰ οἱ καντῆλες φέγγουν τὰ εἰκονίσματα.
Ἄνέγνοια ἡ βασιλεία σου ἀπόψε νὰ πλαγιάσει.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Δὲν εἶδες τίποτα, Μιχαήλ; Δὲν εἶδες τίποτα,
δοῦλε πιστέ μου;

Ἄγαπημένε, μὲ γαλήνεψε
ὁ λόγος ὁ καλός σου. Σύρε νὰ ἡσυχάσεις.
Κι ἂν σοῦκαμα κακὸ ὡς τὰ τώρα, σχώρεσέ με!
Μιχαήλ, σῶπα, μὴν κλαῖς!

Σιχάθηκα τὸν ἄνθρωπο,
τὸ κόνισμα μολέφτη τοῦ Θεοῦ καὶ ξέπεσε.
Ζύγισα στὴν καρδιά μου τὴν ἐλπίδα κ' ἴσα
μὲ τὴν ἀπελπισιὰ τὴ βρῆκα νὰ βαραίνει.
Στέκουμαι ἀπάνου ἀπ' ὅλα, στὴν κορφή τοῦ ἀνέλπιδου.
Μιχαήλ, τὰ λόγια σου εἶναι σκοτεινά. Γιὰ σύρε
μπροστὰ μὲ τὶς λαμπάδες! Μοναχὸς θὰ ψάξω. . .
Ἦχι. . . ὄχι. . . Τοῦ Θεοῦ τὴ βούληση ἁμαρτία
μὲ λόγο ἢ πράξη ἀνόσια νὰ ἐρευνοῦμε. Γαλήνια,
ὀρθὸς ἐδῶ τὸν κεραυνό του θ' ἀπαντέχω.

Τί κλαῖς, Μιχαήλ πιστέ μου; Μή! τὸ στόμα κλείσει!
Πήγαινε! Ὅ,τι ὁ Θεὸς βουλήθηκε, θὰ γίνει.

(Φεύγει ὁ Μιχαήλ. Σφύριγμα. Ὁ Νικηφόρος σιμώνει στὸ παράθυρο).

Σὰ φίδι στὰ θεμέλια τοῦ σπιτιοῦ μου ἐσοῦριξε!

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἔλα, καιρὸς νὰ κοιμηθεῖς, Καλέ μου ! Νά,
τὰ χέρια σου φιλῶ πού θέν νὰ μὲ σκοτώσουν.
Καὶ πέφτω ἐγώ, ἢ Θεοφανώ, στὰ ἱερά σου πόδια.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἄχ ! ἄχ !

Λιγοθυμᾷ τὸ μισητό, γλυκὸ κορμί της
στὰ χέρια μου καὶ λάμπουν σὰν ἀνθοὶ τὰ δόντια της
καὶ φέγγουν μέσ' στή νύχτα ! Ἄχ ! Ἴλιγγος μὲ σέρνει
καὶ σκύβω, ὡς σὲ γκρεμό, στὸ μυρωμένο σῶμα !
Ποῖος εἶπε πὼς μπορεῖ νὰ μοῦ τὴν πάρει ; Σήκω,
Κερά ! Ποτὲ ἢ Ἀραπιὰ δὲν εἴταν, σὰν τὴν κούρσεβα,
τόσο γλυκεῖα ὡς τὸ νιόλουστο κορμί σου ἀπόψε !

(Τὴν ἀρπάζει καὶ μπαίνουν μέσα στὸν κοιτώνα).

ΧΟΡΟΣ

ὦ θάνατε, τὸ πρόσωπο τοῦ διωματάρη
σύντας θὰ πάρεις Ἐρωτα,
πιὰ δὲ βαστῶ
μὰ νοιώθω νὰ δαμᾶς τὰ σωθικά μου
τ' ἀμέρωτα !

Τρέμω, τραβιέμαι στὸ βαθὺ κλινάρι
ν' ἀφουκραστῶ,
στὶς ρίζες πέφτω τῆς ζωῆς

καὶ δάκρυα πνίγουν τὴν καρδιά μου !

! элѣмзэ ном шотипо шот элѣмзэ ἄπο ἰδίφ μ

ὦ χωματένια ἐσὺ φωνὴ τῆς γῆς
ποῦ πάνοπλη πηδᾶς,
ἀπ' τὸ βυθὸ τῆς ἡδονῆς!
ὦ ἀράχνη, φύση θηλυκιὰ
ποῦ σὲ γλυκὰ πλεμάτια ἀρπᾶς
κι ἀργὰ λιγώνεις
τ' ἀρσενικὰ μὲ χάρδια πλάνα,
σὰν ἔρθεις σὲ ὄρμην ἐλικία,
γιὰ νὰ σὲ κάμει μάνα
κι ὕστερα τὸν σκοτώνεις!

Τὸ σοῖ σου, Θεοφανώ, ἀπ' τὸ βύθος
τὸ μυστικὸ τοῦ Εὐρώτα ἀνέβη
καὶ τὸ δριμύ τῆς πικροδάφνης ἄρωμα
μέσ' στὰ φτενὰ ρουθούνια σου σαλεύει
κ' ἔχεις τοῦ Πενταδάχτυλου
τὸ κρουσταλένιο στήθος!

Σὰν τὴν ἀγάληνη φοραδοπούλα πρῶτα
πλάϊ στίς ὀχτιῆς τίς ροδαφνοῦσες
τοῦ γέρου ποταμοῦ σου Εὐρώτα,
λυγίζουσιν καὶ χλιμιντροῦσες
καὶ ξάφνου πιὰ στὰ κορφοβούνια
πῶς τρικυμοῦσες τὸν αἰθέρα
βαθιὰ ἀνασαίνοντας μὲ τὰ φτενὰ ρουθούνια
τὸν ἀνοιξιάτικον ἀέρα!

Κρατιέσαι ἀπὸ τὸ σόϊ τῶν Κενταύρων
γυναῖκα καὶ φοράδα !

Τὸν ἔρωτα κρυφὰ στίς λιγαριές
σοῦ ἀρμήνεψε σφιχτόκορμη μαινάδα
καὶ παίρνοντας γιαλούς, στεριές,
μᾶς ἦρθες σὲ ἀστρομέτωπο καβάλα ταῦρο !

Στὴ μακρινή σου ὦ Δέσποινά μου, χώρα
τῶχῳ ἀκουστὰ πῶς προσκυνοῦν θεὰ τ' ἀσκήρια
πολὺ σκληρή, πολὺ παλιά,
μὲ μισοφέγγαρο στ' ἀδρὰ μαλλιά
καὶ μὲ ἀντροφόνο τόξο μέσ' στὰ χέρια,
τὰ αἰμοβόρα !

ᾠ Ἄρτεμη Ὀρθεία,
τὸ ματωμένο σου βωμὸ τυλίγει
τῶν χορευτᾶδων κορασιῶν ἡ ὀρμή—
καὶ σύ, μὲ τρίδιπλο μαστίγι,
ἀπάνουθέ τους στέχεις, ὦ θεϊκὴ μανία,
καὶ τοὺς χιρᾶζεις τὸ κορμί !

ᾠ δίχως ἔλεος Κερά,
ἀπ' τῆς θεᾶς σου τὸ ἅγιο ρέμα τὸ δασό,
ποκάτου ἀπ' τοῦ θανάτου τὰ φτερά,
τ' ἀμέρωτα,
θὰ κίνησε ἡ μικροῦλα Ἄνασασῶ

νά φέρει ἔδῳ τὸν Ἔρωτα !

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Καιρὸς νὰ πάσουν τὰ τραγούδια ! Ὁ Τσιμισκῆς
κάτου βροντάει, καταχτυπάει τὴ γῆς καὶ βιάζεται !
Γοργὰ ἀμολήστε τὰ σκοινιά γιὰ νὰ πιαστεῖ
καὶ νὰ πατήσει σὰ λιοντάρι τὸ Παλάτι !
Ἄκόμα ; (δείχτει τὸν κοιτώνα)

ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ

Μιὰ στιγμή, φωνὲς καὶ κλάματα ὕστερα
βοῆ ἀπαλή, σὰν τὰ πολλὰ φτερά πού τρέμουν.
Τώρα σιγὴ βαθειὰ κ' οἱ δυὸ σὰ νὰ πεθάναν !

(Ἔρχεται ἡ Θεοφανὼ ἀπὸ τὸν κοιτώνα)

ΧΟΡΟΣ

Ἄα !

ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Πῶς τρέμει τὸ κορμί της καὶ γλωμάζει !

ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Αὐγούστα,

τ' ἀχάραγα πετράδια τῶν ματιῶν σου κλαῖνε !

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Ἐλάτε νὰ πιαστοῦμε γύρα της μὴν πέσει !

ΘΕΟΦΑΝΩ

Καμιά σας μὴ μ' ἀγγίξει ! Σκύψετε τὰ μάτια,
μὴ μὲ θωρᾶτε ! Τὸ ἔργο, ναί, θὰ μοιραστοῦμε,
μὰ τὴν καρδιά μου ἀκέρια τὴν κρατῶ, δική μου !

ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ (Σκυμένη στὸ παράθυρο).

Ὁ Τσιμισκῆς! Μέσ' στὴ νυχτιὰ σκυφτὴ ξεκρίνω
τ' ἄγρια νὰ λάμπουν μάτια του καὶ ν' ἀνεβαίνουν!

ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Αὐγούστα μου, μὴν τρέμεις! Ἄχ! τὴν ὥρα τούτη,
Κερά, τὴν πιὸ καλή, ψηλὰ τὸ νοῦ σου κράτα!

(Ὁ Τσιμισκῆς πηδᾷ ἀπ' τὸ παράθυρο. Ὁ χορὸς πέφτει πίστομα):

ΧΟΡΟΣ

Ἄγιος! Ἄγιος! Ἄγιος!

ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

Κρατήστε τὶς φωνές· μισῶ τὰ μάταια λόγια!
Μηνήστε πιά ἀπ' τὸ γυναικίτη νὰ πσοβάλουν.

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἄκόμα τὴν κορόνα δὲ φορᾷς, Καλέ μου,
κι ὡς Βασιλιάς σκληρὸς διατάξεις. Κ' ἓνα λόγο
γιὰ μὲ καλό, δὲ βρῆκεν ἡ καρδιά σου!

ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

Κερά μου, πρῶτα τὸ ἔργο νὰ τελειώσει κ' ὕστερα
τὰ λόγια τὰ γλυκά, μὲ τὴ σειρά τους, θᾶρθουν.
Κοιμᾶται;

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ναί, κοιμᾶται. Μ' ἂν ψηλὴ τοῦ σύρου
κραυγὴ, θὰ τιναχτεῖ σὰ λιόντας ὁ παλιός σου
ἀφέντης νὰ μὲ σώσει —τὶ καμιά στὰ μάτια σου,
Καλέ, δὲν ξεχωρίζω λύπησιν καὶ γλόκα!
Τὰ φρένα τὰ δικά σου, ὡς τοῦ ἄλλου δὲ θολώνουν·

βαρῆς ἀνάβει ὁ πόθος σου μὰ σβήνει εὐτὺς
καὶ ξαναφέγγει ἀτάραχος ὁ ἀνίλεος νοῦς σου !

ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

“Ὅσο τεριάζει σὲ ἄντρα ποὺ ἔργα ἀνάκυκλώνει
δύσκολα, ὁ πόθος σου λαγγεῦει με, Κερά μου !

(Ἔρχονται ὁ Βούρτσης κ' οἱ ἄλλοι συνωμότες)

Μὰ τὸν καιρὸ μὴ χάνουμε σὲ λόγια μάταια !

(Στὴ Θεοφανώ)

Γιὰ πάρε τὴ λαμπάδα, τράβα ὀμπρὸς κι ὀδήγα.
Σιγά, μὴν ἀναπνέτε, σκορπιστῆτε γύρα !
Κανεῖς μὴν τὸν βαρέσει ! Χρέος στὸ πλῆθος, σκύβοντας
νὰ προσκυνάει τὸν ἥρωα ! Βούρτση κι Ἀβαλάντη,
μπροστὰ μαζί μου ἐλάτε ! Τὶ σὲ μᾶς μονάχα
πρεπὸ τέτοια ψυχὴ μεγάλη νὰ σκοτώσουμε !

(Μπαίνουν στὸν κοιτῶνα ἡ Θεοφανώ, ὁ Τσιμισκῆς, ὁ Βούρτσης,
ὁ Ἀβαλάντης, ἡ Σαρακηνὴ καὶ πίσου οἱ ἄλλοι συνωμότες. Σιγὴ μεγάλη)

ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Ἔϊ μάνα, μὴν ἀργεῖς !
Σηλώσου καὶ στολίσου !
Βάλε τὰ κόκκινα σκουτιὰ
καὶ τίναχ' τὸ κορμί σου
ἀπὸ τὴ μαύρη γῆς,
κ' ἔλα, ἀνοιξε τὸ στόμα σου, τὶς φούχτες, τὴν ποδιά,
αἶμα νὰ πιεῖς !

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΑ

Ὁ ἀγέρας γίνηκε πηχτὸς τρογύρα ἀπ' τὴ θυσία·
θέλω, μὰ δὲν μπορῶ νὰ περπατήσω!
Φουσάτα φτάνουν οἱ σκιές, πυκνὰ σὰν τὰ μελίσια,
ἀπ' ὅλη τὴν Ἀσία!

(Κοιτάζουν ἀπ' τὴ θύρα. Ἀφουκράζονται)

ΡΟΥΣΑ

Ἴσκιοι σαλεύουν στὶς γωνιές κι ἀχνοτινάζονται
πὰ στὰ χρουσὰ ψηφιδωτά. Κι ὄμπρὸς ἡ Αὐγούστα
μὲ τὴ λαμπάδα στὴ δεξιά της ἐνεδρεύει
σὰ λιώπαρδη κουλουριαστή, κι ὀρμάει πηδώντας!

ΚΡΑΥΓΗ

«Δόξα σοι ὁ Θεός!»

ΧΟΡΟΣ

ἸΑα!

ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Ὁ Νικηφόρος μούγκρισε ὡς ταυρὶ πὸν σφάζουν!

ΚΥΠΡΙΩΤΙΣΑ

Ὡ Παναγιὰ Παρθένα! Τὴ στερνὴν ἐτούτη
στιγμὴ ἡ καρδιά μου ἐπιάστη! Τὸ ἅγιο βάλε χέρι σου,
Κερά, καὶ στέριωνέ τη τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου
καὶ δίνε του τὸ θάνατο, σὰν ἔρθει, ὑπάκουα
νὰ τὸν δεχτεῖ, χωρὶς ἀνώφελον ἀγώνα!

ΣΑΡΑΚΗΝΗ (προβαίνοντας ἀπ' τὸν κοιτώνα)

Αἶ, ἀκόμα σωριασμένος χάμου!

Πιὰ τίναξε τὴ στάχτη ἀπ' τὸ κορμί σου,

ντύσου τὰ κόκκινα σκουτιά τοῦ γάμου,
πολύπαθη Ἄραπιά!

ΚΡΗΤΙΚΙΑ

Μὴ συντριβεῖς, καρδιά μου, ἀπ' τὴ χαρά,
Σαρακηνή, σταλιά, σταλιά,
θέμε ἀπ' τὸ στόμα σου τὸ φόνα του νὰ πιοῦμε!

ΣΑΡΑΚΗΝΗ

Ἡ Αὐγούστα, ἀμίλητη, μπροστὰ ὀδηγοῦσε,
στὰ νύχια τῶν ποδιῶν ἀκροπατώντας,
καὶ σκέπαζε τὴ φλόγα μέσ' στὴ φούχτα της
καὶ τὴν πλαντοῦσε.

Καὶ πίσου της στὴν τρομερὴν ἀναλαμπή,
στραφτάλιζε ὡς θεριὸ φολιδωτὸ κι ἀναδευόταν
ἡ πολυκέφαλη πομπή.

Σιγά, πρὸς τὴ γωνιά,
σερνόμαστε καὶ πέφτουμε στὴ σκοτεινὴ τοῦ Βασιλιὰ
παστάδα!

Θολώνει ὁ νοῦς τοῦ Τσιμισκὴ καὶ μὲ ἄγρια ὀρεμὴ
ἀρπώντας τὴ λαμπάδα
σκύβει καὶ ψάχνει.

Ψυχὴ! Μονάχα ἡ εὐωδιαστὴ τὸν χτύπησε ἄχνη
ἀπ' τῆς Κερῶς ἀκόμα τὸ χορμί,
καὶ μὲ θυμὸ τὸ πρόσωπο ἀποστρέφει!

Ἄπὸ τὸν τρόμο λύθησαν τὰ γόνατά μου!
Χαθήκαμε! ὁ Ἄβαλάντης γρούζει
καὶ τὸ μαχαίρι ρίχνει χάμου.

Μ' ἀπ' τὸ σκοτάδι ξάφνου ὁ Μιχαήλ, νά, γνέφει !

Ἴσια

χοιμοῦμε κατακεῖ, μὲ βιάση.

Κ' ἡ Αὐγούστα πήδαε ὀμπρὸς τὰ σκύλα ἀγοιμολόγα
καὶ μὲ ἄσειστο χέρι σήκωνε
ψηλὰ τὴ φλόγα !

Καὶ νά, πάνου σὲ μιὰ προβειὰ ἀρκουδίσια ,
κάτου ἀπ' τὸ σβυμένο εἰκονοστάσι
τοῦ Νικηφόρου τὸ κορμὶ κουλουριαστὸν ἔμαυρολόγα !

Μὰ ὄντας τὸν χτύπησε τὸ φῶς τινάχτηξε
στὸ προσκεφάλι τοῦ θανάτου·

κύκλο του ἀργὰ σαλεύει τὴ ματιά του
κι ἀρχίζει γαληνὰ νὰ κάνει τὸ σταυρό.

Σὰ νὰ μᾶς πρόσμενε· καὶ δίχως νὰ δειλιάσει
ἀνεσηκώθηκε, ἔτοιμος γιὰ χαλασμό.

Κ' ἔμεῖς στεκόμαστε ὅλοι ἀσάλευτοι,
σημάδι περιμένοντας.

Μὰ ὁ Τσιμισκῆς τὸ ρήγα ἐκοίταζε μὲ σεβασμό.

Ὁ Βασιλιάς συνεπάρμενος σκούζει :

« ὦ σκότωσέ με ! Τὴ μιὰρὴ μου
ἐτούτη σάρκα ρίχτη στὰ σκυλιά, νὰ γιάνω !

Κύριε, πῶς νὰ σηκώσω πιά ποτέ μου μάτια
νὰ σ' ἀνεδιάσω ; Ἐσβύστη ὁ λύχνος μου καὶ λύθηκε
πὰ σὲ ντροπῆς κλινάρι ἢ δερματένια ζώνη.

Καὶ πρόδωσα τὴ θέση, Στρατηγέ, στὴ μάχη ! »

Μὰ ὁ Τσιμισκῆς στηλὰ τὸν κοίταζε σιωπώντας.

Κι ὁ Νικηφόρος ἔπεσε στὰ γόνατά του :
«Γιατί σιωπᾶς ; Γονατιστὸς σοῦ πέφτω θεῖε
Δομέστικε, Αὐτοκράτορα ἄγιε τῶν Ρωμαίων,
νά, πάρε τὸ κεφάλι μου καὶ τὴν κορόνα !
Τὴν ἀλυσίδα σύντριπέ μου νὰ πετάξω !
Ποτὲ δὲν εἶμουν τόσον ἔτοιμος, σὰν τώρα !»
«Σκότισέ τον !» φωνάζει ἡ Θεοφανὼ μὲ λύσα
τὸ ἀρματομένο ἀρπάζοντας τοῦ Βούρτση χέρι.

«Ἰσα,
κατακέφαλα βάρα !»
Κ' εὐτὺς ὁ Βούρτσης τὸ σπαθὶ
μὲ βιάς τὸ χαρακώνει
στὴν ἄσειστη, βασιλικιά του κάρα,
ἀπ' τὸ μεσόφρυδο, ὡς κάτου στὸ σαγόνι !
Ὁ Νικηφόρος ἐτινάχτη ὀρθὸς
καὶ βάζοντας τὰ χέρια στὰ φεγγιά του :
«Δόξα σοι, ὁ Θεός !

Δόξα σοι, ὁ Θεός !

Δόξα σοι, ὁ Θεός !»

μουγκρίζει τρεῖς βολὲς καὶ πέφτει κάτου !
Ὁ Ἀβαλάντης εὐτὺς χοιμίζει
καὶ τοῦ τρυπάει τὰ μάτια·
κ' ὕστερα ὁ Βούρτσης μὲ γροθιά
τὰ δόντια του στὴ γῆς λιχνίζει·
κι ὄλοι χοιμοῦν μὲ τὰ σπαθιά
καὶ τὰ σπιρούνια,

στά αιματομένα του κομάτια
και στὸ φριχτό του ἀποκάϊδι.
Μὰ δὲ χυνόταν ἡ ψυχὴ
ἀπ' τὰ χοντρά του τὰ ρουθούνια
καὶ τὸ βαρὺ κεφάλι ἀναδευόταν πάντα του
σὰ φίδι.

Ῥιμένα, ἀκόμα στέκουμαι κι ἀναλογιέμαι :

Ἄπ' τὸν κόρφο τὸ γλυκό της,
ἂν ἡ βασίλισσά μας δὲν ἀρποῦσε
τὸ ἀσημομάχαιρό της
νὰ τοῦ τὸ μπήξει στὴν καρδιά
ποτέ του δὲ θὰ ξεψυχοῦσε!

ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Κύριε! Βαρὴ πολεμιστή! μὲ τὰ μαλλιά
διπλαλειμένα ἀπὸ μυαλὸ λιοντάρι,
ἀπ' τὸ βουνὸ κατέβηκες, μυρίζοντας
ἀλάδανο, φλισκούνη καὶ θυμάρι!
Καὶ ζῶνες-ζῶνες
μαυρολογοῦν ἱστορισμένα ἀπάνου σου
ψάρια, πουλιά, θεριά, γοργόνες!
Κι ὡς στάθηκες ὀμπρὸς μου,
νιόσφαχτον αἷμα ἀχνίζοντας,
φώναξα : «ὁ Κύριος κι ὁ Θεὸς μου!»

(Ἔρχεται ὁ Τσιμισκὴς μὲ τοὺς συνωμότες)

ΒΟΥΡΤΣΗΣ

Τὸν Αὐγουστον ὑμνήσετε!

ΧΟΡΟΣ (πέφτοντας πίστομα)

«Άγιος! Άγιος! Άγιος!

ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

Σκλάβες, στή γῆς σκυφτῆς τὸν ἥρωα σᾶς προστάζω
μὲ σέβας μοιρολογήστε! Στῆς ζωῆς τὸ θεῖο
παιχνίδι ὁ Νικηφόρος πιά του δὲ θὰ παίξει!
Σὲ ἄλλους — νὰ δώσει ὁ Θεὸς καλῆτεροὺς του — ἀφήνει
τὴν ἔγνοια τῆ βασιλικιά νὰ τὸν περάσουν!
Οἱ βίγλες, ἀπ' τὴν Πόλη ὡς τὸν Εὐφράτη, φλόγες
ν' ἀνάψουν, τὸ νέο βασιλιὰ τῆς γῆς μηνώντας.
Καὶ τῆ γυναίκα αὐτή, μακριὰ σὲ Μοναστήρι
ξορίζω· τί δὲν πρέπει πλάϊ στὸν μπροσταρόχορο
τῆς γῆς νὰ ζεῖ τόσο γλυκὸ κορμὶ γυναίκας.

ΘΕΟΦΑΝΩ

Ἄα! (πέφτει καὶ ἀρπάζεται ἀπὸ τὶς κολόνες)

ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

Γρήγορα πάρτε τη! Δὲ στέργω ἐγὼ νὰ πέσω
στὰ μάγια τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἀνοιγμένου κόρφου.
Σηκώστε τη μὲ βιάς· ἀπ' τὶς κολόνες λύσετε
τὰ χέρια της!

Καρδιά, γερὴ καρδιά, στηλώσου!

Τεριάζει πιά σὲ μᾶς, πὺ πέρα ἀπ' τὴ χαρά,
νὶ ἄνῳνες δύσκολους πολὺ, νὰ ξεκινήσουμε!

1817
C/I
288

